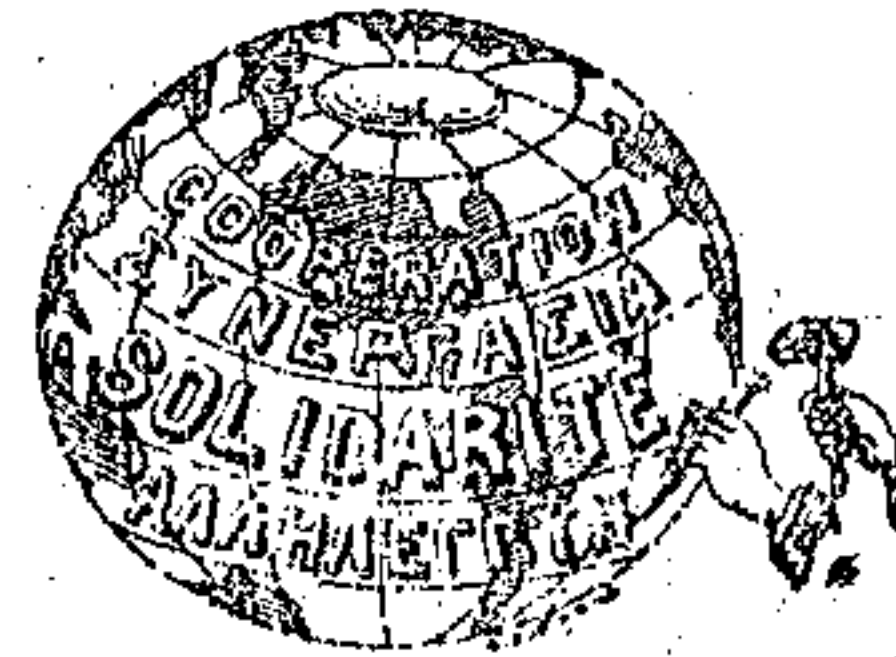

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Β'
ΙΟΥΛΙΟΣ

ΑΡΙΘ. 21
1920

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ι. Α. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γ. ΧΑΡΙΓΡΑΚΗ. — "Η συγκρότησις τοῦ συμβουλίου ἐπικρατείας ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος.....	Σελ. 587
Τὸ Διεθνὲς ἐργατικὸν ναυτικὸν συνέδριον τῆς Γενούης:.....	» 613
Α. ΡΙΒΕΥΑΙ. — "Ἐκκλησίαι τῶν ναυτικῶν τῆς Γαλλίας, πρὸς τοὺς Ἕλληνας συναδέλφους των.....	» 624
Μ. ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ. — "Ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ φόρου τῆς καθαροῦς προσόδου.....	» 627
Ε. Ι. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ. — "Ἡ Νέα Οὐγγαρία ἀπὸ οικονομικῆς ἀποψέως.....	» 638

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΙΟΣΚΙΑ & ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡ. 2.50
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ & ΓΡΑΦΕΙΑ ΛΙΚΗΣ 28, ΑΘΗΝΑΙ

Ἐπιπροσέχονται ὑπερμῶς οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ διὰ κλοῦντα-
ροῦντες τὴν συνδρομὴν τῶν νῦν σπεύσασαι νὰ κωπαστοῦσιν αὐτήν.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

Ἐκδομένη προσωρινῶς ἀπ᾽ τοῦ μηνός εἰς 10-150 σελίδας

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ CHARLES CIDE

Καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς καὶ Κοινωνικῆς Οἰκονομίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ **Ι. Α. ΣΦΕΤΣΙΩΤΗΣ**

Διηγήτορας Διπλωματούχου Δίκου καὶ Οἰκονομολογικῶν Σπουδῶν
τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων

Ἐτησίαι συνδρομῆ δρ. 25. — Ἐπαρχιῶν δρ. 27.

Ἐξωτερικοῦ δρ. 30. Ἐξάμηνος δρ. 15.

Ἐκαστον τεύχος δρ. 2.50

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Νίκης ἀρ. 28.

ΣΗΜ.—Τὸ «Μέλλον» ἀποβλέπον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δημιουργίαν κινήσεως ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν ἐν Ἑλλάδι, δὲν ἀναζητεῖ ἀρθρα ἀριστάμενα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου ἢ ἀπορρέοντα ἐκ κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Οἱ συγγραφεῖς τῶν διαφθέρων ἀρθρῶν φέρουσι τὴν εὐθύνην τῶν ἐν αὐτοῖς διατυπωμένων γνησιότητων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 14.

Ἐνεργοῦνται πάσης φύσεως Τραπεζικαὶ ἔργασίαι ἴσως:
Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος. Ἐπιδοσὶς ἐπιταγῶν καὶ τηλεγραφικῶν ἐμβασμάτων ἐπὶ πάσης πόλεως τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἐκδοσις πιστωτικῶν ἐπιταγῶν. Ἀνοίξις πιστώσεων. Παραλαβὴ φοροτικῶν καὶ προκαταβολῶν ἐπ' αὐτῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἔξωτερικῷ. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω. Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων κλπ. κλπ.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

3 ο)ο διὰ καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν.

3 1)2 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας τοῦλάχιστον.

4 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ ἕν ἔτος

διὰ 1 1)2 ο)ο » » » 2 ἔτη

ΤΟ "ΜΕΛΛΟΝ,"

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΩΣ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Α'.

Εἰσαγωγή καὶ βιβλιογραφία

Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας (1) ὡς διατυπώθη ἐν τῷ διελοντι ἡμῶν Συντάγματι τοῦ 1911 ἔχει διπλὴν ἀποστολήν, τὴν νομοπαρασκευαστικὴν καὶ τὴν τοῦ ἀνωτάτου διοικητικοῦ δικαστηρίου. Ὅσα ἀνεζητήθη ὁ θεσμός ἐν τῇ Β'. Ἀναθεωρητικῇ Βουλῇ, καὶ κατόπιν, ἐκαστάσθη εὐσιμῶς ἢ εἰσαγωγή αὐτοῦ, ἰδίᾳ ὡς διοικητικὸν δικαστηρίον μέλλοντος νὰ πληρώσῃ τὴν ἐπισημητὴν ἑλλειψιν τοιαύτου παρ' ἡμῖν.

Ἐκτοτε αἱ πραγματικαὶ συνθήμαι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κοινωνικοῦ βίου ἐπισημητῶς ἡλλοιώθησαν καὶ εἶνε ἄγνωστον εἰς τὴν στιγμήν ταύτην παρέκκλιμα πλέον ὁ εὐρωπαϊκὸς κόσμος τὸ ἀκρωτήριο τῶν νεοτερισμῶν καὶ μεταρρυθμίσεων καὶ βατὴν πρὸς ὀρατὴν ἐξέλιξιν τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, ἢ εἰάν καὶ ἄλλοι κλονισμοὶ ἐκπεπλοῦσι τὸ κοινωνικὸν μας καθεστὸς. Ἐν Ἑλλάδι δὲν φαίνεται τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα τεῖνον νὰ λάβῃ ὀξεῖάν τινα μορφήν, αἱ δὲ ὁδοὶ τῆς μεγάλης μάξης τῶν πολιτῶν διατυπώμεναι ἀξιώσεις ἐπιζητοῦσιν ἰδίως τὸν καθορισμὸν ἐσωτερικῆς εὐνομίας καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ὑγιῶς οικονομικῆς πολιτικῆς καὶ πολιτικῆς κοινωνικῆς κρονολίας θεριασευούσης κατὰ τὸ δυνατόν τὰ ὀριστάμενα κακά.

Προκείμενον περὶ τῆς Ἑλλάδος νομίζομεν ὅτι δύναται μετ' ἀσφαλείας νὰ διατυπωθῇ ἡ γνώμη, ἣν καὶ εἰς προγενέστερα ἀρθρα ἐν τῷ

(1) Ἐφεξῆς δηλοῦται διὰ τῶν ἀρχικῶς στοιχείων Σ. Ε.

«Μέλλοντι» ἐπειράθημεν νὰ ἐκθέσωμεν, ὅτι διατελεῖ αὕτη εἰσέτι ἐν πλήρει προοίσει ἐξελίξει ἀπὸ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως καὶ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀκόμη θὰ χρειασθῆ νὰ γίνῃ εὐρεία μεταρρυθμιστικὴ ἐργασία ὅπως θεραπευθῶσι μὲν αἱ ὑπόλοιποι τῆς κοινωνίας ἀνάγκαι εὐδωθῆ δὲ καὶ διευκολυνθῆ ἢ πρὸς τὰ πρόσω ἐξελίξεις τοῦ τόπου. Ἀλλὰ ἡ τριακτὴ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναδιοργάνωσις, καὶ ἡ ἐν γένει ἀνασύνταξις ἣς ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡ πατρις μας, κατόπιν τοῦ σίλου τῆς τελευταίας ἐνδεκαετίας, θὰ εὕρῃ τὴν κυριωτάτην αὐτῆς διανύπωσιν ἐν τῇ νομοθετικῇ δράσει τοῦ κράτους, καὶ διότι παρ' ἡμῶν οὐδὲν σπουδαῖον αὐτόνομον δημόσιον ἴδρυμα ἐκτὸς τοῦ κράτους ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ φαίνεται γενικῶς διαγνωσθεὶς πανταχοῦ ἔντονος ἐπεμβατικὴ φράσις τοῦ κράτους εἰς πολλὰ θέματα τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἢν μοιπαίως θὰ παρακολουθήσῃ καὶ ἡ ἡμετέρα πολιτεία. Ἡ νομοθετικὴ λειτουργία τοῦ κράτους παραγωγὴ θὰ ἐκτελεσθῆ ὁσημέραι εἰς εὐρύτερον κύλον, καὶ παρὰ τὴν καθαρῶς νομικὴν καὶ διοικητικὴν νομοθεσίαν ἔχομεν ἤδη τὴν πληθώραν τῶν νομοθετημάτων τῶν ῥυθμιζόντων τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν, τὰ ὅποια ὁσημέραι πληθυνόμενα καὶ χεῖρονια νέας ἐπιχειρήσεως καὶ τροποποιήσεων θὰ ἀπειθήσωσιν ὅπως ἰδιαιτέρως μέριμναν. Ἐν Ἑλλάδι δὲ τὸ νομοθετικὸν τοῦτο ἔργον θὰ εἶνε μᾶλλον ἀναγκαιότερον, καὶ ἴσως δυσχερέστερον, καθόσον ἐκτὸς τῶν ἀφορισμῶν αἱ ὁποῖα ἐπιβάλλουν τὴν λήψιν συντόνων μέτρων εἰς τὰ ἄλλα προσηγμένα ἔθνη, καὶ αἱ ὁποῖα ἔχουσιν ὡς κυρίαν αἰτίαν τὰς συνέπειας τοῦ πολέμου, ἡμεῖς ἔχομεν νὰ συμπληρώσωμεν πολλὰ μετὰ τὰ ὁποῖα καὶ πρὸ τοῦ πολέμου παρετηροῦντο ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν.

Δὲν φαίνεται ὅμως πιθανὸν τοιοῦτον δραστικὸν καὶ πολὺπλοκον νομοθετικὸν πρόγραμμα νὰ δύναται νὰ συντελεσθῆ μετὰ τῆς δεούσης ἀκριβείας καὶ ἐμβριθείας ἀνευ τῆς ἐνεργοῦ εἰς αὐτὸ συμμετοχῆς κεντρικοῦ ὁργάνου μεριμνοῦντος διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν νομοθετημάτων ὑπὸ ἐνιαῖον πνεῦμα καὶ ἀποτελούμενον ἐκ προσώπων ἔχόντων τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τοῦτο εἰδικὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν. Ἡ πεποιθὴς αὕτη καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Γερμανικοῦ Συντάγματος προβλέψαντος περὶ «Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποκρατορίας» προήγαγε ἡμᾶς εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην, δι' ἣς πρόκειται νὰ ἐξαρθῆ ἡ ἐπιγενομένη ἀνάγκη τῆς λειτουργίας τοῦ Σ. Ἐ. ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος, καὶ νὰ συστηθῆ ἰδίως ἡ τροποποιήσεως τῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ ὡς τοιοῦτου, καθόσον τὰ σήμερον παρ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ θέματος κρατοῦντα δὲν φαίνονται ἀνάλογα πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀναμενομένην ἀποστολὴν καὶ ἐπομένως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὀφείλει ἡ Ἐθνοσυνέλευσις νὰ καινοτομήσῃ. Περὶ τῆς καθόλου χρησιμότητος

τοῦ Σ. Ἐ. ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος μόνον συντόμως θέλομεν πραγματευθῆ, ἀφοῦ ὁ θεσμὸς ἔχει ἤδη εἰσαχθῆ παρ' ἡμῶν, δὲν γίνεται δὲ εὐτυχῶς σκέψις περὶ καταργήσεως αὐτοῦ, ἐπίσης συντόμως θέλομεν ἐκθέσῃ τὴν ἱστορικὴν ἐξελίξιν τοῦ θεσμοῦ ἐν Ἑλλάδι καθόσον τὰς λεπτομερείας περὶ ταύτης δύναται πᾶς τις νὰ ἀνεύρῃ εἰς τὰ δημοσιεύματα τῶν ὁποίων παραθέτομεν εὐθὺς κατωτέρω λεπτομερῆ βιβλιολογίαν. Παραμένει δὲ ὅπως ἐκτὸς τοῦ θέματος ἡμῶν ἡ ἐρευνα περὶ τοῦ Σ. Ἐ. ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου περὶ τοῦ ὁποῦ ἄλλως τε ἔχει δημοσιευθῆ παρ' ἡμῶν εἰδικὴ πραγματεία.

Βιβλιογραφία. (1) Περὶ τοῦ Σ. Ἐ. πραγματεύονται τὰ ἐξῆς Ἑλληνικὰ συγγράμματα: 1) *N. I. Σαριπλόου* Πραγματεία τοῦ Συνταγματικοῦ Διαιτοῦ ἐκδ. Β' τ. Γ' Ἀθ. 1874 § 614 σ. 138-42, καὶ τ. Ε' Ἀθ. 1875 σ. 678-98 ἐνθα καὶ αἱ περὶ Σ. Ἐ. ἐν τῇ Β' Ἐθνοσυνελεύσει ἀγορεύσεις τοῦ συγγραφέως. 2) *Γ. Ἀγγελουπόου* Σύστημα Διοικητικοῦ Δικαίου, τόμ. Α' Ἀθ. 1892 §§ 124-136 σ. 176-96. Ἐὐγλωττος ὑποστήριξις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Σ. Ἐ. σύντομος ἐκθεσις τῶν ἀλλαγῶν περὶ αὐτοῦ κρατούντων καθὼς καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι, τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῦ θέματος γραφέντα ἀπετέλεσαν τὴν βάση πύσης περὶ αὐτοῦ παρ' ἡμῶν μεταγενεστέρως ἐργασίας. 3) *N. N. Σαριπλόου* Ἑλληνικὸν Συνταγματικὸν Δίκαιον, Ἑρμηνεία τοῦ ἀναθεωρηθέντος Ἑλλην. Συντ. ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν ξένων κρατῶν τ. Α' ἐκδ. Β' Ἀθ. 1915 σ. 40, 395 κ. ἐπ. τ. Β' ἐκδ. Β' Ἀθ. 1914 σ. 109, 236, 250. 4) «*Πρὸς τὸν Κ. Συναρτῶνα Ζερβὸν Καναλιῶνα καὶ τὴν δρόφροναν ἀπειραν ὑπὸ Α. Α. Ἐκδίδεται διὰ κοινῆς Συνεισφορᾶς. Κεφαλληνία. Τυπογραφεῖον «Ἡ Ἥχώ». 1865»*. σ. 15 ἴσον, φυλλάδιον ἐν ᾧ διατυπῶνται καὶ ἡ ἐχθρική πρὸς τὸ Σ. Ἐ. γνώμη τοῦ συγγραφέως. 5) *Κ. Δ. Πολυχρονιάδου* Πραγματεία περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Γ' ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ψηφιστέων διατάξεων ἀναφορικῶς πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦ Συμβουλ. τῆς Ἐπικρατείας. Ἀθ. 1910 σ. 55 ἴσον. Μετὰ προλόγου τοῦ καθηγ. κ. Γ. Ἀγγελοπούλου. Ἐνδιαφέρουσα νομοπαρασκευαστικὴ ἐργασία. Εἰδικῶς εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Σ. Ἐ. ἀναφέρονται αἱ σελίδες 42-53. 6) *Κ. Δ. Πολυχρονιάδου* Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας Μελέτη συγκριτικῆς Νομοθεσίας: τ. Α' Ἀθ. 1911 ἴσον σελ. 223, ἐνθα ἐκτίθενται μετὰ ἀκριτῶν λεπτομερειῶν τὰ κρατοῦντα περὶ Σ. Ἐ. εἰς τὰ ἄλλα

(1) Νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ εὐχαριστήσω τὴν Διεύθυνσιν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἡ ὅποια ὅπως πάντοτε καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν μικρὴν ἐρευναν μοῦ παρέσχε πᾶσαν δυνατὴν ἀρωγὴν.

κράτη καθὼς καὶ ἡ παρ' ἡμῶν ἐξέλιξις τοῦ θεσμοῦ, ἐπὶ τῇ βίσει ἰδίως τῶν προμνησθεισῶν ἐρευνῶν τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου μετὰ συμπληρώσεων διὰ τὴν νεωτάτην ἐποχὴν. 7) Τὸ Ἱστορικὸν τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος καὶ τὰ ἐπίσημα καίμια. Τὸ νέον Σύνταγμα ἐκδ. ἐπιμελεία Μ. Δαβῆ καὶ Γ. Παπαϊωάννου Ἀθ. 1911 8ον ἐν. σελ. 146-68 ἡ ἐκθεσις τρίτη τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς διαλαμβάνουσα καὶ περὶ τοῦ Συμβ. Ἐπικρατείας. 8) *Κιθάραι* τῆς ὑπὸ τοῦ Νομ. κ. τ. Πολιτ. Ἐπιστ. Τμήματος τοῦ ὄ.λ. Συλλ. «Παργασσοῦ» ἐπιτελεσθῆς ἐπιτροπείας πρὸς ἐξέτασιν τῶν εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ὑποβιβλημένων νομοσχεδίων. Ἀθ. 1914 8ον, ἐν σελ. 1-21 τὰ ἀφορῶντα τὸν νόμον 290 τῆς 15)16 Σεβρίου 1914 περὶ Σ. Ε. εἰσηγουμένου τοῦ κ. Γ. Γ. Φραγμιά. 9) *Τηλέμ. Γ. Κοντοῦ* Τὸ Συμβ. τ. Ἐπικρ. ἐν Ἑλλάδι μετὰ ἱστορικῆς εἰσαγωγῆς, τεύχ. Α' Ἀθ. 1914 8ον σ. 80. περιέχει τὰ ἐν Γαλλίᾳ συντόμως καὶ τὰ ἐν Ἑλλάδι μετὰ ἀρκειτῶν λεπτομερειῶν καὶ προτοτύπων τινῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ θεσμοῦ. 10) Γ. Γ. Φραγμιά Τὸ ἐν Ἑλλάδι Σ. τ. Ἐπικρ. τ. Α' Ἀθ. 1914-15 σ. 276 8ον. Ἡ πληροτέρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ θέματος ἐργασία ἐκθέτουσα λεπτομερῶς τὰ τοῦ Σ. Ε. ἐν τῇ ἀλλοδοπῇ καὶ παρ' ἡμῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ νόμου 290. Ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπαιτηθῆ παρὰ τοῦ συγγραφέως ὀλιγώτερον ἀρηγηματικὴ καὶ μᾶλλον κριτικὴ ἐκθεσις τῶν καθ' ἡμᾶς 11). Ν. Ι. Μπακοπούλου Περὶ τοῦ Σ. Ε. ὡς διοικητ. δικαστηρίου ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι Ἀθ. 1914 8ον. Περὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ Conseil d'Etat πρβλ. 1) Au c o c, L. Le Conseil d'Etat avant et depuis 1789 Παρ. 1876 (ἐν σελ. 263-79 πλουσιὰ καὶ λεπτομερῆς βιβλιογραφία τῶν περὶ τοῦ θεσμοῦ δημοσιευμάτων καὶ χειρογράφων συγγραμμάτων). 2) τοῦ ἀπὸ τοῦ, Le C. d' E. et le recours pour excès de pouvoirs Παρ. 1879. 3) A r n o u x. De la procéd. contentieuse et de la recevabilité des pourvois devant le C. d' E. 1899 4) T o u r n y o l d u C l o s, Essai sur le recours pour excès de pouvoir 1905. Ἐπίσης τὴν πλουσιὰν παρὰ τῆς Ἀλφαβητικῆς Στρελλογῆ τοῦ Dalloz νομολογίαν εἰς τὴν λέξιν C. d. E. ἡς προστίθεται καὶ βιβλιογραφία, καθὼς καὶ τὰ σχετικὰ χωρὶς τῶν ἐκτενῶν περὶ διοικητικοῦ δικαίου Γαλλικῶν συγγραμμάτων τῶν Batbie, Berthelemy, Block-Magnéto, Dufour, Ducrocq, Laferrrière. Τῶν ἐν τῇ παρούσῃ βιβλιογραφίᾳ μνημονευμένων συγγραμμάτων θέλει γίνεαι κατωτέρω μνεῖα ἀναφερομένων μόνον τῶν ὀνομάτων τῶν συγγραφέων.

Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἐν Ἑλλάδι

Τὸν θεσμὸν τοῦ Σ. Ἐ. εἰσήγαγεν ἐν Ἑλλάδι ὁ βασιλεὺς Ὀθων. μιμούμενος ἐν τούτῳ τὸ παράδειγμα τῶν ἐν Ἑυρώπῃ μοναρχῶν, διὰ τοῦ ἀπὸ 18ης Σεπτεμβρίου 1835 «Ὁργανικοῦ Διατάγματος περὶ συστάσεως Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας» (1) Τὸ δὲ οὕτω ἰδρυθέν Συμβούλιον ἦτο κατ' οὐσίαν συμβουλευτικὸν τῷ στέμματος συνέδριον, ἐξ αὐτοῦ τελείως ἐξαρτώμενον ὡς τοῦτο ἄλλως τε δητῶς ὑποδηλοῦται ἐν τῷ προοίμῳ τοῦ διατάγματος τούτου: «σκοπὸν ἔχοντες νὰ περιστοιχίσωμεν τὸν Ἡμέτερον Θρόνον ἀπὸ ἀνδρῶν ἐξόχους καὶ νὰ κάμωμεν χρησίμους εἰς τὸ Κράτος τὰς γνώσεις καὶ τὴν πειρασίαν τῶν... ἀπειρασίωμεν... κτλ», τὰ δὲ καθήκοντα αὐτοῦ ἀφαιρῶν «ἅλα τὰ ἀντικείμενα τῆς Πολιτικῆς καὶ Ποινικῆς Νομοθεσίας τὰ ἀφορῶντα προτάσεις εἴτε περὶ εἰσαγωγῆς γενικῶν νέων Νόμων, εἴτε περὶ καταργήσεως ἢ τροποποιήσεως ὑφισταμένων ἢ περὶ ἐπισήμου ἐρηγείας αὐτῶν...» (ἀρθρ. 29) καθὼς καὶ συμβουλευτικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ἀρισμένων ζητημάτων γενικωτέρας σημασίας (ἀρθρα 30-46). Τὸ Σ. Ε. τοῦτο ἔχει καὶ χρέη διοικητικοῦ δικαστηρίου. (2) Οἱ σύμβουλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενοι δὲν ἐπέδειξαν σοβαρὰν τινα δρασίαν, ἐμφανιζόμενοι μᾶλλον ὡς βίβλοι παραστάται τῆς μοναρχικῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας. (3) Ὁ πατριωτικώτατος μὲν βασιλεὺς Ὀθων

(1) Τὸ κεῖμενον αὐτοῦ ἐν Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1835 σελ. 12-17. Τὴν 30 Νοεμβρίου 1835 ἐρρυθρίσθη διὰ διατάγματος βασιλικῆς ὁ Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Ἐφημ. Κυβ. τοῦ 1835 σελ. 34-6). Πρβλ. Ἐπ. Κυριακίδου, Ἱστορία τοῦ Συγγρόνου Ἑλληνισμοῦ τ. Α' Ἀθ. 1892 σ. 297-9 ὅπου περιγράφεται ἡ δρασίς τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ πρότον διορισθέντων Συμβούλων, καὶ Τρουφ. Κ. Κυαγγελίδου, Ἱστορία τοῦ Ὀθωνος Ἀθ. 1893 σ. 110-2. Πρβλ. περὶ τοῦ Σ. Ε. ἐν Ἑλλάδι τὰ προμνημονευθέντα συγγράμματα Πολυχρονιάδου, Κοντοῦ καὶ Φραγμιά ὑπὸ τῶν ὁποίων τὰ σχετικὰ ἐπιτίθενται λεπτομερῶς.

(2) Γ. Ἀγγελοπούλου σ. 187 κ. ἑ.

(3) Ἀκολουθοῦμεν τὴν περὶ τούτων ἡρίων τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Ἀγγελοπούλου (σ. 189 κ. ἑ.) ἀναφέροντος καὶ τὴν ὁμῶρον τοῦ καθηγητοῦ Κοκκίνου, ἦν καὶ ὁ κ. Πολυχρονιάδης ἀκολουθεῖ, τὰ αὐτὰ φρονεῖ καὶ ὁ κ. Κυριακίδης ἡ δὲ γνώμη αὕτη φαίνεται δικαιολογούμενη ὑπὸ τῶν τότε γεγονότων. Ὁ κ. Κοντός (σ. 34-39) διαφωνεῖ πρὸς ταῦτα καὶ σημειοῖ ὅτι οἱ διορισθέντες τότε σύμβουλοι ἦσαν ὄντως ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ ὅτι τὸ τότε Σ. Ε. ὑπῆρξε κατὰ κανόνα ἀνεξάρτητον ἐν τῇ λειτουργίᾳ του. Ἡ περὶ τῶν συμβούλων γνώμη τοῦ κ. Κ. εἶνε ὀρθοτάτη ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ὡς δικαιώση τὸ τότε Σ. Ε. καθό-

εμπορούμενος όμως υπό μοναρχικών ιδεών, επεθύμει, συμφώνως προς την ιδεολογίαν του ταύτην ἀλλὰ καὶ ἐξ ιδιοσυγκρασίας, καθ' ὃ δύσπιστος καὶ ἀναποφάσιστος, νὰ συγκεντρώσῃ καὶ διατηρῆ εἰς τὰς χεῖρας του δλόκληρον εἰ δυνατόν τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν, προσκρούων δὲ εἰς τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὰς διαμαρτυρίας τῶν προοδευτικωτέρων καὶ φιλελευθερωτέρων στοιχείων τῆς χώρας ἠναγκάζετο ἐκάστοτε εἰς παραχωρήσεις τινάς, ἐπιφυλασσόμενος ὅπως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ μεταιώσῃ τὴν εἰσαγομένην μεταρρύθμισιν καὶ ἀνακτήσῃ τὸ πρὸς στιγμὴν ἀπολεσθὲν ἔδαφος. Τοιαύτη τις παραχώρησις ὑπῆρξε καὶ ἡ ἰδρυσις τοῦ Σ. Ἐ. ἐπιταχθεῖσα ὅτε μετὰ τὴν ἐνηλικίωσιν αὐτοῦ ὁ Ὄθων διώρισεν τὸν Ἀρμανσπεργὸς ὡς ἀρχιγραμματέα διαψεύσας τὰς ἐλπίδας πάντων ὅτι τοῦ λοιποῦ ἤθελε περιστοιχίζεσθαι ὑπὸ Ἑλλήνων μόνον. Παρ' ὅλον τὸν θεατρικὸν καὶ πομπώδη τρόπον καθ' ὃν τότε ἐξετελέσθη ἡ πανηγυρικὴ τῶν μελῶν ὀρκωμοσία (23 Ὀκτ. 1835) τὸ Σ. Ἐ. δὲν ἔπαινε κατ' οὐσίαν νὰ εἴναι ὄργανον τοῦ διορίζοντος αὐτὸ ἀνακτος καὶ ὡς τοιοῦτον περιέπεσεν εἰς τὴν λαϊκὴν δυσμένειαν, θεωρήσασαν τὴν ἰδρυσιν αὐτοῦ ὡς ἐμπαιγμὸν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ καὶ συνταγματικοῦ συστήματος. Τοιαύτη δ' ὑπῆρξεν ἡ κατόπιν δικτατορίας περίπου λειτουργίας, κατὰ τοῦ θεσμοῦ ἀπέχθει, ὧστε ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1911 νὰ μὴ καταστῇ πλέον δυνατὴ ἢ ἔστω καὶ ὑπὸ ὅπως διάφορον μορφὴν ἐφαρμογῇ αὐτοῦ, ὑπολαμβάνομένου ὡς συμβόλου ἀπολυταρχίας. Ὡς δὲ ἦτο ἐπόμενον, ὅτε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1843 ἐψηφίσθη τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Σύνταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου εἰσήγετο εἰς τὸ κράτος ὁ συνταγματικὸς θεσμὸς καὶ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα, καθιεργήθη τὸ Σ. Ἐ. Ὅτε πάλιν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τοῦ 1862 ἐψηφίσεν τὸ δεύτερον τῆς Ἑλλάδος Σύνταγμα ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α' ἐζήτησε διὰ διαγγέλματος τὴν καθιέρωσιν Σ. Ἐ. ὡς γνωμοδοτικοῦ σώματος πρὸς παρασκευὴν καὶ βάσανον τῶν νόμων (1), καὶ ἡ Συνέλευσις καθιέρωσε διὰ τῶν ἀρθρῶν 83—86 τὴν λειτουργίαν «σώματος συμ-

σον πρὸς τοῦτο θὰ ἐπρεπε νὰ ἐπιδειχθῇ ποία ὑπῆρξεν ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθεῖσα ἐργασία, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀναφερόμενα παραδείγματα (σ. 85) δὲν εἴνε ἐπαρκῆ. Ἐκείνο τὸ ὅποιον διαφαίνεται εἶνε ὅτι οἱ σύμβουλοι ἐπέτινῶν καιρῶν ζητημάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἰδιαιτέρως ἐξεγερθεῖ ἡ κοινὴ γνώμη ἀντεμετώπισαν τὴν βασιλικὴν βέλησιν, ἀλλὰ ὅτι ἐν τῷ συνόλω δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρατήσουν τὸν θεσμὸν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του. Οὕτω τουλάχιστον ἀξηγεῖται ἡ διατρανωθεῖσα κατὰ τοῦ θεσμοῦ λαϊκὴ ἐξέγερσις. Ἴσως νὰ ἐπρεπε νὰ γίνῃ νέα ἐρευνα λεπτομερεστέρα τῶν τότε διατρεχάντων ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς.

(1) Θ. Ν. Φλογαίτης, Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐν Λατικῶν τῆς Νομικῆς. Θ. Ν. Φλογαίτου τ. Β' ἄθ. 1900 811-3.

βουλευτικοῦ πρὸς κατασκευὴν καὶ βάσανον τῶν νομοσχεδίων» ἀποτελουμένου ἐκ δέκα πέντε μέχρι 20 μελῶν διοριζομένων διὰ μίαν δεκαετίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ὁ θεσμὸς ἐγένετο μὲν δεκτὸς δι' ἐλαχίστης πλειοψηφίας (1) ὑπεραμυνθέντων αὐτοῦ τῶν Σαριπόλου, Κουμουνοῦρου, Δηλιγιάννη, ἀλλὰ ἡ κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασις ὑπῆρξε μεγίστη, μετὰ δὲ τὴν ἐπιπήφισιν ἑκατὸν περίπου πληρεξούσιοι συνέταξαν διαμαρτυρίαν κατὰ τοῦ θεσμοῦ, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἠρνήθη νὰ καταχωρήσῃ εἰς τὰ πρακτικὰ ἀλλ' ἤτις ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ τύπου (2). Ἐδωρήθη τότε ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Σ. Ἐ. ἐπεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Στέμματος ὅπως μειώσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ σώματος, διαρκῶς δὲ ἐγένετο μνεία τοῦ ἐπὶ Ὄθωνος προηγουμένου, γενικῶς δὲ ὑπελαμβάνετο ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς πολιτείας ὑπὸ πνεῦμα φιλελεύθερον καὶ κοινοβουλευτικόν. Καὶ ἂς μὴ ἀποροῦμεν ὅτι οἱ πληρεξούσιοι τοῦ 1864 διετέλουν ὑπὸ τόσῳ βαθεῖαν ἐπίδρασιν τῆς ἐπὶ Ὄθωνος ὑπὸ ἀπολυταρχικῶν πνεύμα ἐφαρμογῆς τοῦ Σ. Ἐ., ἂφ' οὗ ἔχνη τῆς ἐντυπώσεως ταύτης διετηρήθησαν μέχρι τῆς σήμερον διατρανωθέντα καὶ κατὰ τὴν κατὰ τὸ 1911 γενομένην σχετικὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βα. Ἀναθεωρητικῇ Βουλῇ. Οἱ κατὰ τὸ 1864 ἀντιφρονούντες κατὰ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Σ. Ἐ. κατώρθωσαν νὰ ψηφισθῇ τὸ ἀρθρον 10 τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετρέπετο «ἡ ἀναθεώρησις τοῦ περὶ Σ. τῆς Ἐ. ἀρθρου εἰς τὴν προσεχῇ Βουλευτικὴν Περίοδον ἂν τὸ ζητήσωσι τὰ τρία τέταρτα τῆς Βουλῆς», ἡ δὲ ἀναθεώρησις αὕτη ἐπραγματοποιήθη, καὶ τὰ ἀρθρα 83 ἕως 86 τοῦ Συντάγματος καθιεργήθησαν διὰ τοῦ νόμου ΡΙΒ' τῆς 25 Νοεμβρίου 1865 (3). Εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911 συμπαραιελήφθη ἐκ νέου ὁ θεσμὸς τοῦ Σ. Ἐ. (4), γενομένης μακρᾶς συζητήσεως (5), καθ' ἣν

(1) Ἐπὶ 270 ψηφισάντων 186 ἔψηφισαν ὑπὲρ αὐτοῦ, 124 κατὰ καὶ 10 ἠρνήθησαν ψῆφον

(2) Ἴδε τὸ κείμενον αὐτῆς ἐν Πολυχρονιάδου Τὸ Σ. τῆς Ε. Μελέτη., κλπ. σελ. 177-8.

(3) Ἐφημ. Κυβ. τοῦ 1865 σ. 365. Πρβλ. Ν. Ι. Σαρίπολον Ὁ ΡΙΒ' νόμος ἐψηφίσθη διὰ ψήφων 120 κατὰ 24. Περὶ τοῦ βραχυβίου Σ. Ἐ. τοῦ ἐπανέσσαντος τότε πρβλ. Γ. Ἀγγελόπουλον ἐνθ' ἀνωτ. σ. 193-4 ἡσπ. ἀναφέρεται καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ εὐνοϊκὴ συνηγορία τοῦ μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντος Ἀλεξ. Κουμουνοῦρου. Ἴδε καὶ Ν. Ν. Σαρίπολον τ. Α' σ. 40.

(4) Ἀρθρα 82-86. Τῆς σχετικᾶς συζητήσεως ἐν τῇ Ἀναθεωρητικῇ Βουλῇ ἴδε ἐν «Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς, Β'. Ἀναθεωρητικῆ Βουλῆς. Τόμ. Α'. Μέρος Β'. Ἀθ. 1912, σ. 1848 κ. ἐ., 1860 κ. ἐ., 1914 κ. ἐ., 1937 κ. ἐ., 2002 κ. ἐ.» πρβλ. καὶ «Ἐκθεσιν Τρίτην τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς» τῆς ὁποίας πρόεδρος ὑπῆρξεν ὁ κ. Σαίφ. Δηγοῦμος, εισηγητῆς ὁ κ. Κ. Α. Πακτιβάν καὶ γραμματεὺς ὁ κ. Θο. Γ. Πετμεζᾶς.

(5) Εἰδικὸς εισηγητῆς περὶ Σ. Ἐ. ὑπῆρξεν ὁ κ. Ἀλ. Διομήδης Ἐφ. τ.

ἀνεπιτόχθισαν μεθ' ἑαυτῆς λεγομενέως τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ. Κατὰ τὸ πρατοῦν Συντάγμα τῆς Ἑλλάδος «Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως: α') Ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμου καὶ κανονιστικῶν διαταγμάτων· β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλομένων αὐτῷ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ· γ') Ἡ κατ' ἀλλαγὴν ἀνθρώπων διὰ κατὰβυσιν νόμου τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κατὰ τὰ εἰδικότερον ἐν τῷ νόμῳ ὀριζόμενα· δ') Ἡ ἀνωτέρα πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπολαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως, κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους.» (Ἄρθρ. 82). Ἐξ ταυτικῶν μέλη, ἐπὶ ἑως δεκαπέντε, διορίζονται μετὰ δεκαετὴ θητείας, διὰ βασιλικῶν διατάγματος τῆ προτάσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Τὰ βασικία μέλη, μὴ δυνάμενα νὰ εἴτε περισσό- τερα τῶν δέκα λαμβάνονται ἐκ τῶν ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, πλὴν τῶν δικαστικῶν, ἐπὶ ἐπιμοθίᾳ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ νόμου. Ὁ Νόμος 290 (1) τῆς 15)16 Σεπτεμβρίου 1914. «Περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας» ἐπιγράφει τὰ περὶ προσόντων, διορισμοῦ, πύσεως τῶν μελῶν τοῦ Σ. Ἐ. καὶ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, δη- λαδὴ τῶν 7 παρῶν, 7 ἐπιστημῶν, ἐπὶ γενικοῦ καὶ ὅσο εἰδικῶν γραμματικῶν, τὰ περὶ ὀργανώσεως τοῦ Σ. Ἐ. εἰς τμήματα καὶ τὰ τῆς ἐνώπιον τῶν ἐπιθέσεων διαδικασίας, καθὼς καὶ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἐλομελείας καὶ τὴν ἐνώπιον ταύτης διαδικασίαν. Κατὰ τὸ ἄρθρον 21 καὶ ἐξῆς τοῦ νόμου, τὸ Σ. τῆς Ἐ. διαμετρεῖται εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ παρῶν, πέντε τακτικῶν καὶ τῶν ἐκτάκτων συμβούλων, τὰ δὲ ἐκ τοῦ ἀντιπροσώρου καὶ πάντε τακτικῶν συμβού- λων. Εἰς τὸ πρῶτον τμήμα ὑπάγονται α') ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτά- σεων νόμων καὶ κανονιστικῶν διαταγμάτων καὶ β') ἡ ἀνωτέρα πει- θαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπολαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως, εἰς τὸ δεύτερον τμήμα ὑπάγεται ἡ ἐκδίκασις τῶν δια- φορῶν τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, εἴτε ἐν πρῶτῳ καὶ τελευ- τῶν βαθμῶν εἴνευκα ἢ ἀναίρεσιν. Ὁ νόμος οὗτος δὲν ἐτέθη μὲχρι τοῦδε εἰς ἐφαρμογὴν. Ἐξ ὧν ἤδη ἐξεθέσαμεν περὶ τῶν λε- πτομερειῶν τοῦ Σ. Ἐ. παρ' ἡμῖν, ἐμφαίνεται, ὅσο ἄλλως τε καὶ ἐκ τῆς καθόλου ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως προκύπτει, ὅτι ὡς πρότυπον ἐλήφθη τὸ Conseil d'État τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Συζητ. τῆς Βουλῆς, Β', ἀναθεωρ. Β. πλὴ τοῦ 1911 σ. 1818 κ. ἐ.) ἡ συζη- τητικὴ διήρησιν ἐπὶ πέντε συνεδριάσεις τῆς Ἀνοθεωρητικῆς Βουλῆς (27 Ἀπρ- Ὡ Μαΐου 1911). Λεπτομερείας περὶ τῶν συζητήσεων ἴδε ἰδίως παρὰ Φραγκιά σ. 203 κ. ἐ., ἴδε καὶ Ν. Ν. Σοφίπουλιν τ. Α', σ. 395 κ. ἐ. ὅστις παρα- αἰμαί καὶ εἰς Κ. Βασιλείου, 41 ἀνοθεωρήσις τοῦ συντάγματος 1912 σ. 114 κ. ἐ.

1) Περὶ Φραγκιά σ. 239 - 65

Συνοπτικῆς τοῦ Σ. Ἐ. Ἐπικρατείας ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἱστορικῆς ἐπισκοπήσεως προκύπτει ὅτι Σ. Ἐ., ὅπως σήμερον αὐτὸ ἐννοοῦμεν, οὐδέποτε ἐκτελούργησεν παρ' ἡμῖν καὶ ὅτι τὸ ἐπὶ Ὀθωνος λειτουργήσαν ὁμώνυμον ὄργανον οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχει πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911 εἰσαχθέντα θε- σμόν, μὴ δυνάμενον εἰς οὐδὲν ἀσφαλὲς συμπέρασμα περὶ τῆς σκοπι- μότητος αὐτοῦ νὰ ὀδηγήσῃ. Περὶ ταύτης δὲν δυνάμεθα νὰ μορφώ- σωμεν γνώμην εἰ μὴ ἀνατρέχοντες εἰς τὰς ξένας νομοθεσίας καὶ ἐξά- γοντες προβλέψεις ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν περὶ Σ. Ἐ. νομοθετηθέντων.

Ἐν Γαλλίᾳ τὸ Σ. Ἐ. ὀφείλει, κατὰ τὰ ὑπὸ ἐπιφανοῦς δημοσιολό- γου λεγόμενα, (1) τὴν ἴδρυσίν του εἰς τὴν «παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς, ὅτι συμφέρει παρὰ τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας νὰ τοποθετῶνται συμβούλια τὰ ὁποῖα τὰ ὄργανα ταῦτα ἠδύνατο ἢ ἦσαν ὑποχρεω- μένα νὰ συμβουλευόνται, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ φωτίσουν αὐτὰ διὰ τῆς γνώμης τῶν· τὰ συμβούλια ταῦτα ἐκονομιώθησαν ἢ γνωμο- δοτικῆς διοικήσεως, θεωρηθεῖσα ὡς ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς ἐνεργ- οῦ διοικήσεως. Ἡ ἴδρυσις τῶν συμβούλων τούτων ἐξυληρεῖ δι- πλοῦν σκοπὸν: 1). Ἀφ' ἐνός μὲν ἐτοποθετήθησαν πλησίον τῶν διοι- κητικῶν ὑπαλλήλων συμβούλια, ὅπου ἐπὶ διοικητικὰ μέτρα νὰ συζη- τῶνται ὑπὸ ἀρμοδίων προσώπων, χωρὶς ὅμως ἡ γνώμη τούτων νὰ δεσμεύῃ τὴν διοίκησιν, δεδομένου ὅτι τὰ γραφεῖα τῆς διοικήσεως ἐτοιμάζουν τὰς ὑποθέσεις κατὰ τρόπον κάκως μηχανικόν, χωρὶς νὰ διασκέπτωνται ἐπ' αὐτῶν, ὁ δὲ ἐκτελεστικὸς καὶ διοικητικὸς παράγων καὶ ἰδίως ὁ κοινοβουλευτικὸς ὑπουργός, συνήθως δὲν εἶνε ἀρμόδιος. (2) Διὰ τῆς ἴδρυσεως τῶν γνωμοδοτικῶν καὶ συμβουλευτικῶν συμβουλίων ἐχρησιμοποιεῖτο ἐπωφελῶς ὁ θεσμὸς τῶν διασκεπτομένων πολυμελῶν σωμάτων καὶ παρεκάμπτοντο αἱ περὶ τὴν λειτουργίαν δυσκολίαι, αἱ ὁποῖαι ἀναφαίνονται ὅταν ἡ ἐξουσία ἀνατίθεται εἰς πολυμελές, ἐκτε- γόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ σῶμα. 2). Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐπιζητήθη ὅπως τὰ συμβούλια ταῦτα ἀποτελέσωσι συμβουλευτικὴν ἀντιπροσώπουν τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων. Πρέπει, ὅντως, νὰ σημειωθῇ ὅτι

(1) M. Hauriou *Précis de droit administratif...* 8η ἔκδ. Παρ. 1914 σ. 229-30

(2) Δηλαδή δὲν ἔχει εἰδικὴν μόρφωσιν.

τὰ γεωργικά, ἐμπορικά, βιομηχανικά κ. τ. λ. συμφέροντα δὲν χαίρουν πολιτικῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἐν τῷ γαλλικῷ κράτει ὡς τοῦτο διεμορφώθη ἀπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, καθόσον ἡ πολιτικὴ ἀντιπροσωπευσις ἀφορᾷ τὰ κοινὰ πάντων συμφέροντα, [καὶ ὄχι ὠρισμένης τινὸς τάξεως]. Καὶ τοῦτο μὲν ἐπίτηδες ἐτέθη οὕτω, ἀπόρροια τῆς ἀρχῆς οὗτις τὸ κράτος ἀποτελεῖ δημοσίαν ἐξουσίαν [καὶ ὄχι ἐξουσίαν τάξεως], διὰ δὲ τῆς ἰδρύσεως τῶν διοικητικῶν ταύτων συμβουλίων, ἐνῶ ἀπεκκλειόντο τὰ ἐπαγγελματικά συμφέροντα ἐκ τῆς καθαρῆς πολιτικῆς ὀργανώσεως, τοῖς ἐδόθη ἀντιπροσωπευσις καθαρῶς διοικητικῆ καὶ γνωμοδοτικῆ, οὕτως ὥστε στερούμενα μὲν ἐξουσίας εἰς τὸ δύνανται εἶναι νὰ διατυπώσῃ τὰς γνώμας αὐτῶν». Ὡστε δύο τινὰ ἠθέλησαν νὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν κρατικὴν ὀργάνωσιν διὰ τῆς ἰδρύσεως συμβουλευτικῶν συμβουλίων, τὰ εὐεργετήματα δηλαδή τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς ἐλευθέρου καὶ πεφωτισμένης διασκέψεως πολυμελῶν σωμάτων, καὶ τὰ εὐεργετήματα τὰ ἐκ τῆς συνεργασίας καὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ηαγγίου λεγόμενα περὶ τῶν γνωμοδοτικῶν συμβουλίων ἀποτελοῦν εὐγλωττον ὑπερμάχησιν τῆς χρησιμότητος τοῦ Σ. 'Ε. ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐτοῦ μορφήν, οὐδένα ὅμως λαμβάνει ὅτι ἡ συνηγορία αὕτη, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸ νομοπαρασκευαστικὸν μέρος, βασίζεται ἐπὶ τῆς προπολεμικῆς ἐν γένει περὶ ὀργανώσεως τῆς πολιτείας ἀντιλήψεως. Ἐκτοτε ὅμως τὰ πράγματα κατὰ πολὺ ἠλλάξαν. Αἱ ὀργανωμέναι ὁμάδες τῆς κοινωνίας κατέκτησαν σπουδαῖον ἔδαφος καὶ γενικῶς ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον, ὅπως αἱ ὁμάδες αὗται συμμετέχωσιν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς πολιτείας καὶ μάλιστα εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ διοίκησιν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἐπαγγελματικῶς, τεχνικῶς, εἰδικῶς μορφωμένοι παράγοντες πρέπει νὰ λαμβάνωσι ἐνεργὸν καὶ οὐσιῶδες μέρος. Ὡστε οἱ λόγοι οἱ ὅποιοι ἤδη πρὸ ἐτῶν συνηγόρουν ὑπὲρ θεσμοῦ, οἷος τὸ Σ. 'Ε., ἀήμερον εἶνε ἐπιτακτικώτεροι καὶ μᾶλλον κατάδηλοι.

Πρὸ τοῦ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἐπὶ νέων βάσεων καταρτισμοῦ τοῦ Σ. 'Ε., δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ προτάξωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ τῶν λόγων οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουσι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ τούτου ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος, δηλαδή περὶ τῶν ἰδιαιτέρων λόγων οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουσι τὴν λειτουργίαν κεντρικοῦ νομοπαρασκευαστικοῦ ὀργάνου· εἶνε δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς: (1)

1 Πολύ ἀβοηθήθημεν ἀπὸ τὸ γλαφυρὸν ἄμα καὶ ἐμβριθὲς προμηνησθῆς σύγγραμμα τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Ἰγγελοπούλου (πρὸβλ. ἰβίδα σελ. 176-7 καὶ 193-6), καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς κοινοβουλευτικῶν ἐκθέσεως καὶ συζητήσεως τῆς Βουλῆς τοῦ 1911.

Α') *Ἐνιαία καὶ δημοσιῆς ἐνθουσιασμοὶ τῶν νόμων* καὶ κανονιστικῶν διαταγμάτων. Ὅταν ὅλα τὰ νομοθετήματα ἀπορρέουσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πηγῆς ὑπάρχει μεγίστη πιθανότης ὅτι δὲν θὰ παρουσιάζωνται μεταξὺ τῶν διαφόρων νόμων ἀντιφάσεις, καὶ ἰδίως, ὕπερ καὶ σπουδαιότερον, θὰ καθίσταται δυνατὸς ὁ καιαρισμὸς ἐνιαίων ἀφῶν προγραμμάτων περὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς νομοθεσίας, τῶν ὁποίων ἡ πραγματοποίησις θὰ δύναται νὰ ἐπιδιώκηται καὶ ἐπιτυγχάνηται ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Τὸ προσωπικὸν τῶν Ὑπουργῶν οὐτε πάντοτε τὴν μόρφωσιν δύναται νὰ ἔχη οὕτε καὶ τὴν καιρὸν διὰ νὰ παρασκευάζῃ μετὰ τῆς θεούσης ἐπιμελείας τὰ ἀνγκαῖα νομοθετήματα. Τὸ προσωπικὸν τῆς διοικήσεως πρέπει νὰ ἀφιερῶνῃ τὴν μεγίστην μέριμναν εἰς τὰ διοικητικὰ αὐτοῦ ἔργα, νὰ ἀποτελεῖται δὲ ἐξ ἀτόμων ἐχόντων ἰδίως διοικητικὰ προσόντα καὶ διοικητικὴν ἱκανότητα· ἀλλὰ τοιαῦτα προσόντα δὲν εἶνε πάντοτε δυνατὸν νὰ συνδέωνται μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης εὐρυτέρας μορφώσεως καὶ τῆς ἐξ ἰδιοσυγκρασίας διαθέσεως πρὸς ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐργασίας. Τοιαύτη συγκέντρωσις διοικητικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν προσόντων εἶνε σπανία, ἐν δὲ τῷ Σ. 'Ε. θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιῶνται ἐκεῖνοι ἀκριβῶς οἱ ἐπιστήμονες οἱ ὅποιοι θὰ ἦσαν κατάλληλοι πρὸς ἐμβριθῆ ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν σχετικῶς δὲ ἀκατάλληλοι διὰ τὴν διοίκησιν. Διὰ νὰ μὴ εἶνε δὲ τὰ νομοθετήματα ξένα πρὸς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν πείραν τῆς διοικήσεως θὰ ἔπρεπε οἱ διάφοροι διευθυνταὶ καὶ τμηματάρχαι τῶν ὑπουργείων νὰ συμμετέχωσι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σ. 'Ε. ὡς μέλη τῶν διαφόρων εἰδικῶν νομοθετικῶν ἐπιτροπῶν αἱ ὅποια νομίζομεν (ὡς κατωτέρω ἐκθέτομεν) ἔπρεπε νὰ συσταθῶσιν ἐν τῷ Σ. 'Ε. Εἶνε δὲ ἐπίσης φανερόν ὅτι τὸ Σ. 'Ε. καὶ αἱ παρ' αὐτῷ ἐπιτροπαὶ θὰ συνεισάσωσι νομοθετήματα ὑπὸ πνεῦμα μᾶλλον ἐνιαῖον ἢ αἱ σήμερον παρὰ τὰ διάφορα ὑπουργεῖα λειτουργοῦσαι νομοπαρασκευαστικαὶ ἐπιτροπαί, αἱ ὅποια, ἀποτελοῦσαι χρησιμώτατον θεσμόν, ἐφόσον δὲν λειτουργήσῃ Σ. 'Ε. ὀργανωμένον συμφώνως πρὸς νέον πρόγραμμα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐργάζωνται ὑπὸ ἐνιαῖον πνεῦμα. Αὐτὸς οὗτος ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας τοῦ Σ. 'Ε. καὶ ἡ ἐπικοινωνία τῶν συμβούλων ἀνιμεταξύ των, οἱ ὅποιοι θὰ εἶνε καὶ οἱ πρόεδροι τῶν ἐπιτροπῶν, θὰ ἐξασφαλίσῃ ἐνιαῖαν δράσιν καὶ εὐκολωτέραν τὴν ἐξακριβῶσιν τῶν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ὑπαρχόντων κενῶν.

Σπουδαία ἀντίρρησις δύναται νὰ βιαιωθῆ ἐπὶ τοῦ ὅτι τοιοῦτον κεντρικὸν νομοπαρασκευαστικὸν σῶμα θὰ ἐστρεφεῖτο τῆς διανοητικῆς εὐκαμπίας καὶ τῶν ἐπαρκῶν γνώσεων ὅπως νομοθετῆ σκοπίμως ἐπὶ τῶν ποικιλωτάτων γεγονότων καὶ θεμάτων τὰ ὅποια παρουσιάζει ἡ κρατικὴ λειτουργία. Νομίζομεν ὅτι τοιαύτη ἀντίρρησις θὰ ἦτο ἀπο-

λύτως δικαιολογημένη εάν τὸ Σ. 'Ε. πρόκειται νὰ λειτουργήσῃ ὡς ἔχει ἤδη θεσπισθῆ, ἀλλὰ αἴρειται εάν ληφθῆ πρόνοια περὶ μετατροπῆς τῶν ὄρων τῆς ἐκλογῆς ἐκείνων ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ οἱ ὁποῖοι θέλουν ἀναλάβει τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἔργον. Κατωτέρω δὲ θέλομεν λεπτομερέστερον ἐκθέσει τὰς ἀρ. ὡς καθ' ἑστέ ἡ μετατροπὴ αὕτη θὰ ἡδύνατο νὰ λάβῃ χώραν.

Β') *Ἐμβριθευτέρα μελέτη τῶν νομοθετημάτων*, ἐξασφαλιζομένη διὰ τῆς καταλλήλου συγκροτήσεως τοῦ Σ. 'Ε. καὶ τῶν παρ' αὐτῷ ἐπιτροπῶν. Βεβαίως τὸ Σ. 'Ε. θὰ ἐργάζεται κανονικώτερον καὶ ἐμβριθεύτερον τῶν ἤδη λειτουργουσῶν ἐπιτροπῶν καὶ δὴ καὶ τῶν βουλευτικῶν ἐπιτροπῶν, αἱ ὁποῖα συχνότατα ὑποκινῶς μόνον ἐπιλαμβάνονται τῆς μελέτης τῶν νομοσχεδίων, τῶν βουλευτῶν μᾶλλον περὶ τὴν ἀνάμιξιν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἐπιλεπτικῆς προθύμως ἀποδουμένων παρὰ εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας. Τὸ ἀνεπαρκὲς δὲ τῆς περὶ τὰ νομοσχέδια ἐπιστημονικῆς ἐρευνῆς ἀποδεικνύει ἡ συνήθης προχειρολογία τῶν αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων καὶ εἰσηγήσεων, τὰς ὁποίας ἀνεγεννώσκων πᾶς ὀπωδότητε ἐμπειρος περὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐρευναν θέλει εὐχερέστατα ἀναγνωρίσει ὡς ἐπιπολαιῶς καὶ ἐπὶ κοδῶς συνταχθείσας.

Γ') *Φραγμὸς κατὰ τῆς νομοθετικῆς καταρτίσεως νόμων καὶ διαταγμάτων*. Ἴσως ὁ φραγμὸς δὲν θὰ εἴνε ἀπόλυτος ἀλλὰ δὲν εἴνε δυνατὸν εἰμὴ νὰ ἔχῃ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

Δ') Συμμετοχὴ εἰς τὴν νομοθεσίαν *ἐπιστημονικῶν παραγόντων* δὲν εἴνε ἐφικτὴ ἢ εἰς τὴν Βουλὴν εἴσοδος. Ὅτε ἐν τῇ Β' Ἀναθεωρητικῇ Βουλῇ συνεζητεῖτο τὸ Σ. 'Ε. ἐν ἐκ τῶν παρῶν ἐπιχειρημάτων τῶτ θεωρούμενων αὐτὸ ὡς περιττὸν ἦτο ὅτι δὲν ὑπῆρχον τὰ κατάλληλα πρόσωπα ὅπως διορισθῶσιν ὡς σύμβουλοι, καὶ ὅτι καὶ ἂν τοιαῦτα ὑπῆρχον ἦσαν ἤδη μέλη τῆς Βουλῆς καὶ ὡς τοιαῦτα συνεισφέρουν τὰ φῶτα τῶν εἰς τὸ νομοθετικὸν ἔργον τοῦ κράτους. Τὸ ἐπιχειρημα αὐτὸ δὲν φαίνεται ἀκριβές. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ βουλῇ ἀντιπροσωπεύονται μὲν κατὰ κανόνα αἱ ἐπιφανέστεραι οἰκογένειαι τῶν ἐπαρχιῶν αἱ ὡς ἐκ τῆς δράσεώς των κατέχουσαι ἐξέχουσαν κοινωνικὴν θέσιν, δὲν συμμετέχουν ὅμως ὅλοι οἱ ἀξιοὶ λόγου καὶ σοβαροὶ ἐπιστήμονες. Ὅμιλοῦντες δὲ περὶ ἐπιστημόνων δὲν ἐννοοῦμεν ποσῶς μόνον τοὺς δικηγόρους, τῶν ὁποίων δυοιουχῶς ὑπάρχει πάντοτε πλεονεξία ἐν τῇ βουλῇ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας π. χ. τοὺς περὶ τὰ προβλήματα τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς ἐντριβεῖς ἱατροὺς, τοὺς εἰδικοὺς εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἐκ τούτων δὲ κατὰ κανόνα ἐλάχιστοι γίνονται βουλευταί, τῆς βουλῆς ἀπαρτιζομένης ἰδίᾳ ἀπὸ κληματαίας, ἀέργους εἰσοδηματαίας, δικηγόρους καὶ τρα-

πεζίτας, δηλαδὴ ἀπὸ ἀνθρώπους μὴ ἀνήκοντας εἰς τοὺς κατ' ἐξοχὴν παραγωγικοὺς κλάδους καὶ τὰς σχετικὰς πρὸς αὐτοὺς ἐπιστήμας.

Ἐν γένει τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα εἴνε ἀκόμη δυσπρόσιτον εἰς τοὺς ἐπιστήμονας ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς περὶ τὰς φυσικὰς ἀσχολουμένους ἐπιστήμας ἴσως εἰς τὸ μέλλον τὰ πράγματα ἀλλάξουν, ὅταν ἡ ἀβξουσα ἐξάπλωσις τῆς ἐκπαιδεύσεως καταστήσῃ τὸν λαὸν ἐκλεκτικώτερον περὶ τὰ προσόντα τῶν ἀντιπροσώπων του, ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν τὰ πράγματα ἔχουσιν οἷτω καὶ μόνον ὁ τελείως ἀγνοῶν πῶς πράγματι διεξάγονται αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ δύναται νὰ ἔχῃ ἐναντίαν περὶ τούτου γνώμην ὁ δὲ ἐπισκοπῶν ἀμερολήπτως τὴν πραγματικὴν θέλει εὐχερῶς πεισθῆ ὅτι πολλοὶ ἐκλεκτοὶ ἐπιστήμονες δὲν δύνανται ἐκ τῶν περιστάσεων ἢ δὲν ἐπιθυμοῦν ἐκ χαρακτῆρος νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Βουλὴν. Τούτων πάντων τῶν προσώπων θὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ χρησιμοποίησις ἐν τῷ Σ. 'Ε. εἴτε ὡς συμβούλων εἴτε ὡς μελῶν τῶν παρ' αὐτῇ ἐπιτροπῶν.

Ὁ ἐπανελημμένος διατυπωθεὶς ἐνδομισμὸς ὅτι τὸ Σ. 'Ε. εἴνε θεσμὸς ἀπολυταρχικός, δὲν χρήζει νομιζομεν ἀνασκευῆς, ἰδίως προκειμένου νὰ τροποποιηθῆ ὁ καταρτισμὸς αὐτοῦ, οὔτε τὰ περὶ ἐπιβαρύνσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ δέονται ἀντιρροῦσεως (1).

Καρπὸς πραγματικῶν καὶ ἐπισημασθῶν δὲν δύναται ὅμως νὰ ἀποφέρῃ τὸ Σ. 'Ε. ὡς νομοπαρασκευαστικὸν ὄργανον εἰμὴ μόνον ἐν ἡ συμμετοχῇ αὐτοῦ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νομοθετημάτων καταστῆ *ὑποχρεωτικῆ*, μὴ δεσμευούσης μὲν τῆς γνώμης αὐτοῦ Κυβέρνησιν καὶ Βουλὴν, ἀλλὰ καθισταμένης ὑποχρεωτικῆς τῆς εἰς αὐτὸ προσφυγῆς πρὸ τοῦ ψηφισθῆ νόμος ἢ δημοσιευθῆ διάταγμα. Εὐκόλον δὲ εἴνε δι' ὀρισμένων περιορισμῶν νὰ μὴ καταστῆ ἡ λειτουργία τοῦ Σ. 'Ε. ἐμπόδιον εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν ὀριζομένης, κατὰ τὰ ἐν Σερβίᾳ π. χ. κρατοῦνται (2), χρονικῆς τινος διάρκειας διὰ τὴν ἐπὶ τῶν σχεδίων τῶν νομοθετημάτων γνωμοδότησιν τοῦ Σ. 'Ε., τοῦ τελευταίου τούτου δικαιουμένου νὰ ζητήσῃ ἀνάλογον παράτασιν τῆς προθεσμίας ταύτης, κέραν τῆς ὁποίας ὅμως Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ δὲν εἴνε πλέον ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναμείνωσι τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Σ. 'Ε.

Ἐπίσης φαίνεται χρησίμους νὰ ἔχῃ τὸ Σ. 'Ε. τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδια νόμου. Καὶ εάν μὲν τὰ σχέδια ταῦτα

(1) Εάν ὑπάρχῃ οικονομικὴ δυσχέρεια τότε θὰ ἡδύνατο ἴσως νὰ καταργηθοῦν ἅλῃαι ὀλιγώτεροι χρήσιμοι δαπάναι, ὡς π. χ. ἡ δαπανηροτάτη ἀποστολὴ ἀθλητῶν εἰς τοὺς διαφόρους διεθνεῖς ἀγῶνας.

(2) Πολυχρονιάδης Πραγματεία κτλ. σ. 16 17

τυγχάνωσι τῆς ἔγκρισως τῆς Κυβερνήσεως, τότε θὰ υποβάλλονται ὑπ' αὐτῆς εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς βουλευτικῆς ψήφου. Ἐν περιπτώσει ὅμως διαφωνίας τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ καταπνίγηται ἡ ἔλευθέρα ἐκδήλωσις τῆς γνώμης τοῦ Σ. Ἐ. Ἀλλὰ νὰ εἰσάγονται καὶ τότε τὰ νομοσχέδια εἰς τὴν Βουλὴν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἡ μὲν Κυβέρνησις θὰ διετύπου τὰς ἀντιρρήσεις αὐτῆς, τὸ δὲ Σ. Ἐ.; δι' ἑνὸς τῶν τακτικῶν αὐτοῦ μελῶν θὰ ὑπεστήριξε τὰς γνώμας του. Ἀσφαλῶς τοιοῦτον μέτρον θὰ προσκρούσῃ εἰς ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν βουλευτῶν καὶ δὲν ὑπάρχει μεγάλη ἐλπίς νὰ γίνῃ παραδεκτόν. Οἱ ἀντιδρώντες θὰ ὄφειλον ὅμως νὰ ἀναλογισθῶσιν ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμὸς, ἰδίως ὅταν ἀπορρῆῃ ἐξ ἐκλογικοῦ νόμου οἷος ὁ παρ' ἡμῖν ἰσχύων καὶ ἐκ τῶν ἄλλων περὶ τὰς ἐκλογὰς ἐνεργειῶν, δὲν χεῖρει πλέον τῆς ἀμερίστου ἐκείνης ἐμπιστοσύνης, ἣν εἰς αὐτὸν εἶχον ἡ πληρεξούσιοι τοῦ 1864, καὶ ὅτι ἔργον προνοίας ἀκριβῶς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ θὰ ἦτο ἔὰν ἐπειρέπετο καὶ εἰς ἄλλους θεσμοὺς νὰ συμμετέχωσιν ἐνεργῶς καὶ μετὰ πρωτοβουλίας εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν κοινῶν, ἄφοσον μάλιστα δὲν θίγονται τὰ οὐσιώδη αὐτοῦ προνόμια.

Ἄλλ' ἐπὶ τίνων νομικῶν κανόνων θὰ ἐπεκτείνεναι ἡ προπαρασκευαστικὴ καὶ γνωμοδοτικὴ δρᾶσις τοῦ Σ. Ἐ. Βεβαίως μὲν ἐπὶ πάντων τῶν *Νόμων*. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος εἶνε ὅμως δυσχερεστέρα προκειμένου περὶ *Διαταγμάτων*. Ταῦτα δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς Α') *Κανονιστικὰ Διατάγματα*, τὰ ὁποῖα πάλιν εἶνε δύο εἰδῶν· α') τὰ καθαρῶς *ἐκτελεστικά* διατάγματα «δηλ. καθαρῶς ἐκτελεστικά κατ' οὐσίαν (καὶ κατὰ τύπον) διατάγματα, μὴ περιέχοντα καντάκασιν κανόνων δικαίου, ἀπευθυνόμενα πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου», β') τὰ πρὸς *ἐκτέλεσιν τῶν νόμων* διατάγματα (ἄρθρον 35 ἐδ. 1 τοῦ συντάγματος), ἀπευθυνόμενα οὐ μόνον πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολίτας, ἰδρύοντα κανόνων δικαίου δευτερεύοντα καὶ μὴ αὐτοτελεῖς ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν τρόπον, τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, συμπληροῦντα ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐκποψιν τὸν νόμον» (1) Β') *Νομοθετικὰ* διατάγματα καθὼς καὶ τὰ ἐκδιδόμενα *κατ' ἐντολὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας*, τὰ περιέχοντα νέους κανόνων δικαίου (2) καὶ Γ') εἰς *ἀναγκαστὰ* διατάγματα ἢ ἄλλως λεγόμενα *προσωρινοὶ νόμοι*. (3)

(1) Ν. Ν. Σαρικόπουλος τ. Β'. § 88 σ. 87-90.

(2) Γ. Ἀγγελόπουλος σ. 96-7

(3) Γ. Ἀγγελόπουλος σ. 100

Διὰ τοῦ ἁρθρου 82 τοῦ συντάγματος ἡ ἐπεξεργασία τοῦ Σ. Ἐ. ἐπεκτείνεται ἐκτὸς τῶν νόμων, μόνον εἰς τὰ κανονιστικὰ διατάγματα. Ἡ δὲ ἀσαφὴς αὕτη διατύπωσις τοῦ συντάγματος ἠρμηνεύθη (1) ὡς ἀφορῶσα «μόνον εἰς τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων διατάγματα, ἅτινα ἐκδίδονται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ἁρθρου 35 ἐδ. 1 τοῦ συντάγματος. καὶ εἰς τὰ κατ' ἐντολὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐκδιδόμενα οὐχὶ δηλ. καὶ εἰς τὰ αὐτοτελεῖ διοικητικὰ διατάγματα οὐδὲ εἰς τὰ καθαρῶς ἐκτελεστικά διατάγματα». Ἀλλαχοῦ δὲ ὁ αὐτὸς δημοσιολόγος ἀποφραίνεται ὀρθῶς ὅτι τὸ σύνταγμα οὐδόλως ἀποκλείει τὴν ἐκδοσιν νόμου ὀρίζοντος ὅτι καὶ εἰδικὰ τινὰ Διατάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Σ. Ἐ. (2) Ἀσυζήτητον φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ τυγχάνωσι τῆς προεργασίας τοῦ Σ. Ἐ. πάντα τὰ διατάγματα τὰ ὁποσδήποτε περιέχοντα κανόνων δικαίου, δηλαδὴ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν νόμων κανονιστικὰ διατάγματα, τὰ νομοθετικὰ διατάγματα, τὰ κατ' ἐντολὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐκδιδόμενα διατάγματα καθὼς καὶ τὰ ἀναγκαστικὰ διατάγματα, ἐπίσης τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν ἐκτελεστικῶν διαταγμάτων ὅσων ἡ σύνταξις παρέχει τεχνικὰς διαχερείας διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἐφαίνετο χρήσιμος ἡ συνδρομὴ τοῦ Σ. Ἐ.

Περαιτέρω ἐπὶ προσβαίνει ὁ κ. Ν. Ν. Σαρικόπουλος (3) λέγων «Δείον ἐπίσης νὰ δύνανται οἱ ὑπουργοὶ νὰ προκαλῶσι πρὸς τᾶς ἐνεργείας, γνωμοδοτήσεις τοῦ Σ. Ἐ. ἐνεργουμένης ὡς Συμβουλίου τῆς διοικήσεως, καθόσον οὕτω πολλάκις θ' ἀποφεύγωμεν ἀκυρώσεις πράξεων ἰδίως ὑπουργικῶν, αἵτινες θὰ φέρωσιν εἰς σύγκρουσιν δυσάρεστον τὴν ὑπουργόν, οὐκ αἶνος τὸ γόητρον θὰ θίγητε ἐνίοτε, καὶ τὸ Συμβούλιον. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπουργοὶ θ' ἀπαλλάσσωνται ἀπὸ πολλὰς πιέσεις, λέγοντες ὅτι ἡ πράξις, καὶ ἂν γίνῃ, θ' ἀκυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐ. ἔχοντος τὴν γνώμην ὅτι παρανόμως ἐγένετο». Φρόνιμον εἶνε αἱ περὶ ἐκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Σ. Ἐ. διατάξεις ἐν τῷ Συντάγματι νὰ διατυπωθῶσι κατὰ τρόπον γενικὸν οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτραπῇ ὁ διὰ νόμων καθορισμὸς τῶν λεπτομερειῶν κατὰ τὰς ἐνδείξεις τῆς ἐφαρμογῆς.

Δ'.

Συγκροτήσεις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας

ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ Σώματος.

Τὸ πρόβλημα τῆς συγκροτήσεως τοῦ Σ. Ἐ. ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γενικωτέρου προβλήματος περὶ τῶν προσόντων τῶν ὀργάνων τῆς ἐκτε-

(1) Ν. Ν. Σαρικόπουλος τ. Β'. σ. 88 ἐν ὑποσημ.

(2) Ν. Ν. Σαρικόπουλος τ. Β'. σ. 236-237 ἐν σημ. 4.

(3) Ν. Ν. Σαρικόπουλος τ. Β'. σ. 237 ὑποσημ.

λαστικής εξουσίας. Εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς δημοσίας ἐξουσίας δύναται κατ' ἀρχὴν νὰ καλῶνται εἴτε πρόσωπα κατέχοντι ὀρισμένην τεχνικὴν ἢ εἰδικὴν μόρφωσιν περὶ ὀρισμένου ζητήματος ἢ πρόσωπα ἀμοιροῦντα μὲν τοιαύτης εἰδικῆς μορφώσεως ἀλλὰ χείροντα γενικῆς τινος παιδεύσεως καὶ ἰδίως ἱκανότητος πολιτικῆς, ἐνδεικνύουσας αὐτὰ ὅπως ἀναλάβωσι τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἰθύνσεως τῶν κοινῶν πραγμάτων. Οὐδενὸς μὲν χρήζει ἐγγυτέρου χαρακτηρισμοῦ ἢ τάξις τῶν χαιρόντων τεχνικῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, τῶν καθ' ἕκαστα ἐμπειροτεχνῶν, τῶν πραγματογνώμων ὑπὸ εὐρύτεραν ἔννοιαν, τῶν εἰδικῶν, ὁμιλοῦντες δὲ περὶ πολιτικῆς ἱκανότητος ἐννοοῦμεν τὴν ἱκανότητα τοῦ διευθύνειν ἄλλους, τὴν ὀργανωτικὴν ἱκανότητα, τὴν ἐν ὀρισμένῳ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχουσαν κατευθυντήριον ἐκείνην δύναμιν, ἢ ὅποια, ἀφ' ἑνὸς μὲν καθοδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου ἐκαστοτε ἐφαρμοστέου προγράμματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρέχει αὐτῷ τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκλέγῃ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τούτου ἀρμοδιώτατα πρόσωπα. Ἀνέκαθεν δὲ ἐκ τῶν σπουδαίων προβλημάτων τῆς κρατικῆς ὀργανώσεως, καὶ τοῦ ταύτην ἐρευνῶντος δημοσίου δικαίου, ἦτο κατὰ πόσον εἶνε συμφερότερον ἐν τῇ διοικήσει νὰ ἐπικρατοῦσιν οἱ εἰδικοί, οἱ ἀρμοδιοὶ ἢ οἱ μὴ τοιοῦτοι, οἱ ἀναρμόδιοι. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τῶν κατωτέρων βαθμίδων τῆς διοικητικῆς ἱεραρχίας ἢ ὑπὲρ τῶν εἰδικῶν λύσεις ἐνεδεικνύετο ἀνέκαθεν ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ κατ' οὐσίαν παντοῦ καὶ πάντοτε ἐρημώθη (1), προκειμένου δὲ περὶ τῶν ἀνωτάτων τῆς διοικητικῆς ἱεραρχίας βαθμίδων καθὼς καὶ περὶ τῶν ὑψίστων τῆς πολιτείας ἀξιωματίων κατὰ κανόνα προδιμήθησαν οἱ ἀποδεικνύοντες πολιτικὴν ἱκανότητα.

Τὸ Σ. Ε. θὰ πληρώσῃ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ ὡς νομοπαρασκευαστικὸν ὄργανον, ὅταν τὰ ἐκτελοῦντα τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην μέλη αὐτοῦ στρατολογηθῶσι κατὰ μεγίστην κλειονομηρίαν ἐκ τῶν εἰδικῶν, τῶν ἀρμοδίων. Οἱ παλαιότεροι περὶ τὸ θέμα τοῦτο ἀσχοληθέντες ἀπέβλεπον ἰδίως εἰς τοὺς νομομαθεῖς (2) διὰ τὴν συγκρότησιν τοιαύτου σώματος. Καὶ βεβαίως μὲν οἱ νομομαθεῖς θὰ ἀποτελῶσι τὴν πυρῆνα αὐτοῦ εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἀντιθῆται ἡ διαιτύπωσις τῶν νομοθετημάτων καὶ ἡ ἐναρμόνισις αὐτῶν ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ νομοθετικοῦ συμπλέγματος, ἀλλὰ πλησίον αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἄλλοι ἀσχολούμενοι περὶ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ὑπονοοῦμεν δηλαδὴ

(1) Πολλὰκις δὲν ἀπαιτοῦνται μὲν διατάγματα ἀλλὰ ἀπαιτεῖται ὁ ὑπόψηφος διὰ θέσιν τινὰ νὰ ἔχη πρῶτα πρῶτα ἐξασφαλιζούσαν τὴν ἐπὶ τοῦ ὀρισμένου θέματος εἰδικὴν αὐτοῦ ἐκπαίδευσιν.

(2) Ν. Γ. Σαρῆπουλος, ἐνθ. ἀνωτ. τ. Γ'. σ. 140, Γ. Ἀγγελόπουλος ἐνθ. ἀνωτ. σ. 196.

τοὺς ἐπιστήμονας τοὺς εἰδικεύοντας εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν καθόλου, τὴν δημοσιονομίαν καὶ τὰ τραπεζικὰ ζητήματα, τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, τὸν μεταλλευτικὸν πλοῦτον, τὰ ἐργατικὰ ζητήματα καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν. Οἱ τοιοῦτοι δὲ εἰδικοί πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσιν ἐν τῷ Σ. Ε. ὄχι μόνον ὡς ἔκτακτα μέλη ἀλλὰ καὶ ὡς τακτικά. Τοιοῦτοτρόπως ἐν τῇ παρασκευῇ τῶν νομοθετημάτων τὸ μὲν Σ. Ε. μετὰ τῶν ἐπιτροπῶν αὐτοῦ θὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὴν εἰδικότητα, οἱ δὲ Ὑπουργοί, αἱ βουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἡ Βουλὴ τὸ γενικώτερον πολιτικὸν πνεῦμα ἐξασφαλιζομένης οὕτω τῆς εὐρείας συνεργασίας τῶν εἰδικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ πολιτικοῦ πνεύματος ἀφ' ἑτέρου.

Ἐξ ὧων εἴπομεν, ἀφ' ἑαυτοῦ προκύπτει ὅτι τὰ μέλη εἰς τὰ ὁποῖα θ' ἀνατεθῇ τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἔργον δὲν δύνανται ταχτοχρόνως νὰ ἐκτελῶσι καὶ τὸ ἔργον τοῦ διοικητικοῦ δικασιοῦ. Αἱ δύο αὗται λειτουργίαι πρέπει, ἔστω καὶ ἂν διατηρηθῶσιν ἐξωτερικῶς ἠνωμένα ἐν τῷ Σ. Ε., νὰ χωρισθῶσιν ἐντελῶς κατ' οὐσίαν. Ἐὰν παραμείνωσιν ἐξωτερικῶς ἠνωμένα, καὶ δὲν ὑπάρχει σοβαρὸς λόγος νὰ μὴ παραμείνωσι, τότε τὸ Σ. Ε. θὰ διαιρεθῇ εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ διοικητικὸν ἀφ' ἑτέρου λειτουργοῦντα ὅπως ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων, καταργουμένου ἐντελῶς τοῦ νόμου 290 περὶ Σ. Ε. καὶ ἀντικαθισταμένου δι' ἄλλου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τούτων.

Ἐὰν πρόκειται λοιπὸν τὸ Σ. Ε. νὰ ἐπιτελέσῃ πράγματι σπουδαῖον ἔργον ὡς νομοπαρασκευαστικὸν πρέπει νὰ συγκεντρώσῃ τὰ ἐξῆς πρόσωπα.

1) Μονίμους Συμβούλους εἰδικοὺς εἰς τὴν νομολογίαν καὶ νομοθεσίαν καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῶν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν ἐξασφαλιζοντας τὸ ἐνιαῖον τῆς νομοθεσίας καὶ τὴν πρέπουσαν διατύπωσιν τῶν νομοθετημάτων.

2) Τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Ὑπουργείων καὶ τῆς Διοικήσεως ὅσοι φαίνονται χρήσιμοι διὰ νὰ βοηθήσωσι τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἔργον προακομίζοντας τὴν διοικητικὴν πεῖραν.

3) Ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαγγελματικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐνώσεων, ὑποδεικνυομένους ὑπὸ τῶν ἐνώσεων. Μεγίστην σπουδαιότητα θὰ ἔχουν οἱ σύμβουλοι τῆς κατηγορίας ταύτης, διότι διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν ὁ θεσμὸς θὰ γίνῃ πράγματι δημοκρατικὸς, καὶ ἐν αὐτῷ θὰ ἐκπροσωπῆται μὲν ἡ λαϊκὴ θέλησις θὰ παρέχηται δὲ ἡ ἐγγύησις ὅτι τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν του θὰ εὐρίσκονται πάντοτε ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐξελίξεως τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Κατὰ ποῖον τρόπον θὰ γίνεαι ὑπὸ τῶν ἐνώσεων ἢ ὑπόδειξις τῶν

ἀντιπροσώπων, εἶνε δυσχερὲς νὰ καθορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων, μόνη δὲ ἢ ἐφαρμογὴ θὰ ὑποδείξῃ τὰς ἐπενδυτάς τροποποιήσεις, πάντως πρέπει νὰ ἀφεθῇ εὐρυτάτη ἐλευθερία εἰς τὰς ἐνώσεις, τὸ δὲ κυβερνητικὸν ἔργον θὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐπαγρυπνῇ ὅπως μόνον αἱ ὀρίμως καὶ σοβαρῶς ὀργανωμέναι καὶ πραγματικῶς ἀντιπροσωπεύουσαι ὀρισμένην τάξιν ἢ ὀμάδα ἐνώσεις χιῶροι τοῦ δικαιώματος τῆς ὑποδείξεως ἀντιπροσώπων. Καθόσον, εἶνε μὲν συμφέρον τῆς κοινωνίας αἱ παραγωγικαὶ τάξεις διὰ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν νὰ ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῷ Σ. 'Ε. ἀλλὰ εἶνε ἐπίσης συμφέρον νὰ μὴ ὑποβιβασθῇ ἢ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Σ. 'Ε. διὰ τῆς εἰς αὐτὸ συμμετοχῆς ὀμάδων συγκροτουμένων ἐπιτολαίως ἢ ὑποκρυπτουσῶν κομματικῶς ἢ ἄλλα μὴ δυνάμενα ἐν τῷ φανερῷ νὰ ὀμολογηθῶσι συμφέροντα.

4) Ἰδιώτας κατέχοντας εἰδικὰς γνώσεις καὶ δυναμένους νὰ συνεργασθῶσιν ἐπιτυχῶς.

Κατὰ τὰς βάσεις ταύτας ἢ νομοπαρασκευαστικὴ ἐργασία τοῦ Σ. 'Ε. θὰ γίνεται διὰ **Νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπῶν** εἰς τὰς ὁποίας, μὴ περιοριζομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν, θὰ συμμετέχωσι ὅσα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Σ. 'Ε. καὶ ὅσα πρόσωπα ἐκτὸς αὐτοῦ φαίνονται κατάλληλα πρὸς τοῦτο. Ἐκάστη ἐπιτροπὴ θὰ ἀσχολεῖται περὶ ὀρισμένων θεμάτων, ἢ καὶ περὶ ἑνὸς καὶ μόνου νομοθετήματος εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συγκροτουμένη. Ἡ συγκρότησις τῶν ἐπιτροπῶν θὰ γίνεται τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐπὶ τοῦ πραγματευθησομένου θέματος εἰδικωτέρου ἐκ τῶν τακτικῶν συμβούλων ὃ ὀποῖος καὶ θὰ προεδρεύει αὐτῶν. Αἱ ἐπιτροπαὶ δύνανται νὰ εἶνε ἢ μόνιμοι, ἐφόσον πρόκειται νὰ μελετῶσι γενικὰ θέματα ἐπὶ τῶν ὀποίων θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνεται διαρκῆς νομοθετικὴ ἐργασία, ἢ προσωριναὶ ἐφόσον ἢ ἀποστολῆ-των θὰ εἶνε χρονικῶς περιορισμένη ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ θέματος τοῦ ὀποίου θὰ πρόκειται νὰ ἐπιληφθῶσιν.

Τὰ δὲ μέλη τοῦ Σ. 'Ε. ὡς νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος συμφῶνως πρὸς τὰς ἐκτεθείσας ἀρχὰς θὰ εἶνε.

1) **Τακτικὰ μέλη**, τῶν ὀποίων ἀποκλειστικὴ κατὰ τὸ δυνατόν ἀσχολία θὰ εἶνε ἢ ἐν τῷ Σ. 'Ε. δρασίς καὶ τὰ ὀποία θὰ ἀποτελοῦν τὸν μόνιμον πυρῆνα τοῦ Σ. 'Ε. βοηθούμενα εἰς τὸ ἔργον τῶν ὑπὸ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Σ. 'Ε. ἀποτελουμένου ἐκ τῶν **παρέδρων** καὶ τῶν **εἰσηγητῶν**, μὲ βαθμὸν τμηματάρχου καὶ γραμματέως, καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ **Γενικοῦ γραμματέως** καὶ τῶν ἀπαιτουμένων **εἰδικῶν γραμματέων**.

2) **Ἐκτακτα μέλη**, τὰ ὀποία θὰ συνεργάζονται διαρκῶς μετὰ τοῦ Σ. 'Ε. ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχουσιν ὡς κυρίαν ἀσχολίαν τὴν νομοπαρασκευαστικὴν ταύτην δρασίαν ἀλλὰ ἄλλην ἐκτὸς τοῦ Σ. 'Ε.

3) **Πρόσεδρα μέλη**,⁽¹⁾ ἐκεῖνα τὰ ὀποία θὰ συνεργάζονται μετὰ τοῦ Σ. 'Ε. μόνον δι' ὀρισμένον ζήτημα καὶ ἐπὶ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα.

Ὡς ἔκτακτα καὶ ὡς πρόσεδρα μέλη θὰ συνεργάζονται ἐν τῷ Σ. 'Ε. οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ ἄλλων ἐνώσεων, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου καὶ οἱ κατάλληλοι ἰδιῶται, ὅσα δηλαδὴ πρόσωπα δύνανται νὰ βοηθήσωσι τὸ ἔργον τοῦ Σ. 'Ε. χωρὶς νὰ ἀποτελέσωσι μόνιμος μέρος τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ. Καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν πρόκειται νὰ συνεργασθῶσι μόνιμότερον θὰ γίνονται ἔκτακτα μέλη ὅσοι δὲ προσωρινῶς μόνον θὰ γίνονται πρόσεδρα μέλη. Αἱ σπουδαῖαι καὶ γενικωτέρου χαρακτῆρος ἐνώσεις, ὅπως τὰ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια, αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις, οἱ δικηγορικοί, ἰατρικοὶ σύλλογοι κτλ. θὰ ἀντιπροσωπεύονται μόνιμος ἐν τῷ Σ. 'Ε., ἐπίσης διευθύνονται μεγάλων ἐπιχειρήσεων γεωργικῶν, συγκοινωνίας, βιομηχανικῶν, τραπεζικῶν, καθόσον ἢ συνεργασία αὐτῶν θὰ εἶνε διαρκῶς ἀναγκαία, ἐπίσης ὀρισμένοι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ἰδιῶται ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς εἰδικότητός των θὰ συμμετέχωσι διαρκῶς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σ. 'Ε. ὡς ἔκτακτα μέλη αὐτοῦ. Εἰς ἄλλην δὲ καὶ παροδικὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς, θὰ ἐκαλοῦντο πρόσωπα τῶν ὀποίων ἢ συμβολὴ θὰ εἴθεο-ρεῖτο χρήσιμος δι' ὀρισμένην ἐργασίαν καὶ ἐπὶ ὀρισμένου χρόνου, καθὼς καὶ πρόσωπα διαμένοντα ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσῆς ἐφόσον θὰ ἐπρόκειτο περὶ μέτρων ἀφορώντων εἰδικῶς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των ἢ τὴν εἰδικότητά των.

Σημειωτέον ὅτι τακτικὰ, ἔκτακτα καὶ πρόσεδρα μέλη θὰ ἔχωσιν ἴσην σημασίαν καὶ βαρύτητα ὡς νομοπαρασκευαστικοὶ παράγοντες, ἴσως μάλιστα μεγαλητέραν σπουδαιότητα θὰ ἔχωσι τὰ ἔκτακτα καὶ πρόσεδρα μέλη τῶν τακτικῶν, καθόσον αὐτὰ θὰ ἀντιπροσωπεύωσι πραγματικῶς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας καὶ τὴν ἔγκυρον κοινὴν γνώμην.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν δὲν δύναται βεβαίως νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῷ συντάγματι ἀλλὰ μόνον νομοθετικῶς νὰ ρυθμισθῇ καθόσον δὲν εἶνε δυνατόν ἐκ τῶν προτέρων νὰ καθορισθῇ. Οὔτε τὰ προσόντα τῶν μελῶν ἐν γένει δύνανται νὰ καθορισθῶσι περιοριστικῶς ἀλλὰ μόνον ἐνδεικτικῶς καθόσον διὰ τοῦ καθορισμοῦ ὀρίων πιθανὸν νὰ ἀποκλεισθῶσι σπουδαῖοι καὶ ἀπαραίτητοι παράγοντες. Τὰ τακτικὰ μέλη, οἱ πάρεδροι, εἰσηγηταὶ καὶ γραμματεῖς, ἀφομοιούμενοι καθ' ὅλα πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους θὰ μισθοδοτῶνται ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατὰ τὰ ὑπὸ νόμου ὀρισθησόμενα, τὰ δὲ ἔκτακτα καὶ πρόσεδρα μέλη θὰ λαμ-

¹ Τὸν ὄρον αὐτὸν μοῦ ὑπέδειξε λίαν εὐγενῶς ὁ καθηγ. τοῦ Παν. κ. Μ. Λιβαδάς ἐν καὶ ἐννεῦθεν εὐχαριστῶ.

βάνωσιν ἀποζημιώσιν δι' ἐκάστην ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς παρουσίαν αὐτῶν καθὼς καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτῶν παρεχομένας ἐκαστοῖς ἐπιστημονικὰς ἢ ἄλλας συμβολὰς, ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τούτων. Ὁρισμένη δαπάνη δύναται ἐπίσης ἐφάπαξ νὰ ὀρίζηται διὰ τὴν ἐκπόνησιν ὀρισμένου νομοθετήματος. Τὰ τακτικὰ μέλη πρέπει νὰ ᾧσι λοῦβια, τιθεμένου μόνον ὀρίου τινὸς ἡλικίας, ἄλλως δὲν εἶνε πιθανὸν σοβαροὶ ἐπιστήμονες νὰ ἀποφασίσωσι νὰ ἐγκαταλείψωσι πᾶσαν ἄλλην ἀσχολίαν ἵνα ὑποδυθῶσιν ἀξίωμα ἐκ τοῦ ὁποίου πρόκειται μετὰ τινὰ ἔτη νὰ ἐκπέσωσιν ἐξαρτωμένου τοῦ ἀναδιορισμοῦ των ἐκ τῆς γνώμης τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, μόνη δὲ ἡ ἰσοβιότης θὰ προσδώσῃ, εἰς τοὺς σπουδαίους αὐτοὺς παράγοντας τῆς νομοθεσίας τὴν δέουσαν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀμεροληψίαν. Ἐκ τοῦ ἀσυμβιβάστου πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσι πάντες οἱ καθηγηταὶ τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν σχολῶν καὶ ὄχι μόνον οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγηταὶ τῆς Νομικῆς καὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, διότι καὶ ἄλλοι εἰδικοί πλὴν τῶν νομομαθῶν θὰ εἶνε χρήσιμοι εἰς τὸ ἔργον τοῦ Σ. Ἐ. Φυσικά, ὡς προείπομεν ὀρισμένου ἀριθμοῦ νομομαθῶν θὰ εἶνε ἀπαραίτητος ἰδίως διὰ τὴν σύνταξιν τῶν νομοθετημάτων.

Τὰ Τακτικὰ μέλη διορίζονται διὰ Β. Διατάγματος τῆ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Οἱ πρόεδροι, εισηγηταὶ καὶ γραμματεῖς διορίζονται διὰ Β. Δ. τῆ προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Δικαιοσύνης καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργῶν. Ὅσα ἑκακτα καὶ πρόεδρα μέλη ἀποπέλλονται εἰς τὸ Σ. Ἐ. ὡς ἀντιπρόσωποι ἐνώσεων θὰ ἐκλέγονται ὑπὸ τούτων τὸ δὲ Σ. Ἐ. θὰ ἐξελέγῃ μόνον τὴν νομιμότητα καὶ κανονικότητα τῆς ἐπιτολῆς αὐτῶν. Τῶν ἄλλων ἐκτάκτων καὶ προσέδρων μελῶν (τῶν μὴ ἐκλεγμένων ὑπὸ τῶν ἐνώσεων) ἡ ἐκλογή θὰ γίνεται ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν (ἀναλόγως τοῦ θέματος) καὶ ὑπὸ τῶν τακτικῶν μελῶν τοῦ Σ. Ἐ., κυρωμένη διὰ Β. Δ. Δύναται ἐπίσης ἐν τῷ ὀργανικῷ νόμῳ ἀντὶ νὰ ὀρίζηται ὅτι θὰ ἐκλέγονται ὡς ἑκακτα μέλη ὀρισμένα πρόσωπα, νὰ ὀρίζηται ἕκαστος διὰ παντὸς ὅτι οἱ κατέχοντες ὀρισμένον ἀξίωμα ἢ θέσιν εἴτε δημοσίαν εἴτε ἐν τῷ παραγωγικῷ κόσμῳ, ὑβιόδικαίως θὰ συνεργάζωνται μετὰ τοῦ Σ. Ἐ. ὡς ἑκακτα μέλη αὐτοῦ, (π.χ. ὀρισμένοι ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου, οἱ πρόεδροι ἢ οἱ γραμματεῖς ὀρισμένων ἐνώσεων καὶ σωματείων, ὀρισμένα μέλη τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, κ.τ.τ.).

Εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Σ. Ἐ. θέλει παρέχει τὴν δέουσαν, ἀπὸ ἀπόψεως βιβλίων καὶ βιβλιογραφίας, ἀρωγὴν ἢ Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ ἠδύνατο νὰ τονισθῇ διὰ νόμου ὁ νομικὸς, κοινωνιολογικὸς καὶ πολιτικὸς χαρακτήρ. Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ, ἐχούσῃ ἄλλοτε πολλά πρὸς τοῦτο στοιχεία, θὰ

ἠδύνατο νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἓνα τῶν καταλλήλων ὑπαλλήλων ἢ μέρημα ὅπως ἀκοιτῶνται τὰ χάριν τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐργασίας χρήσιμα δημοσιεύματα. Ἡ καλλιτέρα ὁμῶς τῆς ἀνάγκης ταύτης θεραπεία θὰ ἦτο εἰάν, κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Παρισίοις ἀπὸ ἑτῶν λειτουργοῦντος Office de Législation étrangère et de Droit international(1) ἰδρῦετο Γραφεῖον ξένης νομοθεσίας. Τὸ Γραφεῖον αὐτὸ θὰ ἐξετέλει σκοπίμως τὸν προορισμὸν τοῦ εἰάν ἰδρῦετο ὡς παράρτημα τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, θὰ εἶχε δὲ ὡς προορισμὸν α') τὴν περισυλλογὴν τῶν εἰδικῶν βιβλίων καὶ δημοσιευμάτων, β') τὴν μεθοδολογικὴν καὶ συστηματικὴν τούτων κατάταξιν, καὶ γ') τὴν παροχὴν πληροφοριῶν καθὼς καὶ τὴν σύνταξιν μεταφράσεων.

Εἰς τὰς προεκτεθείσας σκέψεις προήχθημεν ἰδίως ἐκ τοῦ ἀρθροῦ τοῦ Γερμανικοῦ Συντάγματος περὶ τοῦ ὁποίου διαλαμβάνομεν κατωτέρω. Ἦδη ὁμῶς ἀπὸ τοῦ 1911 ὁ κ. Ἄλ. Παπαναστασίου, μετὰ τιμώσης αὐτὸν προγνώσεως, εἶπεν ἐν τῇ Βουλῇ σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συγκροτήσεως τοῦ Σ. Ἐ. τὰ ἐξῆς(2) «καὶ πρὸς τοῦτο προτείνω, ὡς τὴν μόνην ὑποδεικνυομένην μεταρρυθμίσειν διὰ τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν τοῦ Σ. τῆς Ἐ., τὴν ἀπάλειψιν τῆς προτελευταίας παραγράφου τοῦ ἀρθροῦ 85 διὰ τῆς ὁποίας καθορίζεται ὁ διορισμὸς τῶν ἐκτάκτων μελῶν τοῦ Σ. τῆς Ἐ. ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι βραδύτερον δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ Σ. τῆς Ἐ. διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς αὐτὸ πρόσωπων ἐκλεγμένων ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι σκοπὸν ἔχουσιν ὡς ἤδη εἶπον, νὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν τάξεων, ὅταν, ἐννοεῖται, οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι ὀργανωθῶσι καταλλήλως». Καὶ ἐπ' ἐσχάτων ὁ κ. Ν. Στράτος ἀναπτύσσων ἐν σειρᾷ ἀρθρῶν ἐν τῷ τύπῳ τὰς γνώμας του περὶ τῆς ἀνάγκης συγκλήσεως Συνταγματικῆς Συνελεύσεως, καθὼς καὶ περὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐπενεχθέντων τροποποιήσεων καὶ προσθηκῶν εἰς τὸν συνταγματικὸν ἡμῶν χάρτην, ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς θέματος τὰ ἐξῆς ἀνταποκρινόμενα πλήρως πρὸς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας καὶ τὴν ἐπ' ἐσχάτων κοινωνικὴν ζύμωσιν. «Φρονῶ ὅτι εἶνε ἀπαραίτητον ἵνα ἡ σύνθεσις τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μεταρρυθμισθῇ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ νομοπαρασκευαστικὸν καὶ εἰς τὸ νομοτελεστικὸν ἔργον του, λάβῃ δὲ τοῦτο μορφήν τεχνικῶς εἰδικωτέραν κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς τοιαύτης δικαιοδοσίας του. Δύναται δὲ ἡ τοιαύτη ἀνάγκη νὰ πληρωθῇ ἂν ἀντὶ τῶν δέκα διοριστῶν ἐκτάκτων μελῶν του, αἵτινα λαμβάνονται ἐκ τοῦ κύκλου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, προσδιορισθῇ,

1 Περὶ αὐτοῦ προβλ. Bibliothèques, Livres et Librairies, 3η σειρά Παρ. 1911 σ. 131-53.

2 Ἐφ. Συζητήσεων Βουλῆς Συνεδριάσεως, 7 Ἀπριλίου 30 1911 σ. 1941-2.

ειδικῶς διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν νομοθετημάτων καὶ κανονιστικῶν διαταγμάτων, ἀριθμὸς τις παρέδρων μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν οἰκονομικῆς φύσεως ὀργανώσεων τῆς χώρας, οἷον ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιμελητηρίων, ναυτιλιακῶν καὶ γεωργικῶν ὀργανώσεων, ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐργατικῶν σωματείων. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου οὐ μόνον θὰ συμπαρεδρεύῃ ἐν τῷ Συμβουλίῳ Ἐπικρατείας ἡ τεχνικὴ μόρφωσις, ἀλλὰ θὰ προστεθῇ εἰς τοῦτο τὸ κῆρος τῆς ἐξ ἐκλογῆς λαϊκῶν ὀργανώσεων προελεύσεως τῶν παρέδρων μελῶν του. Εἶνε δ' ἀπαραίτητος ἡ προσθήκη τοῦ λαϊκοῦ ἐρεϊσματος εἰς τὴν τεχνικὴν κτάρτισιν, διότι Σώματα διοριστὰ δυσκόλως ἀντιμετωπίζουσι καὶ εἰς ζητήματα λεπτομερειῶν ἐπὶ τὰς θελήσεις τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν κοινοβουλευτικῶν πλειονοψηφικῶν. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου εἶνε ἀνάγκη ὅπως καθιερωθῇ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ἐπὶ τῶν νομοθετημάτων αἰτήσεως τῆς γνώμης τῶν προειρημένων οἰκονομικῶν ὀργανώσεων». (1)

Ἐκ τῶν ξένων νομοθετημάτων, τὰ παλαιότερα εἶνε γνωστὰ εἰς τοὺς ἀσχολουμένους καὶ εὐρίσκονται εἰς τὰ ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ μνημονεύμενα συγγράμματα. Ἄλλως τε τὰ παλαιότερα νομοθετήματα δὲν δύναται νὰ ληφθῶσιν ὡς πρότυπα ἐφόσον ἀνταποκρίνονται εἰς διαφορὰς τῆς σημερινῆς κοινωνικῆς κατάστασιν. Ἰδιαιτέρως ἤμῃς προσοχῆς ἀξία εἶνε τὰ ἐν Γερμανίᾳ ἐν τῷ ἐπ' ἐσχάτων ψηφισθέντι σὺντάγματι (2) συμπεριληφθέντα περὶ ἰδρύσεως Ἐργατικοῦ Συμβουλίου τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ Οἰκονομικοῦ συμβουλίου τῆς Αὐτοκρατορίας. Τὸ νέον γερμανικὸν σὺνταγμα προῆλθεν ἀμέσως ἐκ τῶν νέων κοινωνικῶν ἀναγκῶν, εἶνε συντεταγμένον ὑπὸ πνεῦμα ἄκρως δημοκρατικὸν καὶ διαπνέεται ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι τὰ ζητήματα τῆς κοινωνικῆς ἐν γένει προνοίας δὲν πρέπει νὰ ἀφίενται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν μόνον τῶν ἀτόμων ἀλλὰ νὰ ἀποτελοῦν ἀντικείμενον καὶ κρατικῆς μερίμνης (3), δύναται ἐπομένως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα καὶ δι' ἄλλα κράτη, τηρουμένων φυσικὰ τῶν ἐκισταχῶν ἰδιαζουσῶν συνθηκῶν. Ὡς ἐκ τούτου ἐθεωρήθη χρήσιμον, νὰ παρατεθῶσι κατωτέρω ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 165 τοῦ γερμ. συντάγματος τοῦ κανονίζοντος τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ προμνησθέντα Συμβούλια ὅσα ἐνδιαφέρουσι τὸ παρὸν θέμα.

1 Ἐφημερὶς «Νέα Ἡμέρα» 8 Ἰουλίου 1920.

2 Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν μετὰ σχολίων ἐκδόσιν τοῦ καθηγητοῦ F. Giese, B'. ἐκδ. Βερολ. 1920.

3 Περλ. Γ'. Χαριτάκης Σκέψεις ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς ἐλευθερίας. Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια ἐν τῷ σὺντάγματι, ἐν Τῷ Μέλлон, ἔτος B'. ἀρ. 20, Ἰουλίου 1920 σ. 542 55

Κατὰ τὸ ἄρθρον 165 ὡς πρὸς τὸν δικαιονομισμὸν τῶν ὄρων τῆς καθόλου οἰκονομικῆς ἐξελίξεως τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων καὶ ὡς πρὸς τὸν δικαιονομισμὸν τῶν ὄρων τῆς ἐργασίας, οἱ ἐργάται καὶ οἱ ὑπάλληλοι χιρροῦσι τῶν αὐτῶν καθὼς καὶ οἱ ἐργοδοτοὶ δικαιομάτων. Ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ συντάγματος αἱ ἐνώσεις ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν καὶ αἱ ἀποφάσεις τὰς ὁποίας αἱ ἐνώσεις αὐταὶ ἤθελον ἀπὸ κοινοῦ (δηλαδὴ ἐργάται καὶ ἐργοδοτοὶ ὁμοῦ) λάβει. Πρὸς περιφρούρησιν τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν ἰδρύεται ἱεραρχία ὅλη Ἐργατικῶν Συμβουλίων. Οἱ ἐν ἐκάστη ἐπιχειρήσει ἐργαζόμενοι ἐργάται καὶ ὑπάλληλοι ἐκλέγουσιν ἀντιπροσώπους συγκροτοῦντας τὸ *Συμβούλιον Ἐργατῶν τῆς Ἐπιχειρήσεως*, ὑπερίνω τῶν Συμβουλίων ὁρισμένης περιοχῆς ἴσταιται τὸ *Ἐργατικὸν Συμβούλιον τῆς Περιοχῆς* (1) καὶ ὑπερίνω πάντων τῶν Ἐργ. Συμβ. Περιοχῆς τὸ *Ἐργατικὸν Συμβούλιον τῆς Αὐτοκρατορίας*. (2)

Ἐκ τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων Περιοχῆς καὶ ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοδοτῶν τῆς περιοχῆς συνεδριοῦντων ὁμοῦ, ἀποτελοῦνται τὰ *Οἰκονομικὰ Συμβούλια τῆς Περιοχῆς* (3), καὶ ἐκ τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλίου τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοδοτῶν τῆς Αὐτοκρατορίας ἀποτελεῖται τὸ *Οἰκονομικὸν Συμβούλιον τῆς Αὐτοκρατορίας*. (4)

Κατὰ ταῦτα τὰ μὲν Ἐργατικὰ Συμβούλια εἶνε ἀντιπροσώποι τῶν εἰδικῶν συμφερόντων ὁρισμένης τάξεως, δηλαδὴ τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, τὰ δὲ Οἰκονομικὰ Συμβούλια ἀντιπροσωπεύουν ὅλους τοὺς παραγωγικῶς ἐργαζομένους ἐν τῇ χώρᾳ.

Τὰ Οἰκον. Συμβ. Περιοχῆς καὶ τὸ Οἰκον. Συμβ. τῆς Αὐτοκρατορίας συγκροτοῦνται οὕτως ὥστε εἶναι αἱ σημαντικώτεραι ἐπαγγελματικαὶ ὁμάδες νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ἐν αὐταῖς ἀνιλόγως τῆς οἰκονομικῆς (=πλουτοπαραγωγικῆς) καὶ κοινωνικῆς σημασίας αὐτῶν, λιμβάνουσι δὲ ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν γενικῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων καὶ συνεργάζονται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων τῶν ἀφορούντων τὴν σοσιαλιστικοποίησιν ὁρισμένων μέσων παραγωγῆς. Τὰ Οἰκον. Συμβ. Περιοχῆς ἀποτελοῦσιν ἀντιπροσωπεΐαν κατὰ περιοχὰς καὶ ἔχουσι κατὰ ἐπαγγελματικὰς τάξεις. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκλογῆς καὶ λειτουργίας τῶν Συμβουλίων αὐτῶν θέλουσι κανονισθῆ δι' εἰδικῶν νόμων.

1 *Regirksarbeiterrat*

2 *Reichsarbeiterrat*

3 *Begirkswirtschaftsrat*.

4 *Reichswirtschaftsrat*.

Νομοσχέδια κοινωνικῆ ἢ οἰκονομικῆ περιχομένου, ἔχοντα δὲ ἔξαιρετικὴν σημασίαν πρέπει πρὸ τῆς ψηφίσεως τῶν νὰ υποβάλλωνται εἰς τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τῆς Αὐτοκρατορίας, ἢ Κυβέρνησις ὅμως δὲν δεσμεύεται ὑπὸ τῆς γνώμης τούτου. Ἐκτὸς τούτου τὸ Οἰκ. Συμβ. τῆς Αὐτοκρατορίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ ἀνεπαγγέλτως σχέδια νόμου. Ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἐὰν δὲν συμφωνῇ πρὸς τὰ σχέδια ταῦτα, εἶνε ὅμως ὑποχρεωμένη νὰ τὰ υποβάλλῃ εἰς τὴν ψήφον τοῦ Ράιχσταγκ, συνοδεύουσα αὐτὰ μετὰ σχετικῆς εἰσηγήσεως ἐκθετοῦσης τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην αὐτῆς. Τὸ Οἰκον. Συμβ. τῆς Αὐτοκρατορίας δύναται νὰ υποστηρίξῃ τὰ τοιαῦτα νομοσχέδια ἐνώπιον τοῦ Ράιχσταγκ δι' ἐνὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ε'.

Αἱ Ἐπενεχτέαι τροποποιήσεις εἰς τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος

Καταρτιζομένου τοῦ Σ. Ἐ. συμφώνως πρὸς τὰς προεπιτεθείσας ἀρχὰς δύο σπουδαιότατα εὐεργετήματα ἐξασφαλίζονται. Πρῶτον ἐξασφαλίζεται ἡ ἐνιαία καὶ ἐπιμελεστέρα σύνταξις τῶν νομοθετημάτων ὑπὸ εἰδικῆ νομοπαρασκευαστικῆς σώματος διαρκῶς λειτουργοῦντος, συγκεντροῦντος πάλιν τὰς ἐπιστημονικὰς κορυφὰς τῆς χώρας καὶ ἐπαγροπνοῦντος ἐπὶ τῶν νομοθετικῶν ἀτελειῶν. Δεύτερον παρέχεται εὐρεία συμμετοχὴ εἰς τὸ νομοθετικὸν ἔργον εἰς ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς ομάδας αἱ ὁποῖαι κατ' ἐξοχὴν εἶνε τὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς δηλαδὴ εἰς τὰς ἐπιγγελματικὰς ομάδας, τόσον τῶν ἐργατῶν ὅσον καὶ τῶν ἐργοδοτῶν. Καθίσταται τοιοῦτοτρόπως τὸ Σ. Ἐ. θεσμὸς ὑψίστης σπουδαιότητος ἐν τῷ ὁποίῳ πᾶσαι αἱ κοινότητες κοινωνικαὶ τάξεις καὶ αἱ ἐκάστοτε παρουσιαζόμεναι νέαι ἀπαιτήσεις ἢ δύναται νὰ ἐκφράζονται καὶ νὰ συζητῶνται. Ὑποθέτομεν ὅτι τὰ πλεονεκτήματα τοιαύτης ἀσφαλιστικῆς δικλίδος κατὰ τῶν κοινωνικῶν δυσφοριῶν καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν δὲν χρήζουσιν μακρᾶς ἀναπτύξεως, τοὺς μὴ θέλοντας ἢ μὴ δυναμένους νὰ πεισθῶσι περὶ τῆς ἀνάγκης ὠρισμένων τροποποιήσεων δὲν δύναται τις βεβαίως νὰ πείσῃ διὰ μελετῶν περὶ θεσμῶν τοῦ δημοσίου δικαίου.

Κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ὁργανωθῇ ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτοῦ τὸ Σ. Ἐ. μόνον βαθμιαίως θὰ γίνῃ ἀντιληπτόν, ἀφ' οὗ πρῶτον λειτουργήσῃ ἐπὶ τινι χρόνῳ, δεδομένης τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ πολυπλόκου τοῦ θεσμοῦ. Κατόπιν τῆς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς πείρας θὰ καθορι-

σθοῦν αἱ λεπτομέρειαι, ἀπὸ τοῦδε δὲ μόνον γενικαί τινες γραμμαὶ δύναται νὰ ὑποδηλωθῶσι. Ἐν ἐπιγνώσει τούτου παραθέτομεν κατωτέρω, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν προεκτεθέντων, σχέδιον διατυπώσεως τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ ἡμετέρου συντάγματος. Ἐν τῷ σχεδίῳ τούτῳ ὅσα ἀφοροῦν τὴν λειτουργίαν τοῦ Σ. Ἐ. ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου ἀφῆθησαν ὡς ἔχουν ἐν τῷ ἰσχύοντι συντάγματι, καθόσον ἡ ἡμετέρα μελέτη δὲν ἀφῆρα αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἄρθρον 82

«Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἔχει τὴν ἐξῆς δικαιοδοσίαν».

«Α'») Ἀπὸ νομοπαρασκευαστικῆς ἀπόψεως τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν προτάσεων νόμων, τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων καθὼς καὶ πάντων τῶν διαταγμάτων δι' ὧν τίθενται κανόνες δικαίου δεσμεύοντες τοὺς πολίτας, ἐπίσης τῶν σπουδαιῶν ἐκτελεστικῶν διαταγμάτων».

«Β'») Ἀπὸ διοικητικῆς ἀπόψεως. α') τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλομένων αὐτῷ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. β') τὴν κατ' αἴτησιν ἀκύρωσιν διὰ παράβασιν νόμου τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ ὁριζόμενα. γ') τὴν ἀνωτέραν πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἀπολαυόντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους».

«Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἐδαφίου Β' ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος».

Ἄρθρον 83

«Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἐπεξεργάζεται πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλόμενα σχέδια νόμων. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας τὰς εἰς αὐτὴν ὑποβαλλόμενας προτάσεις. Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας δὲν δεσμεύει οὔτε τὴν Κυβέρνησιν οὔτε τὴν Βουλὴν ἀνακοινοῦται ὅμως πάντοτε εἰς τὴν Βουλὴν. Ἡ τε Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὀρίσῃ χρονικὴν τινὰ διάρκειαν διὰ τὴν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων ἐπεξεργασίαν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τοῦ τελευταίου τούτου δικαιουμένου νὰ ζητήσῃ ἀνάλογον παράτασιν τῆς προθεσμίας ταύτης. Ἐὰν ἐν τούτοις ἐντὸς τῆς νέας ταύτης προθεσμίας τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας δὲν παρουσιάσῃ τὴν ἐπιθεσίαν καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν, δύναται αὕτη ἄνευ τούτων νὰ προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν.» (1)

1 Τὰ ἐν τῷ ἐδαφίῳ τούτῳ περὶ προθεσμῶν ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ σερβικοῦ συντάγματος, (Προβλ. Πολυχρονιάδου Πραγματεία σ. 16 17) προστεθῆ ὅμως ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐ. αἰτουμένη παράτασις πρέπει νὰ εἶνε «ἀνάλογος» ἵνα μὴ αὕτη καταλήξῃ εἰς μέσον κωλυσιεργίας.

«Ο προϋπολογισμός του Κράτους οὐδέποτε παραπέμπεται εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας»

«Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας δύναται καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδια νόμου τὰ ὁποῖα θὰ ὑποστηρίζωνται ἐνώμιον τῆς Βουλῆς ὑπ' ἐνὸς τῶν τωτικῶν μελῶν αὐτοῦ.»

Ἄρθρον 84

«Τὰ κανονιστικὰ διατάγματα, πάντα τὰ διατάγματα τὰ περιέχοντα κανόνες δικαίου καθὼς καὶ τὰ σημαντικὰ ἐκτελεστικὰ διατάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένου ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας τασσομένης ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, παρερχομένης δὲ ἀπράκτου, ἐκδίδεται τὸ διάταγμα καὶ ἄνευ γνωμοδοτήσεως.»

«Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.»

Ἄρθρον 85

«Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας εἶνε τακτικά, ἔτιμια καὶ πρόεδρα, συνεδριάζοντα εἰς τὰς παρ' αὐτῷ συγκροτούμενας νομοπαρασκευαστικὰς ἐπιτροπὰς ὡς ἐκτικα καὶ ὡς πρόεδρα μέλη λαμβάνονται καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων ἐκλεγόμενοι ὑπ' αὐτῶν.»

Ἄρθρον 86

«Τὰ τακτικὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ βασιλικῆς διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ εἶνε ἰσόβια. Τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου κλῆν τῶν τοῦ καθηγητοῦ ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν σχολῶν καὶ τῶν τοῦ Ὑπουργοῦ, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ἡ σύγχρονος ἐνίσκησις τῶν ἔργων τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.»

«Ἰδιαιτερός νόμος θέλει κανονίσει τὸν ἀριθμὸν, τὰ προσόντα, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως διαρκούσης τῆς θητείας τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.»

Κηφισιὰ Ἰουλίου 1920

Γ. ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΝΟΥΗΣ

(Προσωρινὰ ἐστενογραφημένα πρακτικὰ ἀριθ. 5, 20 Ἰουνίου (ν. ἡ.) 1920).

ΕΞΗΛΕΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΩΝ

Ὁ κ. Γενικὸς Γραμματεὺς (Ἀλβέρτος Τομά). — Κύριοι: Νομίζω ὅτι ἤδη θὰ εἴσθε σύμφωνοι νὰ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν συζήτησιν τῶν ὑπ' ἀριθ. 5 καὶ 7 ζητημάτων τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐξελέγξεως τῶν Πληρεξουσίων καὶ νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς συζητήσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 ζητήματος τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα.

Πρόεδρος. — Εἴσθε σύμφωνοι κύριοι; (Συγκιαιθέσις).

Ἡ συζήτησις ἀρχεται ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὑπ' ἀριθ. 6.

Μάλλωσις. — Κύριε Πρόεδρε, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ οἶς παρακαλέσω ὅπως εὐαρεστούμενος δώσητε ἐντολήν γ' ἀναγνωσθῆ ἡ διαμαρτυρία ἡ ὁποία καιτετέθη εἰς τὸ Γραφεῖον ἐκ μέρους τῆς ἑλληνικῆς ἐργατικῆς ἀντιπροσωπείας.

Πρόεδρος. — Ἴδου τὸ κείμενον τῆς διαμαρτυρίας τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν ἐκ μέρους τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Ναυτικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀναγινώσεται ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλμπέρ Τομά.

Κύριε Πρόεδρε,

«Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 389 τῆς Συνθήκης τῆς Εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν (Ὀργάνωσις τῆς Ἐργασίας), αἱ Κυβερνήσεις ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποδείξουν δι' ἑκαστον Συνέδριον τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ τεχνικοὺς συμβούλους, τοὺς μὴ κυβερνητικοὺς, ἐκ συμφώνου πρὸς τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις ἐκάστης χώρας.

Συμμορφούμενοι πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου καὶ εὐθὺς ὡς ἡ πρόσκλησις πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Γενουῆς περιήλθεν εἰς γνώσιν μας, υπεβάλαμεν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κατάλογον διαλαμβάνοντα τὰ ὀνόματα τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τῶν τεχνικῶν συμβούλων μὲ τὴν πα-

φάλησιν νὰ ἐφοδιασθῶσιν οὗτοι μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς ἐκλογῆς διὰ τῶν σχετικῶν πληρεξουσίων.

Ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ εἰδικῶς ἡ Διευθύνσις τῆς Ἐμπορικῆς ναυτιλίας, αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ δικαιώματος ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου παρενέβαλλε δυσκολίας οὐ μόνον διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντιπροσώπου, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς τεχνικοὺς συμβούλους, ἀξιοῦσα νὰ ἐπιβάλῃ ὡς ἀντιπρόσωπον εἰς τὰ Ναυτικά Σωματεῖα πρόσωπον τῆς ἀπολύτου ἀρροσκείας τῆς ξένου ἐντελῶς πρὸς τὰ ναυτικά ζητήματα.

Μόνον πρὸ τῶν ἐπιμόνων παρακλήσεων μας ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ἀπειράσισεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογήν τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ δύο ἐκ τῶν τεχνικῶν συμβούλων, ἀποκλείουσα διὰ λόγους ὅλως προσωπικοῦ καὶ κομματικοῦ τὸν κ. Ἰωάννην Σπετσιώτην, διδάκτορα τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ διευθυντὴν τῆς οἰκονομικῆς καὶ ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως τὸ «Μέλλον» εἰδικώτατον ἐπὶ τῶν ζητημάτων αἴνεα πρόκειται ν' ἀπασχολήσουν τὸ Συνέδριον καὶ τοῦτο διότι ὁ κ. Σπετσιώτης δὲν εἶνε κομματικὸς φίλος τῆς Κυβερνήσεως.

Κατόπιν τῶν αὐθαιρέτων τούτων ἐνεργειῶν ἐθεωρήσαμεν ἐπιβαλλόμενον νὰ διαμαρτυρηθῶμεν πρὸς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας διὰ τηλεγραφήματός ἀντίγραφον τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐπισυνάψωμεν τῇ παρουσίᾳ. Καὶ ζητοῦντες τὴν ἄδειαν νὰ υποβάλλωμεν ὁμοίαν διαμαρτυρίαν ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου ἀναντίον τῆς τοιαύτης στάσεως τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, ἣτις ἠθέλησεν ἐξ ἑνὸς ζητήματος γενικοῦ ἐνδιαφέροντος νὰ δημιουργήσῃ τοιοῦτον μικροπολιτικῆς, παρακαλοῦμεν ὅπως ἐγκριθῇ ἡ συμμετοχὴ τοῦ παρ' ἡμῖν υποδειχθέντος τεχνικοῦ συμβούλου, ὅταν τὸ Συνέδριον ἀσχοληθῇ συμφώνως πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ ἀρθρ. 389 μετὰ τὴν ἐξέλεξιν τῶν πληρεξουσίων καὶ ἐξουσιοδοτηθῇ οὗτος νὰ μετέσχῃ τῶν διασκέψεων αὐτοῦ.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κύριε Πρόεδρε μετὰ τῶν εὐχαριστιῶν μας καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου ὑπολήψεως μας».

Πρόεδρος. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν μοῦ ἐπιτρέπει μίαν παρατήρησιν; Ἡ διαμαρτυρία του στηρίζεται ἐφ' ἑνὸς γεγοιότος ἐσωτερικῆς τάξεως ὅπερ δὲν ἀφορᾷ τὸ Συνέδριον. Τὸ Συνέδριον καὶ κατ' ἐντολήν αὐτοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων, δὲν ἔχει ἄλλην ἀποστολήν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξετάσῃ εἰάν τὰ πληρεξούσια διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία εἶνε ἐφοδιασμένη εἶνε συνταραγμένα συμφώνως πρὸς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς Συνθήκης τῆς Βιέννης καὶ πρὸς τὸ Καταστατικὸν καὶ τοὺς Κανονισμοὺς

τοῦ Συνεδρίου. Δὲν δύναται ν' ἀσχοληθῇ περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ μέλη τῶν ἀντιπροσωπειῶν ὠρίσθησαν. Θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον διὰ τὸ Συνέδριον καὶ ἀπολύτως ἐκτὸς τῆς δικαιοδοσίας του νὰ ἐξετάσῃ δι' ἐκάστην χώραν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὀνομασίας τῶν πληρεξουσίων. Τούτου ἕνεκα ἡ διαμαρτυρία τοῦ Ἑλλήνου ἀντιπροσώπου δημοσιεύεται εἰς τὰ πρακτικά, ἀλλὰ, νομίζω, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ σταματήσωμεν ἐπ' αὐτῆς.

Πρόεδρος. Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. Ριβελλί, ἀντιπρόσωπον τοῦ ναυτικοῦ τῆς Γαλλίας.

Ριβελλί. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε κ. Πρόεδρε νὰ εἶμαι γνώμης διαφόρου πρὸς τὴν ἰδικήν σας. Δὲν γνωρίζω ἂν εἶμαι τόσον ἐντριβής, ὡς ὑμᾶς, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ τὸ καταστατικὸν τοῦ Συνεδρίου.....

Πρόεδρος. Εἶσαθε.

Ριβελλί..... Ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ ἀρθρ. 389 τὸ πραγματευόμενον περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ἀντιπροσώπου διὰ τὸ παρὸν Συνέδριον, ἔχω νὰ παρατηρήσω, παράγραφος 3. (ἀναγινώσκει).

«Ἐκαστος ἀντιπρόσωπος δύναται νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τεχνικῶν συμβούλων τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δύναται νὰ εἶνε δύο κατ' ἀνώτατον ὄριον, δι' ἕκαστον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως». Ἴδῃ ἔχομεν τέσσαρα διάφορα θέματα ἀναγεγραμμένα ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει καὶ ἠδυνάμεθα νὰ συνοδευθῶμεν παρὰ δύο τεχνικῶν συμβούλων δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Δὲν ἐζητήσαμεν τοῦτο καὶ ὡς Γάλλος ἀντιπρόσωπος ἔχω εἰς τὸ πλευρὸν 4 τεχνικοὺς συμβούλους, ἕνα δι' ἕκαστον θέμα. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ Καταστατικοῦ, θεωρῶ ἔτι ἡ διαμαρτυρία ἡ γενομένη ἐκ μέρους τοῦ Ἑλλήνου συναδέλφου μου εἶνε δικαιολογημένη. Ἡ Κυβέρνησις (ἡ Ἑλληνικὴ), συμφώνως πρὸς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσα, ἐδέχθη δύο τεχνικοὺς συμβούλους ὑποδειχθέντας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν καὶ δὲν ἠθέλησε ν' ἀποδεχθῇ τὸν κ. Σπετσιώτην. Ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ τὸν σύμβουλον τὸν ὑποδειχθέντα ἀπὸ τὰς ναυτικῆς ὀργανώσεως; Τοιοῦτον εἶνε τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον τίθεται. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ δὲν νομίζω ὅτι εἶχε τοιοῦτον δικαίωμα. Τούτου ἕνεκα θεωρῶν ὡς νόμιμον τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ Ἑλλήνου συναδέλφου μου ζητῶ παρὰ τοῦ Συνεδρίου νὰ λάβῃ ἀπόφασιν διάφορον ἐκείνης ἣτις ἐπρόταθῃ ὑπὸ τῆς Ἑπιτροπῆς τῆς ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων, πρὸς τὸν σκοπὸν ἵνα ὁ τεχνικὸς σύμβουλος ὁ ὑποδειχθείς παρὰ τῶν ναυτικῶν ὀργανώσεων τῆς Ἑλλάδος δυνηθῇ νὰ εἶνε ἐνταῦθα ὁ τεχνικὸς σύμβουλος τῆς Ἑλληνικῆς ἐργατικῆς ἀντιπροσωπείας.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Σοφριανόπουλος ἐξήγησε τὸν λόγον.

Σοφριανόπουλος. Ἄν ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἐπιθυμοῦν νὰ λάβουν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ζητῶ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ὁμιλήσω τελευταῖος. Θὰ παρῶσχω τὰς ἀναγκαῖας ἐξηγήσεις. (Τὰ Γαλλικὰ τοῦ κ. Σοφριανοπούλου εἶνε ἀκατάλληλα καὶ ζητεῖται νὰ τὰ ἐπαναλάβῃ ὁ διερμηνεύς, ὅπερ καὶ γίνεται).

Ριβελλί. Διαμαρτύρομαι ἐναντίον τῆς αἰτήσεως ταύτης. Ἄς ἐγγραφῇ διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Σοφριανόπουλος καὶ ἄς λάβῃ μὲ τὴν σειράν του τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Σοφριανόπουλος ἐγγράφεται διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τελευταῖος. Τὸ Συνέδριον τοῦ τὸ ἐπιτρέπεται;

Τζιουλέτι. (βουλευτῆς ἀντιπρόσωπος τῶν ναυτικῶν τῆς Ἰταλίας). Ζητῶ τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. πλοίαρχον Τζιουλέτι.

Τζιουλέτι. Ἐν ὀνόματι τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ναυτικῶν τῆς Ἰταλίας δηλῶ ἔτι ἀποδέχομαι καὶ ὑποστηρίζω τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ συναδέλφου μου κ. Ριβελλί, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διαμαρτυρίαν τὴν ὑποβληθεῖσαν ἐκ μέρους τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν.

Πρόεδρος. Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. Μάλλωσιν ἀντιπρόσωπον τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν.

Μάλλωσιν. Ἐν ὀνόματι τῶν ναυτικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος τῶν ὁποίων εἶμαι ὁ ἀντιπρόσωπος, ὀφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ κατηγορηματικῶς ἐναντίον τῆς στάσεως τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν καὶ ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς καταστήσω γνωστὸν τί ἔλαβε χώραν σχετικῶς μὲ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῶν ναυτικῶν σωματείων διὰ τὸ Συνέδριον τῆς Γενούης. Εὐθὺς ὡς ἡ πρόσκλησις περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μας, προέβημεν εἰς τὴν ὀνομασίαν τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ὑπεβάλαμεν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τῶν τεχνικῶν συμβούλων μὲ τὴν παράκλησιν νὰ τοὺς ἐφοδιάσῃ μὲ τὰ σχετικὰ πληρεξούσια. Ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ἰδίᾳ ὁ διευθυντῆς τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ὁ ὁποῖος εὕρισκεται ἐνταῦθα παρὼν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγκρίνῃ αὐτόν. Ὅπως αὐθαιρέτως καὶ ὑπὸ πνεῦμα ἀπολυταρχικόν εἶπεν ἀπευθυνόμενος πρὸς ἐμὲ τὸν ἴδιον: «Δὲν εἶσαι ἐπαρκῆς καὶ ἐκινὸς διὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο. Εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Γενούης θὰ μετέσχουν σοφοὶ καὶ ρήτορες». Δὲν ἤμην οὕτε σοφός, οὕτε ῥήτωρ. Ἀπέκλεισε τὸν κ. Σηπεσιώτην διότι πολλάκις εἶχεν ἐπικρίνει οὕτως τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας. Τὸν ἐκλέξαμεν ὡς εἰδικὸν διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ διότι γνωρίζῃ καλῶς τὴν

γλῶσσαν. Αἱ βάσεις τῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐργασίας καὶ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν στηρίζονται ἐπὶ τοῦ αἰσθήματος τῆς δικαιοσύνης θὰ ἦτο ὅθεν ἄδικον αἱ καθαρῶς ἀπολυταρχικαὶ ἀντιλήψεις ἐνὸς προσώπου νὰ εὕρωσιν εὐμενῆ ὑποδοχὴν ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ. Δὲν συνεκλήθη διὰ νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἱκανοποιήσῃ τὰ καπρίτσια τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν προσώπων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀσχοληθῇ πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Ὅταν ἐξήγησα τὸν λόγον παρεκάλεσα ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἐπιστολὴ τῆς διαμαρτυρίας, ὀφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ ἀκόμη μίαν φοράν, καθ' ὅσον αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ ἐνταῦθα παριστάμενος διευθυντῆς τοῦ Ἐμπορικῆς Ναυτικοῦ μοῦ εἶπεν: «Θὰ ἴδῃς τί θὰ πάθῃς ὅταν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα». Δὲν γνωρίζει ἀκόμη ὅτι ὅταν ὁ ταῦρος τοῦ καταδυναστευομένου λαοῦ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πάλιν θὰ στραφῇ ἐναντίον ὅλων τῶν ταυρομάχων. (Θόρυβος. Γέλωτες).

Σοφριανόπουλος. Μεθ' ὅσα εἶπατε κ. Πρόεδρε, μετὰ τὴν συνοπτικὴν ἐκθεσιν τοῦ Γραφείου τῆς Ἐργασίας καὶ μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων, δὲν θὰ παρίστατο ἴσως ἀνάγκη νὰ λάβω τὸν λόγον. Ἀλλὰ μεθ' ὅσα ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν ἐργατῶν εἶπε νομίζω ἐπάναιγκες νὰ δώσω μερικὰς ἐξηγήσεις διὰ νὰ καταδείξω ποία ὑπῆρξεν ἡ στάσις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύω εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο.

Μόλις ἐλάβομεν τὸ ἐρωτηματολόγιον, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας τοῦ ὁποίου ἤμην ὁ γενικὸς Γραμματεὺς πρὸς τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν—παρητήθη ἔκτοτε—καὶ εἰδικῶς ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, δηλαδὴ ἡ ἀρμόδια Διεύθυνσις, ἀπεθύμουν εἰς τὸ Συνδικάτον Συγκοινωνίας καὶ Μεταφορῶν, τὴν μόνην ὀργανῶσιν τῶν ναυτικῶν τὴν ὑφισταμένην παρ' ἡμῖν, μίαν ἐπίσημον ἐπιστολὴν παρακαλοῦσα αὐτοὺς νὰ ὑποδείξωσι τὸν ἀντιπρόσωπόν των καὶ τοὺς τεχνικοὺς των συμβούλους διὰ τὸ Συνέδριον τῆς Γενούης.

Τὸ Συνδικάτον Συγκοινωνίας καὶ Μεταφορῶν δι' ἐπισήμου ἐπιστολῆς ὑπέδειξεν ὡς ἀντιπρόσωπον τὸν ἐνταῦθα παριστάμενον καὶ ὡς τεχνικοὺς συμβούλους τοὺς ἐπίσης ἐδῶ παρόντας.

Μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη ἀνεπιφυλάκτως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπεθύνθη πρὸς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας διὰ νὰ ἀνακοινώσῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐργατικῶν ἀντιπροσώπων καὶ προέβη εἰς τὰς ἀπαιτουμένους ὑπὸ τοῦ νόμου ἐνεργείας διὰ τὴν ἐκδοσιν σχετικοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος πρὸς ὀνομασίαν τῶν ἐν λόγῳ κυρίων.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ὀλοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς διὰ τὴν Γένουαν τὸ Συνδικάτον τῆς Συγκοινωνίας καὶ Μετα-

φορών, ή ίδια δηλαδή δργάνωσις ἐξήτησε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως νά προσθέσῃ εἰς τοὺς δύο τεχνικοὺς συμβούλους καὶ ἓν τοιοῦτον. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐξ ὅσον τουλάχιστον μοῦ ἀνεκοίνωσε τὸ φερμάδιον Ὑπουργεῖον, ἐξετίμησε ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος ν' ἀποδεχθῆ τὴν νέαν ταύτην συμπληρωματικὴν αἴτησιν, ἀφ' ἑνὸς διότι τὸ ἔγγραφον τῆς αἰτήσεως δὲν ἦτο δεόντως ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ νομίμου εκπροσωποῦντος τὴν ἐν λόγῳ ἐργατικὴν δργάνωσιν συμφώνως πρὸς τὸ καταστατικὸν τῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ἤδη εἶχε προβῆ εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ Β. Διατάγματος τοῦ διαλαμβάνοντος τὰ δνόματα τὰ ἀνακοινωθέντα εἰς τὸ Δ. Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας, ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις λέγω, δὲν ἐνόμισεν ὅτι ὄφειλε νά λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν συμπληρωματικὴν ταύτην κρίσιν, ἥτις ἐκτὸς τοῦ ὑπερημέρου καὶ τοῦ ἀκύρου αὐτῆς δὲν θά συνετέλει εἰς πλεον συμπληρωματικὴν παράστασιν τῶν ἐργατῶν ἀφοῦ κατὰ τὴν γνώμην τῆς οὔτοι κατὰ τρόπον ἐπαρκῆ παρίσταται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὑποδειχθέντων ἀντιπροσώπων.

Ἀντιλαμβάνεσθε κάλλιον ἑμοῦ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὄφειλε νά ἐνεργήσῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 389 τῆς Συνθήκης τῆς Εἰρήνης τῶν Βερσαλλίων. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὰ Συνέδρια νά ἐξετάσωσι ἐὰν τὰ πληρεξούσια τῶν μὴ κυβερνητικῶν ἀντιπροσώπων καὶ τεχνικῶν Συμβούλων εἴνε σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις του, δηλαδὴ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν δργανώσεων, ἀλλὰ δὲν παρέχει ποπῶς τὸ δικαίωμα εἰς τὰ Συνέδρια ν' ἀποδεχθῶσι τεχνικὸν σύμβουλον ἢ ἀντιπρόσωπον δταν δὲν ὑπάρχει δι' αὐτὸν ἔγκρισις τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ ἄρθρον 389 εἶνε εὐεξήγητον. Ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὁ διορισμὸς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τεχνικῶν συμβούλων ὑπὸ τὸν ὄρον νά ὑπάρχῃ συγκατάθεσις τῶν ἐπαγγελματικῶν δργανώσεων. Τοιαύτη εἶνε ἡ περίπτωσις ἢ παρουσιαζομένη ἐνώπιον ὑμῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπηυθύνθη εἰς τὰς ἐπιγγελματικὰς δργανώσεις, ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὸ Συνδικάτον Συγκοινωνίας καὶ Μεταφορῶν, καὶ ἐξήγησε πρὸς αὐτοῦ νά τῆς παράσῃ τὰ δνόματα τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τῶν τεχνικῶν συμβούλων. Τὸ Συνδικάτον ἀπήντησε δι' ἐπισήμου ἐπιστολῆς, μετὰφρασις τῆς ὁποίας ἐπισυνάττεται εἰς τὸ ὑπόμνημά μας τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐξελέξεως τῶν Πληρεξουσίων, δι' ἧς ἀνεκοίνου τὰ δνόματα τῶν πληρεξουσίων καὶ τῶν δύο τεχνικῶν συμβούλων.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὴν ὑπόδειξιν ταύτην καὶ προέβη εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Β. Διατάγματος. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀποστολῆς τὸ αὐτὸ Συνδικάτον ἐπανήλθεν ἐπὶ

τοῦ ζητήματος καὶ ἐξήτησε τὴν δνομασίαν τρίτου τεχνικοῦ συμβούλου. Ἐφαίνεται ὅτι ἀνὰ πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θά ἐλάμβανε καὶ νέας αἰτήσεις ἐκ μέρους τοῦ Συνδικάτου τῶν ναυτικῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 389 τῆς Συνθήκης τὸ Συνέδριον ἔχει τὸ δικαίωμα νά ἐξετάσῃ ἐὰν ἀντιπρόσωπὸς τις ἢ τεχνικὸς σύμβουλος ὑπεδέχθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν ἐπαγγελματικῶν δργανώσεων, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νά εἰσαγάγῃ ἐν τῷ Συνεδρίῳ οἰονδήποτε μέλος ὅταν δὲν ὑπάρχει περὶ τούτου συγκατάθεσις τῆς Κυβερνήσεως. Θέλω νά εἶπω ὅτι δυνάμει τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἢ συγκατάθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶνε ὁ ἀπαραίτητος ὄρος διὰ τὴν νόμιμον παράστασιν ἐν τῷ Συνεδρίῳ. Ὀλίγας λέξεις μόνον θά εἰπῶ διὰ τὴν στάσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν ὑπαινιγμὸν τὸν διηρθέντα ἐκ μέρους τοῦ ἐργατικοῦ ἀντιπροσώπου.

Ἡ Κυβέρνησις αὕτη εἶναι Κυβέρνησις φιλελεύθερος καὶ ἡ ἰστορία τῆς εἶνε γνωστὴ.

Εἶνε λίαν εὐτυχὲς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ οὐχὶ δ' διευθυντῆς τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη ἐγένετο ἀποδεκτὴ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπέδειξεν ὡς ἀντιπρόσωπον καὶ τεχνικοὺς συμβούλους τοὺς ἐνταῦθα παρισταμένους, οἵτινες, ὡς φαίνεται, δὲν ἀνήκουν εἰς τὸ κόμμα τῆς συγχρόνου Κυβερνήσεως. Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶνε πράγματι φιλελεύθερος καὶ οὐχὶ αὐθαίρετος καὶ ἀπολυταρχικὴ. Ὅταν ἤμην ἐπίσης πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Βάσικτων, ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν ἐργοδοτῶν κ. Κατακουζηνὸς δὲν ἀνῆκεν εἰς τὸ βενιζελικὸν κόμμα. Ἄλλὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἐπιρροὴν εἶχεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

Φίλοι. Δὲν εἶνε ἀληθές.

Συγχωρήσατέ με ἐὰν ἔκαμα μικρὰν τινα κατάχρησιν τῆς ἀνεκτικότητός σας. Ἄλλ' ἦτο ἐπίναγκες νά παράσχω ἐξηγήσεις τινὰς μετὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐργατικοῦ ἀντιπροσώπου.

Ντερουζιέ (ἀντιπρόσωπος τῶν ἐφοπλιστῶν τῆς Γαλλίας) Δὲν εἶχε ὑπ' ὄψιν μου νά λάβω τὸν λόγον ἐν τῇ συζητήσῃ ταύτῃ ἥτις μοῦ φαίνεται λίαν ἀπλή. Ἄλλ' ὁ κ. Σπεταιιώτης ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐπὶ μίαν διέτιαν μαθητῆς μου εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Πολιτικῶν ἐπιστημῶν εἰς Παρισίους, ἐπεκαλέσθη τὴν ἀνάμνησιν τῆς φιλίας μας, παρακαλῶ νά ἐπέμβω πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑποθέσεως. Θά τὸ ἔκαμνον λίαν εὐχαρίστως ἐὰν ἐνόμιζον ὅτι ἡ συζήτησις ἠδύνατο νά διακανονισθῇ παρὰ τοῦ Συνεδρίου ἀλλὰ παρὰ τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν ἔχω νά φανῶ εὐχάριστος εἰς τὸν κ. Σπεταιιώτην, ἢ ἀνάγνωσις τοῦ ἄρθρου 389 τῆς Συνθήκης τῆς Εἰρήνης δὲν μοῦ παρέχει ἔδαφος πρὸς ἀνεύρεσιν

τοῦ ἐπιχειρήματος ἐδ' ὅποσον ἢ συμπάθειά μου θὰ ἦτο εὐτυχῆς νὰ ἀνακαλύψη. Πράγματι εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὸν συναδελφόν μου Ριβελλί, ὅτι οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ εἶχον δικαίωμα εἰς περισοτέρους τῶν δύο τεχνικῶν συμβούλων. Ἀλλὰ τί τὸν τρόπον ὑπεδείχθησαν;

Ἀναγινώσκω: «Ἡ Συνδιάσκεψις θὰ συγκροτηθῇ ἀπὸ τέσσαρας ἀντιπροσώπων ἐκαστοῦ Μέλους». Τὰ Μέλη, μὴ λησμονεῖτε, εἶνε αἱ Κυβερνήσεις. «Τὰ μέλη ὑποχρεοῦνται νὰ ἀποδείξουν...» Εἶνε λοιπὸν ταῦτα, αἱ Κυβερνήσεις αἵτινες ὑποδεικνύουν τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ τοὺς τεχνικοὺς συμβούλους τοὺς μὴ κυβερνητικοὺς, ἐκ συμφώνου πρὸς τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις. Πρέπει νὰ εἶνε δύο διὰ νὰ ὀνομάσων ἓνα ἀντιπρόσωπον τῶν ναυτικῶν ἢ τῶν ἐφορλιστῶν. Εἶνε ὅπως διὰ νὰ νυμφευθῇ κανεὶς, πρέπει νὰ ὑπάρχουν δύο, οἷαδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὰ προτερήματα τοῦ ὑποψηφίου συζύγου εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ ἀρέσῃ εἰς τὴν κόρην. Τοιοῦτοτρόπος καὶ εἰς ὑποψήφιός εἶνε πιθανὸν νὰ μὴ ἀρέσῃ εἰς μίαν Κυβέρνησιν. Ἀλλ' ὑπάρχουν πιθανὰ ἀνεπιθυμητά. Ὑπάρχουν ἄλλαι κόραι εἰς τὰς ὁποίας εἶνε δυνατόν νὰ ἀρέσῃ καὶ αἱ Κυβερνήσεις ἀλλάσσουν συχνάκις. Καταλήγω λέγων ὅτι δὲν μοῦ φαίνεται δυνατόν νὰ διακανονισθῇ παρὰ τοῦ Συνεδρίου ἄλλως τὰ ζήτημα ἢ ὡς ὑπέδειξεν ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐξελέξεων, δηλαδή νὰ κηρυχθῇ τὸ Συνέδριον ἀναρμόδιον, ἐφ' ὅσον ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ἀποτελεῖ ζήτημα ἐσωτερικῆς τάξεως τῆς Ἑλλάδος.

Πρόεδρος: Ὁ κ. Μάλλουης καὶ ὁ κ. Ριβελλί ἐζήτησαν τὸν λόγον. Ὁφείλω νὰ παρατηρήσω πρὸς ἀμφοτέρους ὅτι ὁμίλησαν ἤδη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρ. 10 τοῦ Κανονισμοῦ δὲν δύναμαι νὰ τοῖς ἐπιτρέψω νὰ ὁμιλήσουν ἐκ νέου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Συνεδρίου. Ἄν ἐπιθυμοῦν θὰ συμβουλευθῶ τὸ Συνέδριον.

Μακβέϊ (β' ἀντιπρόσωπος τῶν ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας, ἀναπληρῶν τὸν α' ἀντιπρόσωπον βαυλευτὴν κ. Pawelock Wilson.) Ὁφείλω νὰ δηλώσω ἐξ ὀνόματος τῆς ἀγγλικῆς ἀντιπροσωπείας ὅτι εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὴν διαμορφωθεῖσαν τὴν γενομένην ἐκ μέρους τῶν συναδελφῶν μου κ. κ. Ριβελλί καὶ Τζιουλέττι. Ἐὰν συμφώνως πρὸς τὴν βεβαίωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐργατικοῦ ἀντιπροσώπου τὸ κομματικὸν ζήτημα καὶ ἡ πολιτικὴ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τεχνικῶν συμβούλων τῶν διαφόρων χωρῶν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀργανώσεις ὡς ἡ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἔχει βεβαίαν τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐν τῇ ἀποστολῇ τῆς. Ἐὰν ἐξ ἄλλου ὡς ἤκουσα βεβαιούμενον πρὸ ὀλίγου ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διετύπωσεν ἐναντίον τοῦ ἐργατικοῦ συνδελφου τοῦ τὴν σκέψιν (τὴν ἀποξενωθείσαν ἀπειλήν), τὴν ὁποίαν οὗτος

ἐξέθεσεν εἰς τὸ Συνέδριον, παρακαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἀποσύρῃ αὐθόρως τὴν φράσιν του ταύτην, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ συνεχίσωμεν τὰς ἐργασίας μας. (Ἐπιδοκιμασθεὶς καὶ χειροκροτήματα).

(Ἡ ἀγανάκτησις ὀλοκλήρου τοῦ Συνεδρίου ἐναντίον τοῦ ἀπειλήσαντος Ἑλληνικοῦ Κυβερνητικοῦ ἀντιπροσώπου εἶνε λίαν αἰσθητή).

Μπούνας (Κυβερν. ἀντιπρόσωπος). Ὁμιλεῖ Ἰταλιστὶ (ἀγνοῶν ἀμφοτέρως τὰς ἐπισήμους γλώσσας τοῦ Συνεδρίου, Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν).

Ὁ διερμηνεύς: Ὁ κ. ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς ἀπάντησιν τῆς παρατηρήσεως τῆς γενομένης ἐκ μέρους τοῦ κ. ἀντιπροσώπου τῆς Ἀγγλίας ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξηγήσῃ ὅτι δὲν εἶπεν εἰς τὸν κ. ἀντιπρόσωπον τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν τὴν φράσιν «Περίμενε καὶ θὰ ἰδῆς ὅταν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα» ἀλλ' ὅτι εἶπεν: «Δὲν ἦσαν αὐταὶ αἱ ἰδέαι σου ὅταν ἦσο εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ εἶνε καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν». Δὲν ἦτο δυνατόν, λέγει, νὰ κάμῃ παρατήρησιν ἀναξίαν τῆς ἀνατροφῆς του καὶ τοῦ προσώπου του.

Μάλλουης. Ζητῶ τὸν λόγον.

Πρόεδρος Ὁμιλήσατε ἤδη. Νομίζω ὅτι ἡ συνείδησις ὀλοκλήρου τοῦ Συνεδρίου διεφωτίσθη ἤδη.

Φωναί. Εἰς ψηφοφορίαν, εἰς ψηφοφορίαν.

Πρόεδρος Πρόκειται νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ὑπ' ἀριθ. 6, θέμα τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων, τὸ ἀφορῶν τὸ ἐπείσοδιον διὰ τὸ ὅποσον ἐγένετο ἡ προκειμένη συζήτησις.

Ριβελλί (ἀντιπρόσωπος τῶν ναυτικῶν τῆς Γαλλίας). Γνωρίζω τὸν κανονισμὸν τοῦ Συνεδρίου καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι διὰ νὰ λάβω διὰ δευτέραν φορὰν τὸν λόγον ἀπαιτεῖται συγκατάθεσις τοῦ Συνεδρίου. Θὰ σῶς εἶμαι ὑπόχρεως κ. Πρόεδρε, νὰ ἐρωτήσῃτε τὸ Συνέδριον ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπη νὰ λάβω ἐκ νέου τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ριβελλί ζητεῖ παρὰ τοῦ Συνεδρίου νὰ εὐαρεστηθῇ ν' ἀποφασίσῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρ. 10 ἂν ἐπιθυμῇ νὰ τὸν ἀκούσῃ διὰ δευτέραν φορὰν περὶ τοῦ ζητήματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁμίλησεν ἤδη. Τὸ Συνέδριον ἀποφασίζει διὰ ψήφων 20 ἐναντίον 14 ν' ἀκούσῃ τὸν κ. Ριβελλί.

Ριβελλί. (ἀντιπρόσωπος τῶν ναυτικῶν τῆς Γαλλίας) Εὐχαριστῶ τὸ Συνέδριον. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δὲν μὲ ἔπεισε ποσῶς. Διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πράξιν τῆς Κυβερνήσεως του ἰδέχασεν ἐν πρώτοις ὅτι ἡ αἴτησις τῶν Ναυτικῶν Σωματείων δὲν ἰπεδόθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἢ ἄλλας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως

τῶν ἀντιπροσώπων. Κατόπιν ὅτι δὲν ἦτο ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ νομίμως ἀντιπροσωπεύοντος τὰ Σωματεῖα ταῦτα. Τέλος, καὶ σταματῶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν δῆλωσιν ταύτην, ὅτι οἱ ὀνομασθέντες προηγουμένως τεχνικοὶ σύμβουλοι εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ ὀνομασθῶσι καὶ ἄλλοι. Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τοῦ Συνεδρίου, ἔστω καὶ ἂν δὲν σκέπτεται ὡς ἐγώ, εἰς τὸ ὅτι, καίτοι οἱ διορισμοὶ τῶν ἀντιπροσώπων πρέπει νὰ γίνονται παρὰ τῶν Κυβερνήσεων, τὸ ἀμφοτεροβαρὲς συμβόλιον τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν Σωματείων ἀξιοῖ ἵνα ἕκαστον τῶν μερῶν ἰσοχωρῆ εἰς τὰς προτάσεις τοῦ ἑτέρου.

Οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι φαίνεται ὅτι δὲν θὰ ἔλαβον ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου σαφῆ ἐπιστολὴν διασαφηνίζουσαν ἐπακριβῶς τὰ τῆς ὀνομασίας τῶν τεχνικῶν συμβούλων. Εἶχον δικαίωμα νὰ ὑποδείξουν ὁκτὼ ἢ τοῦλάχιστον τέσσαρας τεχνικοὺς συμβούλους, δύο ἢ τοῦλάχιστον ἓνα δι' ἕκαστον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τὸ ἡμέτερον Συνέδριον ἔχει ν' ἀσχοληθῆ εἰς τέσσαρα θέματα. Καὶ ἐπειδὴ ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ καταβάλλῃ τὰ ἐξοδα τῶν ἀποστολῶν, φροντίζομαι ὅτι οἱ Ἕλληνες συνάδελφοί μας θὰ ἠθελον εὐχαρίστως νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας ἧτις τοῖς παρουσιάζετο, νὰ παραστῶσι δηλαδὴ εἰς ἓν Συνέδριον τοιοῦτου ἐνδιαφέροντος. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀμφισβῆσθαι ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἦτο ἀρκετὰ ἐπεξηγηματικὴ ὥστε νὰ ἐπωφεληθῶσιν οἱ Ἕλληνες συνάδελφοί μας ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων τὰ ὁποῖα προσεφέροντο πρὸς αὐτούς, φροντίζομαι ὅτι τὸ Συνέδριον θὰ εὐαρεστηθῆ παρ' ὅλης τῆς κυβερνητικῆς δικαιολογίας, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν νὰ καρίσσειται διὰ τριῶν τεχνικῶν συμβούλων ἀντὶ τῶν τεσσάρων διὰ τοὺς ὁποίους τοῦλάχιστον εἶχε δικαίωμα.

Ἦν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶνε λίαν φιλελεύθερος: ἀληθῶς ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτῆς, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἠπειλήσεν τὸν συνάδελφόν μας δὲν εἶνε ποσῶς τοιοῦτος καὶ ἂν καὶ μὴ ἐντονος διαμαρτυρία ἠγέρθη ἐναντίον τοῦ τρόπου ἀπειλῆς τοποῦτον οκτωὺς γενομένης, ζητῶ ὅπως οἱ Ἕλληνες κυβερνητικοὶ ἀντιπρόσωποι ἀποδεχθῶσι τὴν πρότασιν, διὰ νὰ ἀποδείξωσι πειστικῶς ὅτι μεταξὺ αὐτῶν οὐδεμίαν ὑφίσταται προκατάληψις, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπάρχει ὁμοφωνία, ὅπως ὑφίσταται τοιαύτη μεταξὺ ὅλων τῶν ἀντιπροσώπων, κυβερνητικῶν, ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατῶν ὅλων τῶν ἑθνῶν τῶν ἀντιπροσωπευομένων ἐνταῦθα.

Ντέκερς. — (ἀντιπρόσωπος τῶν ἐφοπλιστῶν τοῦ Βελγίου). Ἀπευθύνω ἐκκλησίαν πρὸς συμφίλους τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου. Ἦν οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι δὲν, ἔχουν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν τεχνικῶν

συμβούλους ὅλους τοὺς ἀπαιτούμενους τοιοῦτους, ἔχουν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἓνα ὑπερασπιστὴν τὸν ὁποῖον ὀφείλουσι νὰ εὐγνωμονῶσιν. Ὑπὸ τῆς συνθήκας ταύτης καὶ διὰ νὰ μὴ παρατείνωμεν ἐπ' ἀπείρον τὴν συζήτησιν, ζητῶ τὸν τερματισμὸν αὐτῆς καὶ τὴν προσωρινὴν ἀποδοχὴν, μετὰ τῶν ἐπιφυλάξεων τῶν προλαλησάντων, τοῦ συμπεράσματος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων.

Μροντέλλι. (ἀντιπρόσωπος τῶν ἐφοπλιστῶν τῆς Ἰταλίας). — Τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν εἶνε σπουδαιότατον. Πρόκειται νὰ διευκρινισθῆ, ἂν ἐναντίον τῆς θελήσεως μιᾶς Κυβερνήσεως εἰς τεχνικὸς σύμβουλος ἢ εἰς ἀντιπρόσωπος δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου. Ἡ Ὄργάνωσις τῆς Ἐργασίας ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Συνεπῶς εἶνε ἀδύνατον νὰ παρίστανται ἐνταῦθα ἀντιπρόσωποι ἢ τεχνικοὶ σύμβουλοι ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ἢ τῶν Κυβερνήσεων τῶν ἀντιπροσωπευομένων ἐν τῷ Συνεδρίῳ. Τὸ ἀρθρ. 389 τὸ ὁποῖον ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Ντερουζιέ, τῆς Γαλλικῆς ἀντιπροσωπείας καθορίζει πειστικῶς ὅτι ἕκαστος ἀντιπρόσωπος δύναται νὰ συνοδεύηται ὑπὸ δύο τεχνικῶν συμβούλων δι' ἕκαστον χωριστὸν θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία τῶν ναυτικῶν δύναται νὰ ἔχῃ οὐχὶ τέσσαρας τεχνικοὺς συμβούλους ἀλλ' ὁκτὼ κατ' ἀνώτατον ὄριον. Ἄλλ' ἂν οἱ τεχνικοὶ σύμβουλοι τῆς ἐν λόγῳ ἀντιπροσωπείας στεροῦνται τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, εἶνε ἀδύνατον νὰ μετάσχουν τῶν συνεδριάσεων. Ζητῶ ὅθεν τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων.

Φοναί. Ψηφοφορία, Ψηφοφορία.

Ἀλμπερ Τομά. Γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Συνεδρίου. *Εἶνε ὄντως ἔργον λίαν δυσάρεστον δι' ἐμὲ νὰ κατασιγῶμαι ὅλα τὰ ἀλοθήματά μου, τὰ ἀλοθήματα ὅλων μας ὑπὲρ τῆς υποθέσεως, διὰ νὰ ὑπομνήσω τὴν σημασίαν τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τὴν σημασίαν τῆς ψήφου τὴν ὁποῖαν πρόκειται νὰ δώσητε. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων σᾶς ζητεῖ νὰ μὴ λάβητε ὑπ' ὄψιν τὴν διαμαρτυρίαν τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν. Παρατηρῶ ὅθεν, ὅτι τὸ νὰ ψηφίσῃ τις ὁμοφώνως μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐξελέξεως τῶν πληρεξουσίων σημαίνει νὰ παρίδῃ τὴν διαμαρτυρίαν καὶ ἀποκλήσῃ ὀριστικῶς τὸν ὑπὸ συζήτησιν τεχνικὸν σύμβουλον. Ἄλλ' ἐπιθυμῶ ἐξ ἄλλου νὰ καταστήσω προσεκτικὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἦσαν διατεθειμένοι, ὅπως κλειστάκις ἐξέφρασαν τὴν περὶ τούτου γνώμην των, ν' ἀποδεχθῶσι τὸν τεχνικὸν σύμβουλον τὸν μὴ διορισθέντα παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὸ Συνέδριον*

συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν του, δύναται νὰ τὸν ἀποδεχθῆ. Ἐπειὸν τὸ ὁποῖον τὸ Συνέδριον δύναται νὰ πράξῃ εἶνε νὰ ἐπιστήσῃ τῆτι προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ μὴ διορισμοῦ ὁ ὁποῖος τοῦ κατηγγέλθη. Ἀλλὰ τοῦτο καὶ μόνον. Ἐθεώρησα ἐπιβεβλημένον νὰ διευκρινήσω τὴν σημασίαν τῆς ψήφου τὴν ὁποίαν ἕκαστος πρόκειται νὰ δώσῃ.

Πρόεδρος. Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἀρθρ. 5. τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐξελέγξεως τῶν πληρεξουσίων.

Διεξάγεται ἡ ψηφοφορία δι' ἀναστάσεως τῶν χειρῶν

Τζιουλέτι. Φρονῶ ὅτι δὲν ἐγένετο καταληπτὸν, εἰ πρόκειται νὰ ψηφισθῇ.

Διὰ νέας ἀναστάσεως τῶν χειρῶν ἡ πρότασις τοῦ κ. Ἀλμπέρ Τομά γίνεται ἀποδεκτὴ διὰ ψήφων 56 κατὰ 7.

ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΤΩΝ

Ἰενοβα 13. 7. 1920.

Ἐπὶ τοὺς συναδέλφους μου ναυτικούς τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου τῆς Ἑλλάδος.

Ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι

Τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῆς θαλασσοῦ ἐργασίας, τοῦ ὁποῖου αἱ ἐργασίαι ἔληξαν πρὸ ὀλίγου, δὲν ἐφήρτισε τὴν Σύμβασιν ἧτις τοῦ ὑπεβλήθη καὶ ἧτις καθόριζε τὴν ἐργασίαν τῶν ναυτικῶν ἐπὶ τῶν πλοίων εἰς 8 ὥρας ἡμερησίως καὶ 48 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Μία ψήφος—ἀκριβῶς ὄχι μιὰ ὀλόκληρος ψήφος, ἀλλὰ τὰ 2)3 μίαι ψήφου—μᾶς ἔλειψαν, τῆς τοῦ κ. Κυριακίδου. Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐφοπλισμοῦ ἀνέλαβε διὰ τῆς πράξεως του ταύτης βαρυτάτην εὐθύνην, τῆς ὁποίας θὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας.

Ἡ ἀπόρριψις τοῦ Σχεδίου τῆς Συμβάσεως τῶν ὠρῶν τῆς θαλασσοῦ ἐργασίας ἐπαναφέρει τὴν πάλιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἐθνικοτήτων καὶ τῶν τάξεων. Ἠσχισεν ἤδη, ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου, μεταξὺ τῶν ἐφοπλιστῶν καὶ τῆς Διεθνοῦς Ὀμοσπονδίας τῶν ναυτικῶν. Εἶνε ἐπ'ἀναγκας νὰ προσλάβῃ αὕτη τὴν ἀπαιτουμένην εὐρύτητα πρὸς ταχεῖαν ἐπιτυχίαν.

Ἐν ὀνόματι τῶν ναυτικῶν τῆς Γαλλίας ἀπειθῶν πρὸς σᾶς ἔκκλησιν ἀλληλεγγύης. Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὕτη θὰ εἰσακουσθῇ,

Ὁ ἀντιπρόσωπος σας ἀλλάσεως ἐξεκλήρωσε τὴν ἐντολήν του ἐν Γενούῃ μετὰ χρησιμότητος, θάρρους καὶ ἐνθουσιασμοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα εἰλικρινῶς τὸν ἐπαινῶ. Ὑπῆρξεν ἄξιως ὑμῶν καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποίαν τοῦ παρέσχετε.

Τὸν συγχαίρω πρὸς, ἀπέδειξεν τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἐγκαρδίου φιλίας, εὐχαριστῶν αὐτὸν διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν συνδρομὴν πρὸς τὴν ἐργατικὴν δμάδα καὶ τὰ δίκαια της.

Ὡσαύτως ὀφείλω νὰ ἐξάρω τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν τεχνικῶν σας συμβούλων κυρίως τοῦ κ. Σπεταιιώτη.

Παρὰ τὴν ἀδυσχεσίαν καὶ τὴν κακοπιστίαν τῆς Κυβερνήσεως σας ὁ φίλος μας Σπεταιιώτης συνήδρευσιν ἡμειπιόημως μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς ἀντιπροσωπείας σας, ὁ ἐνθουσιαστὴς καὶ πεφωτισμένος σύμβουλος, ὁ ἐνθερμος υπερασπιστὴς τῶν βλέψεων σας καὶ τῶν ἰδικῶν μας.

Τὰ κακόβουλα ψεύδη τὰ γραφέντα εἰς τὴν μαθητὴν καὶ ἀργυρόνητον μερίδα τοῦ τύπου σας εἶνε ἀνίκαια νὰ μειώσουν τὴν πασιφανῆ ἀλήθειαν. Θὰ καταδειχθῇ ἄλλως τε αὕτη διὰ τοὺς ἀντιπρόσωποι σας λογοδοτήσουν ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς των. Καὶ αἱ ἐθνικαὶ σας θελήσεις, νὰ ἐπιτύχητε δικαιοσύνην, θὰ ἐξεγερθῶσι καὶ θὰ θελήσωσι νὰ συνταυτισθῶσι μὲ τὰς ἰδικὰς μας, νὰ κατασιτῶσι διεθνεῖς.

Πρὸς τὴν διεθνοποίησιν τοῦ νόμου τοῦ ὀκταώρου δέον νὰ τείνωσιν ὅλαι αἱ προσπάθειαι μας. Ὁ ἐξαναγκασμὸς τῶν Κυβερνήσεων πρὸς ὑποβολὴν νομοσχεδίων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτου, εἶνε καθῆκον ὅλων τῶν ναυτικῶν.

Ἡ Διεθνὴς Ὀμοσπονδία τῶν ναυτικῶν ἐννοεῖ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Τὴν 7ην προσεχοῦς μηνὸς Αὐγούστου θὰ συνέλθῃ

ἐν Βρυξέλλαις ἔτακτον συνέδριον τῆς. Θὰ ἀντιπροσωπευθῆτε ἐν αὐτῷ. Τὸ συνέδριον τοῦτο θὰ προέροχται ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἐργατῶν τῆς θαλάσσης ἥτις θὰ δόσῃ τὴν δέουσαν ἀπάντησιν εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου τῆς Γενούης.

Ἐπιθυμῶ ἡ ἀπάντησις αὕτη νὰ εἴη τραχεῖα, ὅπως ἡ ὑπαρξίς μας, διάταρος ὅπως ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος,

ἰσχυροῦμαι ἡ Ἐπιθόνη τῆς νὰ προκαλέσῃ τὸν κλονισμὸν ὅλων τῶν σκωτσάϊων περιουσιῶν, αἵτινες ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὸ διίστημα τοῦ φρικτοῦ πολέμου ἐκ τῶν πτωμάτων τῶν συναδέλφων μας, ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν χωρῶν μας, ἐκ τῆς δυστυχίας τῶν λαῶν των.

Ἐξ τὰ ταπεινά καὶ εὐμελῆ αἰσθήματα τὰ ἐπιδειχθέντα ὑπὸ κινῶν ἐφοικιστῶν ὀφείλομεν νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν διεθνή μας ἔνωσιν, τὴν ἀλληλεγγύην μας καὶ τὴν ναυτικὴν ἀδελφωσύνην μας. Ζεῖς δὲν θὰ ὑστερήσετε εἰς αὐτήν.

Διὰ τὴν βεβαιότητα αὐτὴν σὰς ἀπειθῶν, ἐν ὀνόματι τῶν Γάλλων ναυτικῶν, τὸν ἐγκαρδιώτερον ἀδελφικὸν χειρισμὸν μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἐν τῇ μάχῃ ἥτις πρόκειται νὰ δοθῆ, οἱ Γάλλοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ἤδη τὸν νόμον τοῦ ὀκτωβρίου, θὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν μαχητῶν.

Ζήτωσαν οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ καὶ οἱ ὀργανωταὶ τῶν Συνδικάτων των! Ζήτω, ἡ ἀδελφικὴ ἀλληλεγγύη τῶν ἐργατῶν τῆς θαλάσσης.

A. ΡΙΒΕΛΛΙ

Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἑθνικῆς Ὀμοσπονδίας τῶν ναυτικῶν Συνδικάτων τῆς Γαλλίας, Ἀντιπρόσωπος εἰς τὸ συνέδριον τῆς Γενούης.

ΕΝ ΒΛΕΜΜΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΑΣ ΠΡΟΣΟΔΟΥ *

3) Οἱ πρὸς καθορισμὸν τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν ἐξ ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων ὀρισθέντες συντελεσταί, μέγιστος καὶ ἐλάχιστος, ἀφιστάμενοι πολλάκις ἀλλήλων κατὰ τὸ τριπλάσιον καὶ πλεόν, ἀφίνουσιν εὐρύτατον περιθώριον εἰς τὴν αὐθιχρετον κρῖσιν τῶν ἐφόρων, ἐνῷ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς γενικῆς μορφώσεως τούτων καὶ τῶν ἐν μικραῖς ἰδίως κοινωνίαις ἀναπτυσσομένων συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, ἐκ πολιτικῶν ἢ ἄλλων λόγων, θὰ ἔδει νὰ ὀρισθῆσαι στενιώτατα τὰ ὄρια, ἐν αἷς θὰ ἐκινουῦντο, χάριν αὐτῆς τῆς ἐπιδικουμένης φορολογικῆς δικαιοσύνης, ἥτις βεβαίως δὲν ἐπιτυχάνεται ὁσάκις μεροληπτικὰ ἢ ἀμαθῆ καὶ ἀνίκανα ὄργανα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, ἔχουσι τσαούτην ἐλευθερίαν αὐθαιρέτου δράσεως.

Καὶ τὸ χεῖριστον εἶναι οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ καθορίσωσι τὴν πραγματικὴν καθαρὰν προσόδον αὐτῶν ἔμποροι ἢ γεωργοὶ κλπ. καὶ διὰ τούτου ἀκριβῶς δηλοῦντες τὴν ἀνεκκαθάριστον τοιαύτην, θὰ καταβάλλωσι πολὺ μείζονα φόρον, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἐλάχιστος συντελεστῆς ἐφαρμόζηται ἐπ' αὐτῶν, ἀπὸ τῶν μετ' ἐπιμελείας λογοδοτοῦντα συνάδελφόν των, ὁ ὁποῖος δηλοῖ τὴν καθαρὰν προσόδον αὐτοῦ. Ἐνῷ ἐκείνους μᾶλλον τούτου, θὰ ἔδει νὰ εὐνοήσῃ ὁ Νόμος, καθ' ὅσον ὁ τελευταῖος, λόγῳ τῆς μείζονος ἀναπτύξεώς του, δύναται ἐὰν θέλῃ ν' ἀποπλανήσῃ τὸ Δημόσιον, ὅπερ, καὶ θέλοντες, δὲν δύνανται νὰ πράξουν οἱ πρῶτοι.

Λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν εἶναι τὸ μείζον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ παρ' ἡμῖν ἀποτελοῦν αἱ ἀγρόται, παρ' οἷς ὁ καταρτισμὸς πολυπλόκων ἰσολογισμῶν, ὑπερτέριον τῶν ναυτικῶν δυνάμεων των, εἶναι τι ἀνέφικτον, παρατηροῦμεν, ὅτι ὀλόκληρος ὁ πληθυσμὸς αὐτός, ὁ τῶσαν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδ 584. Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος δέον νὰ διορθωθῆ ἐν σελ. 579 καὶ ἐν παραγράφῳ 29, ὁ συντελεστῆς, 6 ο)θ εἰς 6 ο)θ, ἐν δὲ τῇ σελίδι 581 καὶ ἐν παραγράφῳ 36, δέον νὰ προστεθῆ, ἐξ ἀβλεψίας παραληφθεῖσα ὀλόκληρος περίσδος, ἡ ὅποια οὕτω συμπληροῦται ὡς ἀκολουθοῦσιν: «Διότι οὕτω πᾶς δηλωτῆς ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὅτι οἱ κληρονόμοι του θὰ ὑπεχρεοῦντο καὶ ἐπὶ μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὰ ποινικὰ ἀπακόλουθα τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ, θὰ ἐσκέπτετο πολὺ, ἐάν θ' ἔκρεσε νὰ διαπράξῃ κατὰ ἐφ' ὅσον ἡ σπάθη τοῦ Λαμοκλέους θὰ ἐπεκράμετο ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ κεφαλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς τῶν κληρονόμων του, καὶ εἰς μακρὰν μά- λιστα σειρὰν ἐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του».

ἀξίως πάσης συμπαθείας και πάσης επίεικείας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, παραδίδεται εἰς τὴν σχεδὸν ἀνεξέλεγκτον αὐθαίρεσιν τοῦ ἐφόρου.

4) Ὁ καθορισμὸς τῶν ἐξ ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων προσόδων δὲν εἶνε εὐχερής. Προκειμένου ἰδίως περὶ ἐπαγγελμάτων, εἰς ἃ ἐπιβάλλεται τὸ ἐπαγγελματικὸν μυστικόν, ὡς ἰατροί, δικηγόροι κλπ. τὸ ζήτημα καθίσταται ἔτι δυσχερέστερον, ἀφοῦ οὗτοι, οὔτε τὰ ὄνματα τῶν πελατῶν τῶν δὲν δύνανται πολλάκις ν' ἀποκαλύψωσι. Ὡς ἐκ τῆς λεπτότητος τῶν ζητημάτων τούτων τὰ εἰς τὰ φορολογικὰ ὄργανα διδόμενα μέσα διευκρινήσεως, δὲν δύνανται νὰ εἶνε πολὺ δραστικά, μὴ εὐσης δυνατῆς τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ φορολογουμένου νὰ προσκομίσῃ τοὺς λογαριασμοὺς του.

Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀνεξέλεγκτον τῆς δηλώσεως, ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐξησφάλιζε τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐπληγτε δεινῶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τῶν θυσίων. Ἡ δῆλωσις ἐπομένως ἀνάγκη νὰ ἐξελεχθῇ δι' ἄλλων μέσων. Πρὸς τοῦτο δέον νὰ χρησιμοποιῶνται εἰ συμβολαιογράφοι δι' ὧν τὸ Δημόσιον δύνανται νὰ πληροφορηθῇ τὰ κέρδη τοῦ συγγραφέως ἐπὶ παραδείγματι, συμβληθέντος μετὰ τοῦ ἐκδότη, αἱ τράπεζαι, ἐν αἷς συνήθως καταθέτουσι τὰ πλεονάζοντα τῶν κερδῶν τῶν οἱ δικηγόροι, οἱ ἰατροί, οἱ καλλιτέχναι κ. λ. αἱ ταχυδρομικαὶ ἢ τραπεζικαὶ ἐπιταγαί, δι' ὧν ἐνίοτε λαμβάνουσι τὰς ἀμειβάς των, αἱ τὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα ἀδκοῦντες.

Ἐπίσης κατὰ τὴν ἐξέλεξιν τῶν ἐμπορικῶν ἢ ἐταιρικῶν βιβλίων, δύνανται ν' ἀνεύρωσι καταθέσεις τῶν φορολογουμένων αὐτῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ τέλος οἱ φορολογικοὶ πράκτορες δύνανται νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τούτων ἐνόκια, τὰς χρησιμοποιουμένας ὑπ' αὐτῶν ἐμάξις ἢ αὐτοκίνητα, καὶ ἐν γένει τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ φέρεσθαι αὐτῶν.

Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ εἰς τῶν τεκμηρίων τούτων καθορισμὸς τῆς προσόδου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀπαιτεῖ ἐπαρκῶς συγκεκριμένον προσωπικόν, ἀγχι καὶ εἰς ἀποτελέσματα ἀνισοῦ καὶ αὐθαίρετα, οὐχ' ἥττον εἶνε προτιμότερος καὶ διὰ τὸ Δημόσιον καὶ διὰ τὴν φορολογικὴν ἐν γένει δικαιοσύνην, ἀπὸ τὴν ἐλλιπῆ καὶ ἀνεξέλεγκτον δῆλωσιν.

5) Αἱ ἐκ τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν πρόσοδοι ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ἔχουσι συνήθως παρ' ἡμῶν τὴν πλήρη ἀκέρειαν των κατὰ διετεῖς περιόδους, ἐνὸς ἔτους εὐφορίας ἀκολουθοῦντος συνήθως ἕτερον ἀφορίας, καὶ τανάπαλιν. Νόμος ἐπομένως ἐπιδιώκων τὴν φορολογικὴν δικαιοσύνην, δέον νὰ προσεγγίσῃ ταύτην, νὰ λαμβάνῃ ὡς φορολογικὴν γεωργικὴν περίοδον, οὐχὶ τὸ ἔτος, ἀλλὰ τὴν διετίαν.

Ἐὰν τοιαύτην ἐλάμβανε βάσιν, ὁ φορολογούμενος θὰ ὑπέβαλλε

μῖαν μόνην κατὰ διετίαν δῆλωσιν, πρὸς καθορισμὸν ἕως τῆς καθαρᾶς προσόδου θὰ ἐξέπιπτε, ἐννοεῖται τὰς δαπάνας τῆς παραγωγῆς κ. λ. ὡς καὶ τὰς νομίμους ἐκπτώσεις τῆς διετίας. Διότι ὅπως ἔχει σήμερον ὁ Νόμος, ἐνδέχεται εἰς ἀφορον ἔτος αἱ νόμιμοι ἐκπτώσεις κ. λ. νὰ εἶνε μείζονες τῆς φορολογητέας προσόδου, ἢ δὲ τυχὸν διαφορὰ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς προσόδου τοῦ εὐφόρου ἔτους.

Ὁ εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν εὐρισκόμενος φορολογούμενος προφανῶς ζημιούται, ὅπερ βεβαίως εἶνε ξένον πρὸς τὴν πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου, καὶ ὅπερ δέον ν' ἀποτραπῇ χάριν αὐτῆς τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης, καὶ τῆς εὐνοίας, ἣτις δέον νὰ ἐπιδεικνύεται πρὸς τὴν τάξιν ταύτην. Βεβαίως δὲν εἶναι αὐταὶ μόνον αἱ ἐλλείψεις ἢ ἀτέλειαι, ὡς ἐπιμελεστέρα τοῦ Νόμου ἔρευνα καὶ διονύχισις θὰ ἠδύνατο ν' ἀνεύρῃ. Ἡμεῖς ἐν τούτοις μὴ προτιθέμενοι νὰ κατέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, περιοριζόμεθα εἰς ταύτας, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἄλλοι, μᾶλλον ἡμῶν ἐντριβεῖς, διαθέτοντες μείζονα πρὸς τοῦτο χρόνον, καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ τὸν Νόμον ἐφαρμόζοντες, θὰ ἔχωσιν ἤδη ἀντιληφθῇ τὰ τρωτά του, καὶ κατερχόμενοι πάνοπλοι ἐν τῇ συζητήσῃ, θὰ ὑποδείξωσι ταῦτα, ἵνα ἀνάλογα παραχωρηθῶσι μέσα τῇ Διοικήσει πρὸς καταπολέμησιν καὶ θεραπείαν αὐτῶν.

Γ'. Ἐπιμελεστέρα ἐκλογή τῶν φορολογικῶν πρακτικῶν. Ὅσον δῆποτε ἐντούτοις καὶ ἂν τελειοποιηθῇ ὁ Νόμος, καὶ ἔσον ἔρασι καὶ ἐπαρκῆ μέσα παρασχεθῶν εἰς τὴν Διοίκησιν, φορολογικὴ δικαιοσύνη παραμένει τι ἀνέφικτον, ἐφ' ὅσον τὰ τεταγμένα πρὸς ἀπανομήν αὐτῆς ὄργανα εἰσὶν ἀνεπαρκῶς κατήρτισμένα πρὸς τοιαύτην σκοπὸν.

Διότι δηλώσεις, ἢ μηδαμῶς ἐλεγχόμεναι, ἢ κακῶς ἐλεγχόμεναι, ἀνατρέπουσιν ἄρδην τὴν οἰκονομίαν τοῦ Νόμου, ὁ δ' ἐπὶ τῇ εἴσει τούτων ἐπιβαλλόμενος φόρος θὰ κατήντα φόρος ἐπὶ τῶν συνειδήσεων, εἰς ὅν, ὡς ἔρθως παρατηρεῖ ὁ Stuart Mill, θὰ ὑπέκειντο μόνον οἱ ἔντιμα τῶν πολιτῶν.

Αἱ δηλώσεις ἐπομένως ὡν ἢ εἰλικρίνεια δέον νὰ θεωρῆται πάντοτε ὑποκίτος, κατὰ τεκμήριον τοῦλάχιστον, καὶ αἱ ὅποιαι παρ' ἡμῶν ἐν ταύτοις ἀνήχθησαν εἰς δόγμα, δέον νὰ ἐλέγχωνται αὐστηρότατα. Ἀλλὰ πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν τὰ ἀρμόδια ὄργανα τῆς Διοικήσεως δέον νὰ εἶνε εἰδικῶς ἢ σκημένα, ἐπαρκῆ δὲ ποιοτικῶς καὶ ποσοτικῶς. Τοῦτο εἶναι τόσον αὐτονόητον, ὥστε περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τίς δύνανται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὰ ὄργανα ταῦτα ἔχουσι παρ' ἡμῶν τὴν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίαν μὀρφωσιν καὶ συγκρότησιν; Καὶ τίς θ' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ ριπτόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων φορτίον εἶνε κατὰ

πολύ υπέρτερον τῶν δυνάμεων των. (1) Ἐάν δὲ ταῦτα εἶνε ἀληθῆ διὰ τὰ ὄργανα τοῦ Δημοσίου, τί δύνασαι νὰ λεχθῆ διὰ τὰ Κοινοτικά συμβούλια, εἰς ἃ ἀνατίθενται ἔργα, ὅπως ξένα πρὸς τὰς νοητικὰς των δυνάμεις; Ἡ λησμονοῦμεν ὅτι τὰ β) τὸ εὐλάχιστον τούτων εἶνε ἐντελῶς ἀγράμματοι καὶ ἀστοιχείωτοι; Καὶ ἔτι πλέον ἀγνοοῦμεν, ὅποιον ρόλον παίζουν εἰς τὰς πρὸς τοὺς συμπολίτας των ἐκτιμήσεις αὐτῶν, τὰ κομματικὰ πάθη καὶ ἄλλα μίση, τὰ συμφυῆ πρὸς τὰς μικρὰς ἰδίως κοινωνίας;

(1) ἐπὶ τισῶν δ' ὀργάνων στηρίζων τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν νόμος, δὲν δύναμεθα νὰ εἴπωμεν κατὰ πόσον θὰ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ του. Ἡ ἀκριβέστερον, ἐνδέχεται μὲν νὰ μὴ ἀποτύχη ἀπὸ ταμειωτικῆς ἀπόψεως, παρέχων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ πλέον τῶν ὑπολογιζομένων προσόδων, ἀσφαλῶς ὅμως ὁ ἀποτύχη ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ἀπωχετέρων καὶ ἐπιβαρύνσεως τῶν εὐπόρων, ὅπερ κυρίως ἀποτελεῖ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ἐπινοητοῦ του καὶ ὅπερ κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφέρει τὴν σημερινὴν ἔρευναν. Ἡ ἀπὸ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης ἀπόψεως ἀποτυχία, ἐπάγεται ἀναγκασίως τάχιον ἢ θράδιον τὴν πλήρη τοῦ Νόμου ἀστοχίαν παρουσιάζει δὲ τὸ Κράτος ἐν μεγάλῃ καθυστερήσει, δεδομένου ὅτι, Κράτος ἐμφανίζον ἀνισότητά καὶ ἀντεπιστημονικότητα ἐν τῇ φορολογίᾳ, ἐνδέχεται μὲν νὰ εὐρωσθῆ οικονομικῶς, δὲν δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῆ πλήρως πεπολιτισμένον, ἀσπότητε καὶ ἀν παρουσιάζῃ ἄλλας ἐκδηλώσεις πολιτισμοῦ, ἐφ' ὅσον φαίνεται παραμελοῦν τὴν δικαίαν κατανομήν των φορολογικῶν βαρῶν, καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν ἀπογύμνωσιν τῶν ἀφελῶν ἐκ τῶν πολιτῶν του.

VI

Ἄς ὑποθέσωμεν ἐν τούτοις, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιδιωκόμενος ἠθικὸς σκοπὸς ἐπιτυχάνει πλήρως, εἴτε δι' αὐτοῦ τούτου ὅπως ἔχει, εἴτε καὶ διὰ τῶν ὑποδεικνυομένων, ἢ ἄλλων παρεμφερῶν, διαρρυθμίσεων καὶ βελτιώσεων. Ἄς δεχθῶμεν δηλονότι ὅτι κατορθοῦται ἐπὶ τέλους, καὶ ἡ ἀκριδῆς ἀνεύρεσις τῶν εἰς ἄμεσον φορολογίαν ὑποκει-

(1) Πληροποροῦμεθα ὅτι οικονομικὸς ἔφορος μᾶλλον μάλιστα τῶν πρωτευουσῶν πρώην αὐτονομίου Πολιτείας ὑπελόγιζεν εἰς τὴν πρόσθετον τῶν γεωργῶν τὴν ἀξίαν τῶν οἰκιστικῶν ζώων αὐτοῦ. Ἄλλος δὲ, ἀπεικίστερος οὗτος, συνήνεσε νὰ θεωρήσῃ ὡς κεφάλαιον τὸν ἡμίονον γεωργοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ τῆ εἰχέ ποτε πληρώσει διὰ τὸν ἡμίονον τοῦτον δεκάδραχμον ἡμερησίον ἀγῶγιον, ὑπελόγησε τὴν ἐκ τοῦ ζώου τούτου πρόσθετον εἰς 3.650 δρα. (365X10)! Καὶ ὁμοίως ὁ ἔφορος οὗτος δὲν ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας.

μένων προσόδων, καὶ ἡ συμφώνως πρὸς ταύτας δικαία κατανομή των βαρῶν εἰς τοὺς προσοδόχους.

Θὰ ἦσαν ἀρὰ γε ἐπαρκεῖς αἱ ἐκ τῆς φορολογίας ταύτης ἀποδόσεις εἰς τὸ εὐλάχιστον παρουσιάζονται σήμερον, καὶ μὲ τὰς συμπαρομαρτούσας πάντοτε αὐτομάτους καὶ βαθμιαίας προσαυξήσεις αὐτῶν, ὅπως ἀποκαταστήσωσι καὶ ἱκανοποιήσωσι τὴν φορολογικὴν δικαιοσύνην, ἐν τῇ συνόλῳ τοῦ ἡμετέρου φορολογικοῦ συστήματος, ὅπερ πρὸ καντὸς δέον νὰ ἐπιδιώκηται;

Πολλοὺ γε καὶ δὴ. Καὶ διὰ νὰ πεισθῶμεν περὶ τούτου δὲν ἔχομεν ἢ νὰ κάμωμεν τὸν ἀκόλουθον ἀπλὸν συλλογισμόν. Ἄφοῦ αἱ πραγματικοὶ φόροι, ἄμεσοι ἢ ἔμμεσοι ἀδιάφορον, πλήτεροντες τυφλῶς τοὺς πάντας χωρὶς προσῶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ἄψιν τὴν οικονομικὴν ἀντοχὴν αὐτῶν, ἐπιβαρύνουσι κατὰ γενικῶς παραδεδειγμένην ἀρχὴν, τοὺς ἐνδεεῖς πολὺ πλέον τῶν εὐπόρων, ἔπεται ὅτι οἱ προσωπικοὶ φόροι διὰ νὰ ἀντισταθμίσωσι τὴν ἀνατίρητον ταύτην ἐλαττωματικότητα των πραγματικῶν, πρέπει νὰ ἀποδίδωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, πῶσον ἴσον τοῦλάχιστον πρὸς τὰς ἀποδόσεις των τελευταίων τούτων.

Ἐπειδὴ μάλιστα, ὅσον εὐπορώτερος εἶνε τις, τόσον ὀλιγώτερον αἰσθάνεται τὴν ὑπὸ τοῦ φόρου προαφαίρεσιν μέρους των προσόδων του, εἰ' οὗς λόγους ἀνεπτύξαμεν ἀνωτέρω, ἔπεται ὅτι ἐάν θέλωμεν ἐν δεδομένῳ φορολογικῷ συστήματι, ἐν τῇ συνόλῳ αὐτοῦ λαμβανομένῳ, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν λογικὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὰ θάρη τῆς Πολιτείας συμμετοχῆς των πολιτῶν, ἀναλόγως τῆς οικονομικῆς ἐν γένει αὐτῶν ἱκανότητος, δέον νὰ ρυθμίσωμεν τὸ φορολογικὸν τοῦτο σύστημα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε αἱ ἀποδόσεις των προσωπικῶν φόρων νὰ εἶνε πολὺ υπέρτεροι των ἐκ πραγματικῶν ἀποκομιζομένων.

Ἐξετάσωμεν λοιπὸν νῦν κατὰ πόσον τὸ ἡμέτερον φορολογικὸν σύστημα ἐκπληρᾷ τὸ ἰδανικὸν τοῦτο, κατὰ πόσον δηλονότι ἡ ἐνυπάρχουσα κατ' ἡμῖν σχέση μετὰ τῶν πραγματικῶν φόρων, εἰς εἶνε κατ' ἐξοχὴν οἱ ἔμμεσοι, καὶ των προσωπικῶν τοιοῦτων, ὧν τὴν μᾶλλον σημαντικὴν κατηγορίαν ἀποτελοῦν οἱ ἄμεσοι, εὐρίσκονται ἐν τῇ δικαίᾳ καὶ λογικῇ πρὸς ἀλλήλους ἀναλογίᾳ.

Ἄτυχῶς μὴ ἔχοντες ἀκόμη πλήρη τ' ἀποτελέσματα των ἀποδόσεων τῆς νέας φορολογίας, ὑποχρεοῦμεθα νὰ βασίσωμεν τοὺς ὑπολογισμούς μας ἐπὶ των προϋπολογισθεῖσων τοιοῦτων διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ οικονομικοῦ ἔτους 1919—1920, καθ' ὃ αἰτῆ ἐτέθη τὸ πρῶτον εἰς ἐφαρμογὴν.

Κατὰ τὴν προϋπολογισμὸν τοῦτον, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν πραγματικῶν τακτικῶν ἐσόδων περὶ τὰ 344 ἑκατ. δρ., τὰ 282 ἑκατ. περίπου προέρχονται ἐκ φόρων, τελῶν χαρτοσήμου καὶ μονοπωλίων, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ συνήθη κατάταξιν αὐτῶν. Ἐκ τούτων δὲ τὰ 144.117 χιλ. προέρχονται ἐξ ἐμμέσων φόρων καταναλώσεως, τὰ 80.213 χιλ. ἐξ ἀμέσων, τὰ 27.526 χιλ. ἐκ τελῶν χαρτοσήμου, καὶ τὰ 30 ἑκατ. ἐκ μονοπωλίων. Ἦτοι ἡ ἀναλογία μεταξὺ τῶν διαφόρων τούτων κατηγοριῶν δημοσίων προσόδων εἶνε κατὰ μέγιστην προσέγγισιν, 51,9ο)ο διὰ τοῦ ἐμμέσου, 28,4ο)ο διὰ τῆς ἀμέσου, 9,6ο)ο διὰ τὰ τέλη χαρτοσήμου, καὶ 10,9ο)ο διὰ τὰ μονοπώλια.

Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ ἐκ μονοπωλίων πρόσοδοι ἀποτελοῦν κυρίως ἐμμέσους φόρους καταναλώσεως ἢτοι πραγματικούς, αἱ δ' ἐκ τελῶν χαρτοσήμου τοιαῦται, φόρους βαρύνοντας κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ κεφάλαιον, ὁμοιομόρφως καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς φορολογικῆς ἀντοχῆς τοῦ κατόχου του, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀναλογία μεταξὺ τῶν προσωπικῶν καὶ πραγματικῶν φόρων παρ' ἡμῖν εἶνε 28,4ο)ο διὰ τοὺς πρώτους, καὶ 71,6ο)ο διὰ τοὺς δευτέρους.

Ἀνατρέχοντες δὲ εἰς τὰς προγενεστέρους τοῦ 1919 προσωρινὰς καταστάσεις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, ἀφοῦ δὲ καταρτισμὸς ἀπολογισμοῦ θεωρεῖται τι ἀνέφικτον παρ' ἡμῖν, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη προσωπικῶν καὶ πραγματικῶν φόρων, τῇ μὲν 1918 ἦτο 25,6ο)ο πρὸς 74,4ο)ο. Τῇ 1916, 26,6ο)ο πρὸς 73,4ο)ο. Τῇ 1915, 28,5ο)ο πρὸς 71,5ο)ο.

Ἦτοι διὰ τῆς νέας ἀμέσου φορολογίας, εἰς ἣν βεβαίως δὲν συνυπολογίζονται, ὡς ἐκ τῆς προσωρινότητος αὐτῶν, αἱ ἐκ τῶν φόρων τῶν ἐκτάκτων κερδῶν ἀποδόσεις προϋπολογιζόμεναι περὶ τὰ 20 ἑκατομ. δρ. δὲν ἐκηρεάσθη, ἢ σχεδὸν δὲν ἐπηρεάσθη, ἢ μεταξὺ προσωπικῶν καὶ πραγματικῶν φόρων ἀπὸ πολλοῦ ὑφισταμένη παρ' ἡμῖν σχέσηις καὶ ἀναλογία.

Ἐὰν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν :

α'.) Ὅτι εἰς τὰς προσόδους τῆς νέας φορολογίας συνυπολογίζονται καὶ αἱ προϋπολογιζόμεναι, οὐχὶ ἀσήμενται ἀποδόσεις ἐκ τοῦ νῦν τὸ πρῶτον ἐπιβαλλομένου φόρου ἐπὶ τῶν μισθοδοσιῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, αἱ ὅσαι ἀποτελοῦν εἰκονικὴν αὔξησιν τῶν ἀμέσων φόρων, καθ' ὅσον οὗτοι ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον μείζονα τοῦ καταλογιζομένου αὐτῆς φόρου ἐπαύξησιν τῆς μισθοδοσίας των, καταβαλλομένων παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου :

β'.) Ὅτι οἱ φόροι ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν κερδῶν ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τῶν καταναλωτῶν, διότι οἱ τὰ ἐπαγγέλματα ταῦτα

ματερχόμενοι ὑπολογίζονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν δαπανῶν τῆς παραγωγῆς των, τοὺς ἐπιβαλλομένους αὐτοῖς φόρους, καὶ ἐπομένως αἱ ἐκ τούτων ἀποδόσεις δέον νὰ ὑπολογίζονται μᾶλλον, ὑφ' ἣν ἐποψιν ἐξετάζονται νῦν, μεταξὺ τῶν ἐμμέσων φόρων καταναλώσεως, ὧν ἔχουσι τὰ αἰτὰ ἀποτελέσματα.

γ'.) Ὅτι οἱ διάφοροι τοπικοὶ φόροι, κοινοτικοὶ κλπ. ὄχι μόνον δὲν ὑπέστησαν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν λαμβάνουν μείζονας διαστάσεις, οἱ φόροι δ' οὗτοι οὐδὲν ἔχουσι τὸ προσωπικόν.

Καταλήγομεν εἰς τὸ ἀσφαλές συμπέρασμα ὅτι ἡ μεγάλη δυσαναλογία πραγματικῶν καὶ προσωπικῶν φόρων ὀγκοῦται ἔτι μᾶλλον ἐπικινδύνως. Ἐνταῦθα ἔπεται ὅτι ἦτο τοῦλάχιστον παρακεκινδυνευμένη ἡ ἐπίσημος διαβεβαίωσις, ὅτι διὰ τῆς νέας ἀμέσου φορολογίας ἐπετεύχθη, «ἡ ἐλάττωσις τῶν οικονομικῶν βερῶν τῶν ἀσθενεστέρων, καὶ ἐναπόθεσις αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἰσχυροτέρων, συμφώνως πρὸς τὰς αἰωνίας ἀρχὰς τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης». Τοῦναντίον ἐκ τῆς ἀπλῆς ταύτης ἐπισκοπήσεως καὶ ἀντιβολῆς προσωπικῶν καὶ πραγματικῶν φόρων, προκύπτει ὅτι αἱ ἀποδόσεις τῶν πρώτων εἶνέ τι ἀσήμεντον ἀπέναντι τοῦ ὅγκου τῶν λοιπῶν δημοσίων προσόδων, καὶ ὅτι κατ' ἀκολουθίαν τὸ ἡμέτερον φορολογικὸν σύστημα εἶνε ὑπερβαλόντως ἀνισοσκελές.

Πρὸς ριζικὴν δὲ θεραπείαν τοῦ κακοῦ δῆλον ὅτι ἡ μέλαιρα τοῦ ἀνατόμου δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἐκκοπήν παρωνυχίδων, ἢ εἰς τὴν ραφὴν ἐμβαλεμάτων, ἀλλὰ δέον νὰ καταφέρηται βαρύτερα εἰς τὸ βάθος, ἀνατρέπουσα ριζηδὸν τὴν ὅλην ὀργανικὴν σύνθεσιν τοῦ συστήματος. Ἐν τῇ ἐκ τῆς ἀνατροπῆς δὲ ταύτης ἀνακίφονται νέω ὀργανισμῶ αἱ ἀποδόσεις τῶν ἀμέσων φόρων δέον νὰ εἶνε πολὺ ὑπέρτεροι τῶν ἐκ τῶν ἐμμέσων, (1) οὕτως ὥστε νὰ ἐναρμονίζεταί ἰσοστάθμισις τις μεταξὺ τῶν ἀποδόσεων προσωπικῶν καὶ πραγματικῶν φόρων.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἐμμέσους φόρους τὸ πρᾶγμα δὲν παρουσιάζει πολλὰς δυσχερείας. Ἄτυχῶς καίτοι οἱ ἀσχολούμενοι παρ' ἡμῖν περὶ τῶν ἐμμέσων φόρων, ἐξετάζουσιν αὐτοὺς μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς εἰς τὸ δημοσίον ταμεῖον ἀποδόσεως αὐτῶν, ὡς εἶν αὕτη, καὶ μόνον αὕτη ἢ ἀποψις εἶνε ὁ γενεσιουργὸς λόγος αὐτῶν,

(1) Τοῦτο ὁντως γίνεται ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ἣ ὁ ἕκαστος φόρος ἀποδίδουσι τὰ 75ο)ο περίπου τῶν δημοσίων προσόδων, ἢ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐνθα ἡ σχέσηις ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων εἶνε 45 ο)ο πρὸς 55ο)ο, ἐν Γερμανίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ ἐν γένει εἰς πάντα τὰ προηγμένα Κράτη. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ οἱ ἕκαστοι φόροι εἶχον ἀνάκαθεν τὴν ἀσποδύουσαν θέσιν, ἐν Γαλλίᾳ ὅμως πρὸ τῆς προσφάτου φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως τὸ ἐν πέμπτον τῶν δημοσίων προσόδων ἦν ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἀμέσου φόρου. Ἐμμεῖς ὅμως καὶ μετὰ τὴν μεταρρυθμίσειν ἐξακολουθοῦμεν νὰ ζητῶμεν ὀλίγα ἀπὸ ἰκαίνομεν οἱ ὅποιοι ἔχουσι πολλὰ καὶ πολλὰ ἀπὸ θανάτου οἱ ὅποιοι ἔχουσι ὀλίγα.

παραβλέπουσι δ' έντελώς τήν άποψιν τής σκοπιμότητος και τοῦ κοινωνικοῦ άντικτύπου, ήτις έδει νά πρυτανεύη πάσης φορολογικῆς έπιβολῆς, οὐχ' ήττον οὐδεις πλέον άμφισβητεῖ σήμερον, ότι οἱ φόροι καταναλώσεως, ιδίως δέ οἱ τελωνειακοὶ δασμοὶ έχουσι πρὸ πολλοῦ και κατά πολὺ ὑπερβῆ τὸ άνωτάτον δυνατόν θριον τής άντοχῆς τῶν ὑφισταμένων κυρίως τὸ βάρος αὐτῶν.

Ἐπικρατήσασα άλλοτε, άτυχῶς δ' επικρατούσα και σήμερον έτι, στρεβλῆ άντιλήψις περι έπιβαλλομένης τάχα προστασίας εἰς άρτιγενεῖς βιομηχανίας, — άρτιγενεῖς άπὸ ένδς ήδη αἰῶνος I — και ταμιακαὶ άνάγκαι τοῦ Κράτους, καταφεύγοντος εἰς αὐτούς, ὡς εἰς πρόχειρον φάρμακον, διὰ τήν έπούλωσιν τῶν τραυμάτων τοῦ αἰ χωλαίνοντος και αἰωνίως τραυματίου προϋπολογισμοῦ του, έδημιούργησεν έν ὑπερπρωστατευτικόν και ὑπερταμειυτικόν δασμολόγιον, τὸ όποῖον δέν νομιζόμεν ότι έγνώρισεν άλλη χώρα εἰς οὐδεμίαν έποχήν.

Και περι μὲν τής εἰς βάρος τῶν καταναλωτῶν άγρῶς έκκοπῆς βιομηχανικῆς προστασίας, εἶπομεν ήδη άρκετὰ εἰς τὰ ὑπ' άριθ. 9, 10—11 τεύχη τοῦ «Μέλλοντος», ὡστε νά μὴ παρίσταται άνάγκη νά έκταθῶμεν και σήμερον έπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ὡς πρὸς δέ τὰς ταμιακὰς άνάγκας, αὐταὶ θά έθεραπεύοντο άποτελεσματικώτερον διὰ τής μειώσεως τῶν ποσοστῶν τῶν τελωνειακῶν δασμῶν ή όποια θά συνεπήγετο αύξῆσιν τής καταναλώσεως, και εἰσαγωγῆν εἰδῶν, τὰ όποια σήμερον άπειργονται διὰ τής βαρείας φορολογίας.

Ἄλλὰ και εάν αἱ άποδόσεις τούτων, λόγω τής μειώσεως τῶν φορολογικῶν ποσοστῶν, περιστέλλοντο, ὅπερ άλλως τε άποτελεῖ και τὸν σκοπὸν τής μελετωμένης μεταρρυθμίσεως, τήν έπούλωσιν τῶν ταμιακῶν τραυμάτων θ' άναζητήσωμεν εἰς τοὺς άμέσους φόρους. Διότι μόνον οὕτως κατορθοῦται ή έπιδιωκομένη καθήτη έναρμόνις τῶν προσωπικῶν και πραγματικῶν φόρων. Ἡ μείωσις δ' αὕτη τῶν ποσοστῶν τῶν έμμέσων φόρων εὐχερέστατα βεβαίως έπιτυγχάνεται.

Ὅσον άφορᾷ ἔμως εἰς τοὺς άμέσους φόρους, τὸ πρᾶγμα δέν εἶνε τόσον άπλοῦν. Διότι ένταῦθα δέν πρόκειται πλέον περι μειώσεως, αλλά τῶναντίον περι αύξήσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Και έτι πλέον. Κατ' άντίθεσιν πρὸς τοὺς έμμέσους φόρους ὡν τήν ὑπαρξιν άγνοεῖ ὁ φορολογούμενος και κατά τήν στιγμὴν έτι τής πληρωμῆς τῶν, οἱ άμεσοὶ τῶναντίον ένθυμίζουσι συχνότατα τήν ὑπόστασιν τῶν, παρενοχλοῦντες και καταθλίβοντες τὸν φορολογούμενον, ὃν παρακαλοῦθαι και καταδιώκει συνεχῶς ὁ ταμίης, δι' άπειλητικῶν προσαλήψεων, κατασχέσεων, προσωποκρατήσεων κλ. Ὡς εκ τής καταθλιπτικότητος τῶν ταύτης οἱ άμεσοὶ φόροι θεωροῦνται έπαχθεῖς και άπεχθεῖς εἰς άδιαπαιδαγωγήτους ιδίως λαούς.

Διὰ τοῦτο τὰ Κράτη μέχρις έσχάτων άκόμη, σπανίως κατέφευγον εἰς αὐτοὺς λόγω τής άντιδημοτικότητος τῶν. Ἐπὶ τῶν ήμερῶν μας θμως παρατηρεῖται σπουδαία μεταστροφή τῶν πνευμάτων και παρὰ τοῖς φορολογούμενοις, οἱ όποιοὶ έπιδιώκουσι μετὰ θάρρους τὸν μετριασμὸν τῶν έμμέσων φόρων, μέχρι τοῦ σημείου ὡστε νά ζητώσιν εἰς τοὺς άμέσους τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν δημοσίων εἰσόδων, και παρὰ ταῖς κυβερνήσεσιν, αἱ όποια εὐθαρῶς χαράττουσι τήν πρὸς τοὺς άμέσους κατεύθυνσιν, εκ φόβου πάλιν, — πρῶγμα περιεργον, — μὴ καταστῶσιν άντιδημοτικά.

Ἡ μεταστροφή δέ αὕτη άφείλεται μὲν και εἰς τήν αύξουσαν διανοητικὴν μόρφωσιν τῶν πολιτῶν, θεωρούντων ήδη άναγκαῖον νά μὴ καταβάλλωσιν άσυναισθήτως τὰς διὰ τὰς δημοσίας άνάγκας εἰσφορὰς αὐτῶν, και αξιούντων νά γνωρίζωσιν ὡς εἰλεύθεροι πολῖται τὰ έπακόλουθα εκάστης εἰσφορᾶς, και τὸν άντίκτυπον εκάστης δημοσίας δαπάνης, αλλά και εἰς τὰς επικρατούσας σήμερον κοινωνιστικὰς άντιλήψεις περι δικαιότερας κατανομῆς τοῦ πλούτου μεταξὺ τῶν διαφθρῶν τάξεων τής κοινωνίας. Ὅπως δὲποτε διὰ τῶν άμέσων φόρων, ή ήθικὴ και πολιτικὴ διαπαιδαγώγησις τῶν πολιτῶν λαμβάνει τήν άναγκαίαν ὠθησιν, τὸ δ' ένδιαφέρον αὐτῶν πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, άναπτύσσεται έτι μάλλον. Διὰ τοῦτο αἱ διὰ τήν ανάπτυξιν τῶν άμέσων φόρων άπαντώσαι δυσχέρειαι, δέν πρέπει νά παρακωλύωσι φορολογικὴν μεταρρυθμισιν Κοινωνικῶς έπωφελῆ και Κρατικῶς άναγκαίαν.

Κατὰ ταῦτα οἱ έμμεσοὶ φόροι δέον ν' αποβάλλωσι τὰ ιδιάζοντα αὐτοῖς σήμερον χαρακτηριστικὰ τής βιομηχανικῆς προστασίας και τής καλύψεως τῶν ταμιακῶν έλλειμμάτων, και νά περιορισθῶσιν εἰς τ' άπολύτως λογικὰ θρια, τοῦλάχιστον έπὶ τῶν εἰδῶν πρώτης άνάγκης.

Ἐπὶ άντικειμένων πλεοναζούσης χρήσεως, οἷα ὁ καπνός, ὁ ζῦθος, τὸ πόσιμον οἶνόπνευμα, ή άλλα πολυτελείας εἶδη, εἰς ἃ εἶσιν έπιρρεπεῖς οἱ οικονομικῶς εὐεκτοῦντες, ή οἱ τούτους άλογίστως μιμούμενοι, δι' οὗς, ὡς άποτελοῦντας τήν εξαίρεσιν, τὸ Κράτος δέον νά ὑποδεικνύ, μόνον διὰ τής έπιβαλλομένης φορολογίας, ποῖον εἶνε τὸ συμφέρον τῶν, τὰ φορολογικὰ ποσοστὰ δύνανται νά μείνουν ὑψωμένα, αλλά οὐχι και μέχρι τοῦ σημείου ὡστε νά περιστέλλωσιν οὐσιωδῶς τήν κατανάλωσιν και περιορίζωσι σημαντικῶς τὰς ταμιακὰς άποδόσεις τῶν. Καίτοι ή κατανάλωσις εἰδῶν τινῶν, οἷον ὁ καπνός, τὸ οἶνόπνευμα, έντελῶς έξωβελίζετο.

Διὰ τοιαύτης τινὸς μεταρρυθμίσεως τής έμμέσου φορολογίας, ή όποια τοσαύτην θά έπήνεγκεν ανακούφισιν εἰς τοὺς καταναλωτὰς θά ήτο πιθανόν ότι και αἱ ταμιακαὶ άποδόσεις δέν θά έμειοῦντο, λόγω τής αύξήσεως τής καταναλώσεως τής μὴ παρακωλύσεως τής εἰσαγω-

γής και τοῦ περιορισμοῦ τοῦ λαθρεμπορίου. Πρόχειρον παράδειγμα τούτου, ἡ μείωσις τοῦ φόρου τῆς ζακχάρεως παρ' ἡμῖν, αἱ ἀποδόσεις τοῦ ὀποίου εἶνε νῦν ὑπέρτεροι τῶν πρὸ τῆς μειώσεως τοῦ φόρου.

Ἄλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ τελωνειακοὶ δασμοί, οἱ ἔποιοι δὲν ἔχουν κανένα προστατευτικὸν χαρακτήρα, καθὼς πλήττοντες μόνον προϊόντα μὴ ἐν τῇ χώρᾳ παραγόμενα, οἶνον, τέϊον, καφέν, ζάκχαριν, σταφίδας κλπ., ἀποδίδουν πολὺ πλεονα, (περὶ τὰ 900 ἐκ. φρ. τῇ 1913), ἢ ἐν τῇ προστατευτικῇ Γαλλίᾳ ἐν ἣ ἀπέδωκαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μόλις 740 ἐκατ. καὶ τὸν αὐτὸν ἢ ἄμεσοι φόροι δέον νὰ ἀναπτυχθῶσι, ἀλλὰ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ πλήττωσιν ἐπαχθέστερον τοὺς δυναμένους νὰ φέρωσι τὸ βάρος αὐτῶν, θίγωσι δ' ἐλαφρότερον τοὺς ἀπορωτέρους ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς νὰ διαφεύγῃ τῆν ἐπιβολὴν αὐτῶν.

Ἡ καθιέρωσις ἐπομένως τῆς κατὰ πρόθεσιν φορολογίας ἐν τε ταῖς ἀναλυτικαῖς καὶ τῇ συνθετικῇ φόρῳ, εἶνε ἀναγκαῖα. Ἡ ἐπιβολὴ ὅμως δέον νὰ γείνη κατὰ μέθοδον ἀπλὴν καὶ κλιμακῶς αἰσθητάς. ἀπακλειομένων τῶν σημερινῶν πολυπλόκων μηχανισμῶν, οἱ ὅποιοι, παρὰ τὴν προφανῆ πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου, προσδίδουσιν εἰς τὴν σημερινὴν ἔμμεσον φορολογίαν, ὅψιν ἀναλογικῆς μᾶλλον ἢ προσδευτικῆς φορολογίας. Πρόδηλος δὲ ἡ μεγάλη ἀδικία καὶ ἡ πραγματικὴ ἀνισότης, ἃς, ἐν τῇ ἀσυνεπτικῇ ἰσότητι αὐτῆς ἐγκλείει ἡ ἀναλογικὴ φορολογία, ὡς εἶνε ἐπίσης πρόδηλον, ὅτι ἡ κατὰ πρόθεσιν τοιαύτη δέον νὰ ἐπιδιώκῃ, οὐχὶ τὴν μαθηματικὴν, ἀλλὰ τὴν πρακτικὴν ἰσότητα, τὴν πραγματικὴν δηλονότι ἐν ταῖς θυσίαις ἰσότητάς.

Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἀποψις αὕτη ἐμικρατεῖ σήμερον ἐν τῇ φορολογίᾳ, ἔπεται ὅτι διὰ νὰ εἶνε ἰσοδύναμοι αἱ θυσίαι τῶν φορολογουμένων, δέον τὸ μετὰ τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ ἐλαχίστου ὀρίου συντηρήσεως καὶ τῶν οὐσιογενειακῶν βαρῶν ἀπομένον ὑπόλοιπον καθαρῶς προσόδου, νὰ ζυγίζηται μὲ τὸ μέτρον τῶν ἀναγκῶν τοῦ προσοδούχου, οὕτως ὥστε τὸ τμήμα αὐτῆς τὸ προοριζόμενον διὰ τὰς μᾶλλον ἐπείγουσας ἀνάγκας τοῦ, εἴα ἡ ἀνάγκη τοῦ τρώγειν, νὰ φορολογεῖται ἐλαφρότερον τοῦ τμήματος τοῦ ἀνταποκρινομένου πρὸς τὰς πλεοναζούσας ἀνάγκας αὐτοῦ, εἴα ἡ ἀνάγκη τοῦ θεῖσθαι κ. λ. π. Διότι διὰ τῆς φορολογίας ταύτης δέον πρωτίστως νὰ ἐπιδιώκῃται ἡ ἐπιβάρυνσις τοῦ περιττοῦ, ἢ ἐλάφρυνσις τοῦ ὠφελίμου, καὶ ἡ πλήρης, εἰ δυνατόν, ἀτέλεια τοῦ ἀναγκαίου.

Ἴνα ὅμως τοιαύτη φορολογία ἐπιτύχῃ καὶ ἐν τῇ πρακτικῇ ἐφαρμογῇ ἀνάγκη νὰ ἀνευρεθῇ, ὅχι μόνον σοφὸς ἱατρός, διὰ νὰ ἐπανέλθῃται καὶ πάλιν εἰς τὴν σφαῖραν τῆς χειρουργικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀριστοί

τούτου θεηθῆαι, καὶ ἀσθενῆς διατεθειμένος νὰ υποβληθῇ εἰς ἐγχείρησιν. Καὶ ἱατρὸς ὅχι βέβαια πρωτοτύπου τέχνης καὶ δράσεως, ἀλλὰ προσαρμοζῶν τ' ἀλλαχοῦ κρατοῦντα καὶ διδασκόμενα πρὸς τὰς παρ' ἡμῶν ὑφισταμένας συνθήκας, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἄλλ' ὄργανα καλῶς συγκροτημένα πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν, καὶ λαδῶς ἐπαρκῶς παρασκευασμένοι εἰς ὑποδοχὴν καὶ ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς, ἀναντιρῆτως ἐλλείπουσι παρ' ἡμῖν.

Διὰ τοῦτο ἐπιτὸς τῆς ἠθικῆς ὑποχρέωσιν, ἣν ἔχει τὸ Κράτος, νὰ μορφώσῃ καὶ διαπαιδαγωγῆσῃ τὰ ὄργανα αὐτοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοιαύτης φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως, καθήκον ἐπίσης ἔχει νὰ διαπαιδαγωγῆσῃ προσηκόντως καὶ τοὺς φορολογουμένους, οἱ ὅποιοι δέον νὰ ἐννοήσωσιν ἐπὶ τέλους ὅτι, ὅχι μόνον ἱερὸν καθήκον πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκπληροῦσι, ὁσάκις διευκολύνουσι τὰ ὄργανα αὐτῆς πρὸς καθορισμὸν τῶν προσόδων τῶν, καὶ ἔτι πλέον, ὁσάκις μηνύουσιν αὐτεπαγγέλτως τοὺς δολιευμένους τὸ δημόσιον συμπολίτας τῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον ἑαυτῶν συμφέρον ἐξυπηρατοῦσι.

Διότι ἡ παρὰ τοῦ Δημοσίου εἰσπραξίς παντὸς ὅτι ἐκ τοῦ Νόμου ἀνήκει αὐτῇ, ἔχει σοβαρὸν, ἄμεσον τε καὶ ἔμμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν καταστάσεως· ὅχι μόνον διότι τὰ εἰσπραττόμενα καταναλλίσκονται εἰς σκοποὺς κοινοῦ καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία τοῦ Κράτους, θὰ συνετέλει εἰς τὴν μείωσιν τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ὕψ' ἐκάστου πολίτου καταβαλλομένου φόρου.

Τοιαύτη δὲ διαφωτιστικὴ καὶ διαπαιδαγωγικὴ ἐργασία νομιζομένη ὅτι εἶνε ἀνάγκη ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς παντοειδῆ τοῦ Κράτους σχολεία, τὰ ὅποια πολλαπλασιάζονται ἐσχάτως καὶ ὡς ποσὸν καὶ ὡς εἶδος, μὲ ποικίλα πανεπιστήμια καὶ πολλαπλᾶς μέσας σχολάς.

Ἄλλὰ καὶ μόνον μετὰ τοιαύτην ἐργασίαν, καὶ τοιαύτην τοῦ ἡμετέρου φορολογικοῦ συστήματος διαρρυθμίσειν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ καυχώμεθα ὅτι ἀδικαιολογήτως, ὡς τοῦλάχιστον προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀκροθιγῶς ἔραυνηθέντων θεμάτων, ἐκαυχῆθημεν ὅτι δηλονότι τὰ θάρη τὰ βαρύνοντα τὰς τάξεις τὰς πτωχάς, μετετέθησαν εἰς τὰς τάξεις τὰς μᾶλλον εὐπέρους.

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὸ ἀντίθετον μᾶλλον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποστηριχθῇ σοβαρῶς, καὶ ἀνω φόβου διαψεύσεως ὑπὸ τῶν πραγμάτων. Ὅτι δηλονότι οἱ ἀπορωτέροι θὰ θαστάζωσι διὰ μακρὸν ἀκόμη χρόνον, καὶ τὸ μείζον μέρος τῶν φορολογικῶν βαρῶν, ὅπως αὐτοὶ ὑφίστανται κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ τὰς θυσίας τοῦ αἵματος, τῶν ἀδύκων ἐπιτυχόντων καὶ ἐν ταύταις νὰ κρατήσωσιν τὴν αὐτὴν πάντοτε μεγάλην δυσαναλογίαν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς πρώτους. Μ. Κεφαλογιάννης

Η ΝΕΑ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

Πρὶν εἰσελθόμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς κτηνοτροφίας τῆς δὲν θὰ ἦτο ἀσκοπον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ προπολεμικὴ Οὐγγαρία ἐκ τῆς ἀρνη-
θοτροφίας τῆς ἐξῆγε προϊόντα ἀξίας 30 ἑκατομ. Κ. ἐκ δὲ τοῦ κτηνοτροφίου
τῆς ἐκέρδιζε περὶ τὰ 10 ἑκατομ. Κ οὐχὶ δ' εὐκαταφρόνητον ἦτο τὸ
κέρδος αὐτῆς ἐκ τῆς ἀλίας ἡ ἧποια ἐγένετο ἐπὶ ἐκτάσεως 180.000
ἐκτ. ἐκμεταλλευσμένης ὑπὸ 100 ἀλιευτικῶν Ἑταιρειῶν.

Ἦδη ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς κτηνοτροφίας τοῦ σπουδαιότερου τοῦ-
του κλάδου τῆς Οὐγγρικῆς Γεωργίας. Αὕτη οὖσα μία ἐκ τῶν καλλι-
τέρων τῆς Εὐρώπης, ἐπιστημονικῶς ὀργανωμένης, θὰ ἤξιζε ἰδιαιτέρας
σπουδῆς.

Διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ζώων ὑπάρχουν εἰδικοί σταθμοὶ ὅπου
διατηροῦνται βιβλία καταγωγῆς ζώων (*livre de souche*) διὰ τὴν
ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτογῆς. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν λειτουργοῦν εἰδι-
καὶ ἐπιτροπαὶ γεννησιολογίας τῶν ζώων, διὰ δὲ τὴν βελτίωσιν τῆς
γεννεᾶς (*raees*) γίνεται ἐτησίαι εἰσαγωγὴ ἐπιλέκτων βοῶν, ἵππων, προ-
βάτων, χοίρων κτλ. ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, ἀντὶ διαπάνης ἀρκετὰ σε-
βαστῆς. Ἰδιαίτητα χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων
ἀνατροφὴ τῶν ἵππων ἡ ὅποια εἶνε πάρα πολὺ ἀνεπτυγμένη ἐδῶ.
Αὕτη κανονίζεται ἀναλόγως τῶν γεωγραφικῶν ἢ κλιματολογικῶν ἕρων
ἐκάστης περιφερείας. Ἡ δρᾶσις τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ἱκανοφο-
ρίᾳ εἶναι ποικίλη καὶ μεγίστη, χάρις δ' εἰς αὐτὴν ἡ Οὐγγαρία ἠδυν-
νήθη νὰ διαθέσῃ περὶ τὰ 2 ἑκατομ. ἵππους διὰ τὴν γεωργίαν καὶ
τὸν στρατὸν τοῦ τόπου νὰ ἐξάγῃ δὲ ἐτησίως περὶ τὰς 50.000 κατὰ
μέσον ὄρον. Ἡ ἀξία τῶν ἐξαχθέντων ἵππων τὸ 1913 ἦτο 27 ἑκατ.
Κ. Ὁ τόπος μας—λέγει ὁ κ. Loszy, οἷαδὴποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ
τροπὴ τοῦ θὰ λάβουν τὰ πράγματα θὰ μένη διὰ τὴν Εὐρώπην ὁ
προμηθεὺς ἵππων αἱ δὲ προμήθειαι μας πρέπει νὰ τείνουν ὅπως περι-
σσωθῆ ἢ ὑποφορβεία τῆς Οὐγγαρίας οὖσα ἀντικείμενον σημασίας».

Ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι ἐμφαίνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ 1911
ὑπάρχοντων ἐν Οὐγγαρίᾳ ζώων, ἡ ἀναλογία αὐτῶν κατὰ κάτοικον
κατὰ προσέγγισιν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὰ ἔτη 1917 καὶ 1918.

Ζῶα	1913	Ἀναλογία κατὰ 1000 κατοίκους	1917	1918
Κερασφόρα ζῶα	7.319.124	350,4	6.695.000	6.352.000
Ἴπποι	2.351.481	112,6	1.660.000	1.598.000
χοῖροι	7.580.446	362,9	8.264.000	7.312.000
προβάτα	8.543.206	409,8	5.612.486	6.578.000

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ὡς ἀνω στατιστικῶν ἐμφανίζονται ἀπο-
τελέσματα τοῦ πολέμου ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κτηνῶν τῆς Οὐγγαρίας,
ἡ ὅποια βεβαίως μέγα μέρος αὐτῶν θὰ διέθεσε διὰ τὰς ἀνάγκας αὐ-
τῆς καὶ τῶν συμμάχων τῆς.

Καθ' ἃ βεβαιωθῆ ἐκ τῶν στατιστικῶν πινάκων τοῦ Ἐκτελεστοῦ
τοῦ Ἐμπορίου ἐκ τῶν ὡς ἀνω ἀριθμῶν (1918) τῶν μὲν κερασφόρων
ζώων (*race bovine*) τὰ 31,6 ο/ο μένουσιν εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ἐκ τῶν
ἵππων τὰ 39,7 ο/ο, ἐκ τῶν χοίρων τὰ 44,4 ο/ο ἐκ δὲ τῶν προβάτων
τὰ 25,8 ο/ο. Κατ' ἄλλας δ' ἐπισήμους στατιστικὰς πληροφορίας ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τῶν ζώων τοῦ 1911 τῆς μένουσιν τὰ 34,7 ο/ο ἐκ κατανομῆς
τῶν κερασφόρων ζώων, 51,7 ο/ο ἐκ τῶν χοίρων, 44,7 ο/ο ἐκ τῶν ἵπ-
πων καὶ 31,3 ο/ο ἐκ τῶν προβάτων.

Τὸ ὅπλοικον κατανέμεται μεταξὺ τῶν νέων γειτόνων Κρατῶν κατὰ
τὰς ἐξῆς ἀναλογίας ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

	Σερβία	Ρουμανία	Τσεχοσλο- βακία
Κερασφόρα ζῶα	7,9	33,4	22
Ἴπποι	14,8	25,3	14
χοῖροι	11,4	23,2	11,9
προβάτα	8,8	44,8	15,2

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἀριθμὸς, τῶν ἀπομεινόντων εἰς τὴν Οὐγγαρίαν
ζώων θὰ ἠλαττώθῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1918 καὶ ἐντεθῆεν σημαντικῶς ἐξ
ἀφορμῆς τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπιγενομένων ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ
τῆς Ρουμανικῆς εἰσβολῆς, οὕτω δὲ θὰ ἀπαιτηθῆ χρονικὸν τι διάστημα
καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ρουμανίας ἐπιστροφὴ μέρους τῶν ἀπαχθέντων,
ὅπως ἡ κτηνοτροφία τῆς νέας Οὐγγαρίας καταλάβῃ τὴν ἀρμόζουσαν
θέσιν μεταξὺ τῶν πλουτοπαραγωγικῶν παραγόντων τῆς ὅπως τὰ προϊ-
όντα τῆς συμβάλουν εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον
τῶν πρὸ τοῦ πολέμου χρόνων.

Πρὸ τοῦ πολέμου (1913) ἐξήγοντο ἐξ Οὐγγαρίας ζῶα κερασφόρα
(*race bovine*) ἀξίας ἑκατὸν πενήκοντα ἑπτὰ ἑκατομ. Κ., χοῖροι 129
ἑκατομ. Κ. καὶ πρόβατα ἀξίας 3 ἑκατομ. Κ. ἐκτὸς τῆς ἀξίας τῶν

3,000 τόννων τοῦ ἑξαχθέντος μαλλίου ἦτοι τοῦ ἡμίσεως σχεδόν τῆς ὅλης παραγωγῆς, ἀνερχομένης εἰς 6,500 τόννους.

Ἐκ τῆς νέας ταύτης καταστάσεως τῆς κτηνοτροφίας ἐν Οὐγγαρίᾳ ἡ παραγωγή τῆς βιομηχανίας τῶν μαλλίων δὲν θὰ εἴνε ἀνωτέρω ἀπὸ 10.400 τῆς ὅλης παραγωγῆς τῶν ἐργοστασίων τοῦ ἔτους 1913.

*
**

Μετὰ τὴν σύντομον αὐτὴν ἀνασκόπησιν τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐρευναν τῆς **βιομηχανίας** αὐτῆς.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἰδιαιτέρας θέσεως τῆς Οὐγγαρίας ἀπέναντι τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς τελωνειακῆς τῆς ἐνώσεως μὲ αὐτήν, τὸ Οὐγγρικὸν Βασίλειον εἶχε καταφύγει εἰς διάφορα μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας τῆς, μέσα ἀκριβῶς μαρτυροῦντα ὅτι καὶ πρὸ τοῦ πολέμου τῆς ἀκόμη δὲν ἦτο ἀρκούντως ἰσχυρά.

Ἀπὸ τοῦ 1881 ἕως τὸ 1914 ἡ Οὐγγαρία ἔδωσε περὶ τὰ 48.227.000 Κ. ὡς ἐπιχορηγήσεις εἰς 1333 Ἐργοστάσια. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 5.676.525 Κ. ἐδόθησαν ὑπὸ τὸν τύπον δανείων ἄνευ τόκων καὶ 4.985.710 Κ. διετέθησαν διὰ τὴν ἀγορὰν μηχανῶν χορηγούμενων εἴτε δωρεὰν εἴτε ἐπὶ πιστώσει. Ἐπὶ πλεόν εἶχον νομοθετηθεῖ διάφορα φορολογικὰ ἀπαλλαγὰ καὶ ἠλαττωμένα σιδηροδρομικὰ τιμολόγια ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας.

Διὰ τῶν μέσων τούτων ἄτινα κατὰ τὸν κ. Loosy ἐχρησιμοποιήθησαν «ἐν μέτρῳ καὶ ἐν ἐπιγνώσει τοῦ σκοποῦ των κατωρθώθη ἡ δημιουργία νέων βιομηχανιῶν, ἡ ἴδρυσις μεγάλων ἐργοστασίων, ὁ μετασχηματισμὸς τῶν ὑπαρχόντων ἤδη ἐπὶ τῶν νεωτεριστικότερον καὶ ἡ ἐπέκτασις αὐτῶν.

Ἐνῶ τὸ 1906 ὑπῆρχον 4.540 ἐργοστάσια κατὰ τὸ 1910 ὁ ἀριθμὸς των ἦτο 4.835, κινητηρίου δυνάμεως 739.233 ἵππων (chevaux vapeurs). Ἐν αὐτοῖς ἠεργάζοντο περὶ τοὺς 434.011 ἐργάται ὑπολογίζεται ὅμως ὅτι ὑπῆρχον ἐν συνόλῳ 1.460.493 ἄτομα ἄτινα ἐπορίζοντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν, ἧς ἡ παραγωγή ἐν συνόλῳ ἀνῆρχετο εἰς 3,000 ἑκατομ. εἰρησίως.

Ἐκ τῶν μεγάλων ἐργοστασίων τῆς προπολεμικῆς Οὐγγαρίας (ὑπολογιζομένων εἰς 3.750) θὰ μέλουν εἰς τὴν Νέαν 2.255 μὲ 225.000 ἐργάτας. Μέρους τῶν ἐργοστασίων τούτων ὑπέστη τὰς συνέπειας τῶν πολεμικῶν περιπετειῶν καὶ θὰ λειτουργήσῃ μόνον κατόπιν ἐπανορθώσεων καὶ ἐπισκευῶν.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς βιομηχανίας τῆς ἐκ δὲ τῆς

συγκρίσεως τῶν ἀριθμῶν τῆς χθὲς καὶ τῆς σήμερον θὰ δυνηθῶμεν νὰ πορισθῶμεν συμπεράσματά τινα περὶ τῆς αὐριανῆς βιομηχανικῆς τύχης τοῦ τόπου τούτου.

Ἡ **ἀλευρομηχανία** τῆς ἔχουσα εἰς τὴν διάθεσίν της τὴν ἀναγκαίαν πρώτην ὕλην ἦτο ἡ κυριωτάτη πασῶν. Ἡρίθμη 169 Ἀλευρομύλους μὲ δύναμιν κινητηρίου 75.000 ἵππους ἡ ὅποια ἐκπροσωπεῖ τὸ 1000 τῆς συνολικῆς κινητηρίου δυνάμεως τῶν Οὐγγρικῶν ἐργοστασίων. Τὰ Ἀλευροποιεῖα Βουδαπέστης ἐκπροσωποῦν τὰ 6000 τῆς συνολικῆς δυνάμεως τῶν Ἀλευροποιείων τῆς χώρας, καὶ ἡ παραγωγή των ἐξεπροσώπει 28.400 τῆς ὅλης βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Τὰ ἐργοστάσια ἀλεύρου ἄτινα μέλουν εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν ἐκπροσωποῦν τὴ 6000 τῆς προπολεμικῆς παραγωγῆς τοῦ συνόλου τῆς ἀλευροβιομηχανίας. Ἡ διαφορὰ κατανέμεται μεταξὺ Σερβίας καὶ Ρουμανίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας λαμβανούσης περὶ τὰ 6.800. Ὅντος ἤδη γνωστοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ἡ Νέα Οὐγγαρία διατηρεῖ μέγα μέρος τῶν καλλιεργησίμων ἐκτάσεών της καὶ δὴ ποσὸν ἀνώτερον τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ τόπου, ἔπειτα ὅτι ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς βιομηχανίας τῆς δὲν ἔχει νὰ δυοιστῇ αἰσθητὸν τινα κλονισμόν, θὰ διατηρήσῃ δὲ τὴν θέσιν του ἐν τῷ ἐξαγωγικῷ ἐμπορίῳ τοῦ τόπου».

Ἡ αὐτὴ περίκου περιπτώσις ἐμφανίζεται διὰ τὴν **ζαχαροποιεῖαν** τῆς ἡ ὅποια ἠρίθμη 29 ἐργοστάσια. Ἡ συνολικὴ παραγωγή των ἦτο 185 ἑκατομ. Κ. ἦτοι τὰ 5.500 τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῆς χώρας, ἐξ αὐτῆς δὲ ἐξήγοντο τὰ 3)4 τῆς ἐγχωρίου εἰρησίως καταναλώσεως οὔσης 7—8 κοιλὰ κατὰ κεφαλήν. 11 ἐκ τῶν 26 τούτων ἐργοστασίων (ἦτοι τὰ 3800) εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς ἐκτάσεως τῆς Νέας Οὐγγαρίας μὲ παραγωγὴν 82 ἑκατομ. Κ. ἦτοι 44.400 τῆς προπολεμικῆς παραγωγῆς. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἐκ τῶν Νέων Κρατῶν συγκεντρώνει τὸ μέγιστον μέρος (περὶ τὰ 10) τοῦ ὑπολοίπου τῶν ἐργοστασίων ζαχαρέως.

Τὰ **Ὀινοπνευματοποιεῖα** (distilleries d'alcool) τῆς Οὐγγαρίας παρήγαγον κατὰ τὸ 1912 μὲ 13 περὶ τὸ 1.279.641 ἑκατόλ. οἴνου πνεύματος. Ἡ μικρὰ ἀγροτικὴ βιομηχανία μετεχειρίσθη πρὸς τοῦτο γεώμηλα, ἀραβόσιτον, ἐνῶ τὰ βιομηχανικὰ ἀποστακτήρια ἐχρησιμοποιήσαν κυρίως ὑποστάθμην ζαχαρέως (melasse). Τὰ ἐργοστάσια ἄτινα μέλουν εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν ἐκπροσωποῦν τὰ 4500 τῆς προπολεμικῆς παραγωγῆς, ἔχοντα ἐπίσης ἐξησφαλισμένην τὴν πρώτην ὕλην καθ' ἃ ἐλέχθη ἀνωτέρω.

Τὰ **Ζυθοποιεῖα** τῆς παρήγαγον κατὰ τὸ 1912—13 περὶ τὰ 2.850.000 ἑκατόλ. ζύθου καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τὰ 6200 παρήγοντο ἐν

Βουδαπέστη. Ἡ παραγωγή αὐτῆ δὲν ἐπῆρκει εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐθνικοῦ εἰσάγοντος ἕθου ἀξίας 6 ἑκατομ. Κ. Εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν θὰ μείνῃ ἀριθμὸς Ζυθοποιεῶν ἐκπροσωποῦντων τὰ 70ο)ο τῆς συνολικῆς παραγωγῆς τοῦ 1913 ἅτινα διαθέτονται ἐπαρκῆ πρώτην ὕλην θὰ δυνηθῶσι νὰ συμβάλωσι ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῶν ἐργοστασίων 7ο)ο περιέρχονται εἰς τὴν Σερβίαν, 19ο)ο εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ 14ο)ο εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν.

Ἡ βιομηχανία τῶν ἀμυλοποιεῶν (amidonerie) ἦτο μίση ἐκ τῶν καλλιτέρων καὶ θὰ μείνῃ τοιαύτη μετὰ τὸν πόλεμον. Ἡ κατὰ τὸ 1913 παραγωγή τῆς ἀνήλθεν εἰς 12,3 ἑκ. Κ. ἐξ αὐτῆς δὲ ἐξήχθησαν 17 ἑκ. Ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς πρῶτοι ὕλοι πατάτες, ἀραβόσιτος, ἄρτυρα. Τὰ Ἀμυλοποιεῖα τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν ἐκπροσωποῦν τὰ 40 ο)ο τῆς συνολικῆς παραγωγῆς, ἅτινα δὲν θὰ εἶνε ἐστερημένα πρῶτων ὕλων διὼς εἶνε ἡ περίπτωσις διὰ τὰ ἐργοστάσια ἅτινα περιέρχονται εἰς τοὺς γείτονας, ἦτοι 2 εἰς τοὺς Σέρβους μὲ παραγωγήν 2-2 1)2 ἑκ. Κ. 15 εἰς τοὺς Τσεχοσλοβάκους μὲ παραγωγήν 7 1)2-10 ἑκ. Κ. καὶ 2 εἰς τὴν Αὐστρίαν μὲ παραγωγήν 1-1 1)2 ἑκατομ. Κ.

Βιώσιμος ἐπίσης θὰ παραμείνῃ ἡ βιομηχανία τῶν διατηρουμένων φυτικῶν προϊόντων. Ἡ Νέα Οὐγγαρία διατηρεῖ ἐξ αὐτῆς τὰ 40% τῆς προπολεμικῆς παραγωγῆς ἀνελεύθουσις εἰς 5. ἑκ. Κ., ἐκ τῶν ὁποίων 2 ἑκατομ. ἀντιπροσωπεύουν τὴν παραγωγήν ἐνὸς μόνου ἐργοστασίου.

Διατηρεῖ προσέτι σχεδὸν ὁλόκληρον (97,ο)ο) τὴν βιομηχανίαν τῶν φυτικῶν ἐλαίων (huile vegetale) ὧν ἡ παραγωγή ἀνήλθεν εἰς 18,5 ἑκ. Κ. Τὸ ἥμισυ τῶν πρῶτων ὕλων τῶν χρησιμοποιουμένων ἐν αὐτοῖς ἦτοι κυρίως λιναρίου, κόλλινα, ἡλιοτροπίου κ. τ. λ. εἰσῆγοντο ἐξωθεν.

Ἡ παραγωγή τῶν Σαπωνοποιεῶν καὶ Κηροποιεῶν τῆς Οὐγγαρίας ἀνήλθεν εἰς 27 ἑκ. Κ., δὲν ἐπῆρκεν ἐν τούτοις, εἰς τὴν ἀγχώριον κατανάλωσιν δι' ἧν εἰσῆχθησαν (1913) σάπωνες ἀξίας 9 ἑκ. Κ. καὶ κηρία ἀξίας 2 ἑκ. Κ. Ἐκ τῶν ἐργοστασίων τούτων ἡ Νέα Οὐγγαρία διατηρεῖ ἀριθμὸν ἐκπροσωποῦντα τὰ 73 % τῆς ἀνω παραγωγῆς, ἡ ἢ ὅποια μετὰ τὸν περιορισμὸν τῶν ὀρίων τῆς χώρας θὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς, ἴσως μάλιστα θὰ δίδῃ καὶ περισσεύματα.

Τὰ Ἐργαστασια Βαμβακερῶν ἐπρομήθευσαν εἰς τὴν χώραν εἰς 20% ἐκ τῶν ἀναγκαζούντων αὐτῇ βαμβακερῶν ὑφασμάτων, 48% ἐκ τῶν μαλλίνων, 50% τῶν λιγῶν καὶ καναβίνων καὶ 6% τῶν μεταξωτῶν τῆς. Τὰ Ἐργαστασια Βαμβακερῶν παρήγαγον προϊόντα 53 ἑκ. Κ. Ἡ ἐτησίαι εἰσαγωγή βάμβακος ἦτο ἀξίας τοῦ ἑκ. Κ. καὶ τῶν βαμβακερῶν 231 ἑκ. Κ., τὰ ποσὰ ταῦτα ἀντιπροσωπεύουν τὰ

12% τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς ἐμπορίου. Μολονότι ἐκ τῶν ἐργοστασίων τούτων μένει εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν ἀριθμὸς ἐκπροσωπῶν τὰ 27% τῆς ὡς ἀνω παραγωγῆς, ἡ λειτουργία τῶν ὁμῶς εἶναι προβληματικὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ἐκ τῆς δυσχερείας τῆς εἰσαγωγῆς βάμβακος κατόπιν μάλιστα τῆς καταστάσεως τοῦ Οὐγγρικοῦ συναλλάγματος ὅπερ ἔχῃ ὑποστῆ ἐξευτελιστικὴν ὑποτίμησιν. Ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τῶν περιεχομένων εἰς μὲν τὴν Ρουμανίαν ὑπάρχουν 7 ἐργοστάσια βαμβακερῶν μὲ παραγωγήν 10-15 ἑκ. Κ., εἰς δὲ τὴν Τσεχοσλοβακίαν 7 μὲ παραγωγήν 25-35 ἑκ. Κ. διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ὁποίων οἱ ὄροι παρουσιάζονται εὐνοϊκότεροι.

Ἀντιθέτως δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ περίπτωσις ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐργαστασια λιγῶν καὶ κανάβεως. Ἐκ τῶν πρῶτων ἡ Οὐγγαρία διατηρεῖ ἀριθμὸν ἐκπροσωποῦντα τὰ 47% τῆς παραγωγῆς τοῦ 1913 (6 ἑκ. Κ.) εἰς δὲ τὴν δευτέραν 52% τῆς τότε παραγωγῆς (25 ἑκ. Κ.). Βεβαίως τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐκτάσεων τῶν παραγωγῶν κανάβεις (ἦσαν 40.500 ἑκτάρια κατὰ τὸ 1918) περιέρχονται εἰς τὰ γείτονα κράτη μετὰ 18 ἐργοστασίων (14 εἰς τὴν Σερβίαν, 2 εἰς τὴν Ρουμανίαν, 1 εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν, καὶ 1 εἰς τὴν Αὐστρίαν), ἐν τούτοις ἡ ἀπομένουσα εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν παραγωγή θὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἐργοστασίων τῆς. Ἐξ ἄλλου τὰ ἐργοστάσια λιγῶν ἅτινα τῆς μένουσιν θὰ ἔχουν ἀρκετὴν πρώτην ὕλην παραγομένην ἐπὶ τῶν λινοπαραγωγῶν ἐκτάσεων τὰς ὁποίας διατηρεῖ ἡ χώρα (ὑπῆρχε λινοπαραγωγικὴ γῆ 12,500 ἑκτάρια). Εἰς τὰ Νέα Κράτη περιέρχονται 12 ἐργοστάσια λιγῶν (2 εἰς τὴν Σερβίαν, 2 εἰς τὴν Ρουμανίαν, καὶ 8 εἰς τοὺς Τσέχους).

Ὁδὲς ἐπίσης κίνδυνος (παρὰ μόνον ἴσως δυσχερεῖαι παραδοικαί ὡς ἐκ τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων) δύναται νὰ προκύψῃ διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν μαλλίνων καὶ μαλλομεταξωτῶν ἡ ὁποία ἠριθμει 84 ἐργοστάσια μὲ παραγωγήν προϊόντων ἀξίας 42 ἑκ. Κ. Ἐν τούτοις ἡ ἐτησίαι εἰσαγωγή μαλλίων ἦτο ἀξίας 114. ἑκ. Κ. Περὶ τὰ 50% τῶν ἐργοστασίων τῆς τούτων διατηρεῖ ἡ Νέα Οὐγγαρία ὅστε θὰ δυνηθῇ δι' αὐτῶν νὰ ἐπαρκῆσῃ σχεδὸν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν 10 περιέρχονται εἰς τοὺς Σέρβους, 15 εἰς τοὺς Ρουμάνους καὶ 15 εἰς τοὺς Τσέχους.

Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὰ ἐργοστάσια Δερματίνων εἰδῶν (corroiseries) παραγόντα 55 ἑκ. Κ. τὸ 1913 ἐξ ἧς παραγωγῆς τὰ 47ο)ο ἐκπροσωποῦν τὰ ἐργοστάσια τὰ μένοντα εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ἐπίσης δὲ διὰ τὰ ἐργοστάσια ὑποδημάτων ἅτινα παρήγαγον 12,7ο)ο ἑκ. Κ. καὶ ἐκ τῶν ὁποίων 66ο)ο μένουσιν εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν.

Τὰ ἐργοστάσια *Χημικῶν Λιπασμάτων* παρήγον πρὸ τοῦ πολέμου προϊόντα ἀξίας 12 ἐκ. Κ. μὴ ἐπαρκοῦντα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου ὃ ὁποῖος εἰσήγε προσθέτως λιπάσματα (superphosphate) ἀξίας 1.3 ἐκ. Κ. Τὰ ἐργοστάσια ἄτινα μένουν εἰς τὴν Νέαν Οὐγγαρίαν ἐκπροσωποῦν τὰ 53ο)ο τῆς συνολικῆς παραγωγῆς, οὕτω δὲ δύναται νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ παραγωγή αὕτη θὰ εἶνε ὑπεραρκετὴ διὰ τὴν κατὰ τὸ 1)2 μικροτέραν Νέαν Οὐγγαρίαν ἢ ὁποῖα θὰ ἰσχυρῆται ἴσως καὶ νὰ ἐξαγάγῃ μέρος αὐτῆς.

Ἡ αὐτὴ σκέψις δύναται νὰ γίνῃ διὰ τὰ *Τσιμεντοποιεῖα* τῆς (usines à ciment) ὧν ἡ παραγωγή τὸ 1913 ἦτο ἀξίας 14.6 ἐκ. Κ. μὴ ἐπαρκοῦσα εἰς τὰς τότε ἀνάγκας. Τὰ τσιμεντοποιεῖα ἄτινα μένουν εἰς τὴν Ν. Οὐγγαρίαν ἐκπροσωποῦν τὰ 61ο)ο τῆς συνολικῆς παραγωγῆς.

Ἐνδιαφέροντα ἦσαν τὰ 28 ἐργοστάσια καθαρισμοῦ *πετρελαίου* ὧν ἡ παραγωγή τὸ 1913 ἦτο ἀξίας 45 ἐκ. Κ. Τὸ χρησιμοποιηθὲν ἐν αὐτοῖς ἀκάθαρτον πετρέλαιον εἰσήχθη κυρίως ἐκ Γαλλίας ἀξία 29 ἐκ. Κ. Ἡ Ν. Οὐγγαρία θὰ διατηρήσῃ τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν τῶν ἐργοστασίων τούτων ἐκπροσωποῦντα τὰ 53ο)ο τῆς παραγωγῆς. Ἡ τύχη των ἐν τῷ μέλλοντι δὲν φαίνεται ἐν τούτοις ἀπολύτως βεβαία, ἐνῶ δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ περίπτωσις διὰ τὰ 6 ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἐργοστασίων ἄτινα θὰ περιέλθουν εἰς τὴν Ρουμανίαν ἔχουσαν πηγὰς πετρελαίου. Εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν περιέρχονται ἐξ αὐτῶν 6, εἰς δὲ τοὺς Σέρβους 1.

Τοιοῦται εἶνε αἱ κυριότεραι τῶν βιομηχανικῶν αἰ ὁποῖαι καὶ μετὰ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν ὅχι μόνον δὲν φαίνονται καταδικασμέναι εἰς θάνατον ἀλλὰ ἀντιθέτως παρέχουσι βεβαιότητα προόδου. Τοῦτο δὲν σημαίνει βέβαια ὅτι δὲν ἔχουν νὰ συναντήσουν πλείστας δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ προκύψουν ἐκ τῆς περιοδικῆς ἀνεπιμελείας τῶν πρώτων ὑλῶν, ἐξ ἀκριβείας τῶν ἐργατῶν, ἐκ τῆς χρηματικῆς καταστάσεως ἐν γένει, ἐπίσης δὲ ἐκ πολιτικῶν λόγων ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς φύσεως. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ συμπεράσματα ταῦτα ἀφορῶντα τὴν κυρίως γεωργικὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν τῶν ἐργαζομένων μὲ πρώτας ὑλὰς τὰς ὁποίας διατηρεῖ ἡ Ν. Οὐγγαρία, αἱ βιομηχανία, τοῦ σιδήρου, τῶν μηχανῶν καὶ μεταλλουργείων τῆς δὲν δύναται νὰ ἔχουν τὰς αὐτὰς ἐλπίδας ἐκ τῆς νέας καταστάσεως.

Ἡ βιομηχανία τῶν μηχανῶν (construction mecanique) εἶχε παραγωγήν ἀξίας 212 ἐκατ. Κ., ἐξ ὧν τὰ 90 ο)ο παρήχθησαν ὑπὸ τῶν ἐργοστασίων τῶν εὐρισκόμενων ἐπὶ τοῦ ἔδαφους τῆς Ν. Οὐγγαρίας.

Τὰ μεταλλουργεῖα τῆς (οἱ ὑψηλοὶ κλίβανοι τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποίησαν 15 ἐκατ. μέτρ. στατήρας σιδηρομεταλλεύματος), παρήγαγον

6 ἐκατ. μ. στατ. σιδήρου (fer brut affiné) καὶ 140,000 μέτρ. στατ. χυτοσιδήρου (de fonte crue).

Ἡ δὲ παραγωγή τῶν σιδηρουργείων καὶ τῶν χαλκοβδοποιεῖων αὐτῆς ἦτο ἀξίας 270 ἐκατ. Κ. ἐκ τούτων 40 ο)ο παραμένουν εἰς τὴν Ν. Οὐγγαρίαν καὶ 30 ο)ο περιέρχονται εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὰ Οὐγγρικά θὰ μένουν ἐστερημένα σχεδὸν ἔξ ὀλοκλήρου τῶν ἀναγκαιουσῶν πρώτων ὑλῶν, ἐνῶ τοῦτο δὲν εἶνε ἡ περίπτωσις τῶν δευτέρων ἄτινα θὰ ἔχουν περίσσευμα ἐξ αὐτῶν. Τοῦτο ὑφελλεται εἰς τὸ ὅτι τὰ Οὐγγρικά μεταλλεῖα σιδήρου θὰ περιέλθουν σχεδὸν ἔξ ὀλοκλήρου εἰς τὰ γείτονα Κράτη.

*
* *

Οὕτω μεταβαίνομεν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐκθέσεώς μας τὸ σχετικὸν μὲ τὸν ὑπόγειον πλοῦτον τοῦ τέως Οὐγγρικοῦ Βασιλείου.

Ὁ μεταλλευτικὸς πλοῦτος τῆς Οὐγγαρίας ἦτο καὶ μέγας καὶ ποικίλος. «Εἰς τὰ βουνά, εἰς τοὺς λόφους τῆς ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς — λέγει ὁ κ. Loczy — εὐρισκονται ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη τῶν μεταλλευμάτων καὶ τῶν χρησιμοποιησίμων ὑλῶν, σημαντικὸν ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς καὶ βιομηχανικῆς». Ἐχει δὲ πληρέστατον δίκαιον. Κατὰ τὸ 1910 ἡ χώρα αὕτη παρήγαγε: χρυσὸν 2,000 κοιλόγραμμα (9,600,000 Κ.) καὶ ἄργυρον 8,700 κοιλόγραμμα (820,000 Κ.) (τὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἄργυρου ἀνῆκον κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ Κράτος εἶχον δὲ ἀξίαν προπολεμικὴν 90—100 ἐκ. Κ. ὧν 65,775,339 Κ. ἦτο ἡ ἀξία τῶν Κυβερνητικῶν), χαλκὸν 400,000 κοιλόγραμμα (611,000 Κ.) μόλυβδον 11.400.000 κοιλόγραμμα (485,000 Κ.) περίπου 11 ἐκ. τόννους (1,390.952) σίδηρον 20,600,000 μ. σ. ἄνθρακα 10 ἐκ. τόννους. Ὑπελογίζετο ὅτι τὸ ὑπάρχον ἀπυρρίμματα (stock) τοῦ μὲν ἄνθρακος θὰ ἐπῆρκει εἰς τὸν τόπον διὰ 60 ἕως 70 ἔτη, τοῦ δὲ σιδήρου διὰ 55 ἔτη.

Παρατηρητέον ὅτι ὁ τόπος παρ' ὅλην τὴν παραγωγήν τοῦ ἄνθρακος (ἢ ὁποῖα κατὰ τὸ 1913 ἀναλύεται εἰς 1.32 ἐκ. τόννους ἄνθρακος καὶ 8.95 τόννους λιγνίτου) ἦτο ἠναγκασμένος διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ νὰ εἰσαγάγῃ ἔτησίως περὶ τὰ 1 ἐκ. τόννους ἄνθρακος, λιγνίτου καὶ κόκ.

Ἀντιθέτως ἐκ τοῦ σιδηρομεταλλεύματος ἐξήχθησαν ἐν ἔτει 1913 περὶ τὰ 5,5 ἐκ. σ. μ. εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Παρατηρητέον εἶνε ὅτι εἰς τὴν Ν. Οὐγγαρίαν δὲν μένουν ἐκ τῶν σιδηρούχων μεταλλείων παρὰ 1 καὶ μόνον εὐρισκόμενον εἰς Rudolnaya τοῦ ὁποῖου ἡ παραγωγή ἐκπροσωπεῖ τὰ 19,5 ο)ο τῆς παραγωγῆς τοῦ 1915 ἀνεκθούσης εἰς

15,431,599 μ. σ. Τὰ 60,8 ο/ο τῆς παραγωγῆς ταύτης ἀνήκουν εἰς τὰ μεταλλεῖα τὰ περιερχόμενα εἰς τοὺς Τσεχοσλοβακίους, τὸ δὲ ὑπόλοιπον 19,7 ο/ο εἰς τοὺς Ρουμάνους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ μεταλλεῖα ἀνθρακος ἐκ τούτων τὸ μεγαλύτερον μέρος μένει εἰς τὴν Ν. Οὐγγαρίαν, τὸ μέρος δὲ τοῦτο ἐκπροσωπεῖ τὰ 72,8 ο/ο τῆς παραγωγῆς τοῦ μελανοῦ ἀνθρακος καὶ τὰ 70,4 ο/ο τῆς παραγωγῆς τοῦ λιγνίτου. Τὰ λοιπὰ ἀνθρακορυχεῖα περιέρχονται εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἐκπροσωποῦντα τὰ 27,2 ο/ο τῆς παραγωγῆς τοῦ μελανοῦ ἀνθρακος καὶ τὰ 25,8 ο/ο τοῦ λιγνίτου. Τὰ ὑπόλοιπα 3 ο/ο τῆς παραγωγῆς ταύτης ἀνήκουν εἰς τὰ ἀνθρακορυχεῖα, ἅτινα θὰ περιέλθουν εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν. Ὡστε ἡ βιομηχανία τῆς Ν. Οὐγγαρίας δὲν θὰ στερηθῆ ἔτισης τῆς ἀναγκαιότητος εἰς αὐτὴν κανοίμου ὕλης ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ὑπάρχη ἴσως καὶ περίσσευμα πρὸς ἐξαγωγήν εἰς τὰ γειτονικά κράτη τὰ στερούμενα ἀνθρακοπαραγωγῆς. Ἴσως μάλιστα ἐπὶ τοῦ περισσεύματος τούτου ὡς καὶ τοῦ περισσεύματος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς στηριχθῆ ἐν τῷ μέλλοντι συμφωνία μετὰ γειτονόσδεσιν κράτους, τὸν ὁποῖον ἀντὶ τούτων νὰ τῆς παρέσχη τὸ ἀναγκαῖον σιδηρομετάλλευμα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μεταλλουργίας καὶ σιδηροβιομηχανίας τῆς.

Θὰ ἐνδιέφερον ἴσως πρὶν νὰ κλείσωμεν τὴν περὶ μεταλλείων παράγραφον νὰ ἐδίδωμεν ἀριθμούς τινας σχετικούς μετὰ τὴν τύχην τοῦ λοιποῦ μεταλλευτικοῦ πλούτου. Οὐδὲν μένει εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀντιμονίου οὐτινος ἢ παραγωγή περιέρχεται κατὰ 70,7 ο/ο εἰς τοὺς Τσεχοσλοβακίους καὶ 28,6 ο/ο εἰς τοὺς Αὐστριακούς.

Τὰ μεταλλεῖα τσίγκου περιέρχονται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τοὺς Ρουμάνους, ἐνῶ τὰ τοῦ χαλκοῦ περιέρχονται κατὰ 91,2 ο/ο εἰς τοὺς Τσεχοσλοβακίους καὶ 8,8 ο/ο εἰς τοὺς Ρουμάνους. Εἰς τοὺς τελευταίους τούτους περιέρχονται τὰ 73,6 ο/ο τῶν χρυσορυχείων καὶ ἀργυρορυχείων, τὸ δὲ ὑπόλοιπον 16,4 ο/ο ἀνήκει εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν.

Τὰ Οὐγγρικά ἀλατορυχεῖα εἶχον παραγωγήν ἑτησίαν πρὸ τοῦ πολέμου 2,5 ἑκ. μ. σ. ἀξίας 35 ἑκ. Κ. Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν θὰ διατηρήσῃ ἢ Οὐγγαρία, θὰ περιέλθουν δὲ κατὰ τὰ 75 ο/ο εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν, εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περιέρχονται ἐπίσης πετρελαιοῦχοι πηγαὶ ὧν ἡ παραγωγή ἦτο περὶ τὰς 65.000 μ. σ.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν περιέρχονται προσέτι ἐξ ὁλοκλήρου αἱ πηγαὶ τοῦ φυσικοῦ φωταερίου (gasfields) αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ἐν Τρανσυλβανίᾳ καὶ καλύπτουσι 355,5 χιλ. τετρ. ὑπολογιζομένης τῆς ποσότητος τοῦ ἐν αὐταῖς φωταερίου εἰς 71 ἑκ. κ. μ. Ἐκ τούτων μόνον δὲν ἦσαν ἐν ἐνεργείᾳ μετ' ἑτησίαν παραγωγήν 160 ἑκ. κ. μ. ἀξίας 3.200.000 Κ. Διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πηγῶν τούτων ὑπάρχουν διατεθειμένα 31 ἑκ. Κ. ὧν 18,7 ἀνήκουν εἰς τοὺς Οὐγγρους 10,8

εἰς τοὺς Γερμανοὺς καὶ 2,2 εἰς τοὺς Αὐστριακούς. Πλὴν ὅμως τούτων 50 ἑκ. Κ. ἐκπροσωπεύουν τὰ κεφάλαια τῶν Ἐταιρειῶν τῶν ἐπεξεργαζομένων καὶ διανεμουσῶν τὸ ἀέριον. Τοῦτο χρησιμοποιεῖται κυρίως εἰς οἰκιακὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τινὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Τοιοῦτος ἐν συντόμῳ εἶνε ὁ ἀπολογισμὸς τῆς προπολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Οὐγγαρίας, πρὶν ὅμως προβῶμεν εἰς συμπληρωματικά τινὰ συμπεράσματα θὰ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ ρηθῶμεν ἐν σύντομον βλέμμα εἰς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας τῆς ἰδίως τοὺς σιδηροδρόμους, τοὺς ποταμούς καὶ τὰς διώρυγας αὐτῆς, προσφερούσας ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ κινήσει ἐνὸς κράτους τὰς αὐτὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας τὸ νευρικὸν καὶ κυκλοφορικὸν σύστημα προσφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν.

Οἱ Οὐγγρικοὶ σιδηροδρόμοι, μετὰ κέντρον τὴν Βουδαπέστην, ἐκτείνονται ἐπὶ ἐνιαίῳ ἐνηρημονισμένῳ συστήματι καθ' ὅλην τὴν παλαιάν Οὐγγαρίαν. Ἡ ἑκτασίς τῶν ἦτο 22.600 χιλ. ἑκ τούτων 8.458 ἀνήκουν εἰς τὸ Κράτος, 3.507 εἰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ 10.609 ἦσαν τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κράτους. Ἐκ τῶν γραμμῶν τούτων 62,6 ο/ο περιέρχονται εἰς τὰ νέα γείτονα Κράτη ἀπομένουν δ' εἰς τὴν Οὐγγαρίαν 8.424 χιλ. (ὧν 3071 κρατικά 4.026 τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ 1.327 ἑταιρικά). Τὰ ὑπόλοιπα 14.030 χιλ. κατανέμονται ὡς ἑξῆς : εἰς τὴν Ρουμανίαν 5.548 χιλ. εἰς τὴν Σερβίαν 4.140 εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν 3.961 χιλ. εἰς δὲ τὴν Αὐστρίαν 381.

Εἶναι λίαν εὐνόητοι αἱ ἐκ τῆς κατανομῆς ταύτης συνέπειαι.

Τὰ τμήματα τὰ περιερχόμενα εἰς τὰς γείτονας χώρας στεροῦνται τοῦ κέντρου τῶν, τοῦτο δὲ τῶν κυριωτέρων σημείων τῆς καταλήψεως τῶν γραμμῶν του. Ἄνευ συνεννοήσεως τινὸς σιδηροδρομικῆς μεταξὺ τῶν κληρονόμων τοῦ δυκτείου, τοῦτο κινδυνεύει νὰ ὑποστῇ τὸν μαρasmus ὃν θὰ ὑφίστατο σῶμα οὐτινος εἰς ὀρισμένα σημεῖα εἴτε ἀπεκλείετο εἴτε περιορίζετο ἢ διὰ τῶν ἀρτηριῶν κυκλοφορία τοῦ αἵματος.

Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ πιθανολογηθῆ καὶ διὰ τοὺς ποταμούς, ἰδίως τὰς ὑπαρχούσας διώρυγας, διὰ τὴν εὐθμισιν καὶ προφύλαξιν τῶν ὁποίων ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω ὅσα ἐδαπανήθησαν παρὰ τῆς Οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἑκτασίς τῶν πλωτῶν ποταμῶν τῆς προπολεμικῆς Οὐγγαρίας ἦτο 2.872 χιλ. (1000 τοῦ Δουνάβωσ, 694 τοῦ Τίβρα, 139 τοῦ Νιράβου, 598 τοῦ Λάμπε, 68 τοῦ Βάγ, 25 τοῦ Μασό, 30 τοῦ Μαρὸς 115 τοῦ Μπογά, 123 τῆς διώρυγος Φραγκλάκου καὶ 80 τῆς λίμνης Βαλατόν). Ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ν. Οὐγγαρίας θὰ μείνουν ἐκ αὐτῶν 1122 χιλ. μετ' ἀμφοτέρων τὰς ὄχθας οὐγγρικὰς καὶ 247 χιλ. μετ' ἑνὴν μίαν ὄχθην μόνον οὐγγρικὴν. Εἰδικῶς ἐκ τῶν 1000 τοῦ Δουνάβωσ τῆς μείνουν 345 χιλ. σὺν 159 χιλ. ἐφ' ὧν θὰ εἶναι κυρία μόνον τῆς δεξιᾶς ὄχθης. Ἡ Σερβία λαμβάνει τὸ μεγαλύτερον

μέρος τοῦ ὑπολοίπου τῶν ποταμῶν ἦτοι 1354 χιλ. μὲ ἀμφοτέρως τὰς ὄχθας, 205 χιλ. μὲ τὴν μίαν ὄχθην μόνον.

Προκαίμενου δὲ περὶ ποταμῶν πλωτῶν καὶ μῆ, δὲν παρέλκει νομιζομέν νὰ σημειωθῆ ἔνταῦθα ὅτι ἡ θεωρητικὴ κινητήριος δύναμις τῶν ὑδάτων αὐτῶν ὑπολογίζεται ὑπὸ τῆς ὑδρογραφικῆς ὑπηρεσίας εἰς 1.695.000 ἵππους καὶ ἐκ τούτων 680.000 Η. ἀνήκουν εἰς τὰ ἰσχυρὰ μέρη τῶν ρευμάτων (ὅπου ἡ δύναμις εἶναι 1000 Η. ἀνὰ 3 χιλιόμετρα). Μετὰ τὴν νέαν ὁροθεσίαν τῆς Οὐγγαρίας ἐκ τῆς δυνάμεως ταύτης θὰ τῆς μένη 54.900 Η. ἐνῶ εἰς τὴν Ρουμανίαν περιέρχονται 772.600 Η., εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν 591.300 Η., εἰς δὲ τὴν Σερβίαν 268.100 Η. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συνολικῆς θεωρητικῆς δυνάμεως 100.000 Η. ἐχρησιμοποιοῦντο ἀπὸ τοὺς μικροὺς ἐπιτοπίους ἀλευρομύλους καὶ ἄλλα ὑδραυλικά μικρὰ ἐργαστήρια, καὶ 29.150 Η. ἐχρησίμευον ὡς κινητήριος δύναμις 77 νέων ἐργοστασίων, ἐξ ὧν 5 δυνάμεως 2.263 Η. θὰ μείνουν εἰς τὴν Ν. Οὐγγαρίαν, 44 δυνάμεως 15.679² θὰ περιέλθουν εἰς τοὺς Ρουμάνους, 24 εἰς τοὺς Τσεχοσλοβακίους καὶ 1 εἰς τοὺς Ἀστυριακοὺς.

Τὸ περιεχόμενον τῶν τελευταίων ἐκ τῶν ἀνωτέρω πελίδων περιλαμβάνει ὅσα ἐπικαλοῦνται συχνότερον οἱ Οὐγγροὶ διὰ νὰ παρουσιάσουν τὸ μέλλον τοῦ τόπου τῶν μὲ τὴν μᾶλλον ἀπελπιστικὴν ἀποψιν. Δὲν χωρεῖ οὐδεμίαν συζήτησιν, ὅτι ὁ δασικὸς καὶ μεταλλικὸς πλοῦτος καὶ τὸ ἐνημερωμένον δίαιτον τῶν σιδηροδρόμων καὶ ὑδάτων, ἀπετέλεσαν σπουδαιότητας πηγὰς καὶ μέσα πλουτισμοῦ τῆς Οὐγγαρίας, κατὰ συνέπειαν ἡ ἀπώλειά των πρέπει νὰ τοὺς ἀφήνῃ τὴν ὀδυνηροτέραν ἐντύπωσιν. Τοῦτο ὅμως ἀποτελεῖ μοιραίαν συνέπειαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐν Οὐγγαρία ἐθνικοτήτων αἱ ὅποιαι κατέχουν τὰ ὄρεινὰ διαμερίσματα τῆς χώρας ὅπου ὑπῆρχε συγκεντρωμένος ὁ δασικὸς καὶ μεταλλικὸς πλοῦτος. Ὅπως εἰς τὰς κεντρικὰς ἐπαρχίας (ὅπου ἡ ζωὴ ἦτο εὐκολωτάτη) κατῴκει εἰς συμπαγεῖς μάζας ὁ κυρίαρχος τῆς χώρας, οὕτω καὶ σήμερον ἔμεινε κύριος τῶν προσοδοφόρων αὐτῶν γαιῶν.

Χάρις εἰς τὰς γαῖας αὐτὰς ἡ γεωργικὴ παραγωγή αὐτῆς παραμένει ἐπαρκεστάτη διὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς χώρας καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργικῆς βιομηχανίας, ἡ ὅποια ἔχει ἐπὶ πλεον εἰς τὴν διάθεσίν της καὶ καύσιμον ὕλην. Ἡ παραγωγή τῶν ἐκτάσεων τούτων θὰ δώσῃ καὶ περισσεύματα ἅτινα θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον, τοῦ ὅπου ἡ πλάστιγξ δὲν εἶνε εὐνοϊκὴ διὰ τὴν χώραν, θὰ καταστῇ δὲ χειροτέρα ἀκόμη ἐξ ἀφορμῆς τῆς εἰσαγωγῆς μεταλλουργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων εἰς ἣν θὰ εἶνε ὑπόχρεος ἡ Ν. Οὐγγαρία.

Μέχρι τίνος σημείου θὰ φθάσῃ ἡ ἀνισότης τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν. Ἀλλὰ εἶναι καταφανὲς ὅτι ἡ χώρα αὕτη ἔχουσα ὑπὸρ δαυτῆς τὴν γεωργικὴν παραγωγήν, ἐξ ἧς

κορίζεται τὸ μέγιστον μέρος τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, ἢ δυστυχεστάτη ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων. Ὑπάρχουν ἄλλα ἔθνη—μεταξὺ τῶν νικητῶν μάλιστα—τὰ ὅποια δὲν ἔχουν γεωργικὴν παραγωγήν καὶ τῶν ὁποίων ἡ βιομηχανία εἶναι κατεστραμμένη ἐκ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

Δὲν ὑποστηρίζομεν βέβαια ὅτι ἡ κατάστασις τῆς Ν. Οὐγγαρίας εἶναι ἀρίστη, ὅπως ἄλλως τε πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι τοιαύτη δι' ὅλα τὰ ἔθνη ἅτινα μετέσχον τοῦ μεγάλου πολέμου, ὁ ὅποιος ἀφήνει τοὺς πάντας ἐξηντλημένους. Ἡ Ν. Οὐγγαρία ἔχει νὰ προσκόψῃ εἰς πολλὰς δυσχερείας, μέχρις οὗ ἀνερθθῇ, ἰδιαιτάτα μάλιστα ἔνεκα τῆς κατατμήσεως τῶν σιδηροδρόμων της. Ὁ δὲ δυνηθῇ ὅμως νὰ τὰς ὑπερηγήσῃ τουοῦτω εὐκολώτερον ὅσον ταχύτερον δυνηθῇ νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἡ ἐπούλωσις τῶν ἐκ τοῦ πολέμου μεγάλων οικονομικῶν τραυματικῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς στενωτέρας οικονομικῆς συνεργασίας τῶν διαφόρων λαῶν, καὶ ἐκ μιᾶς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς σάφρονος ἡ ὅποια εἶναι προωρισμένη νὰ ὠθήσῃ τὸν πληθυσμὸν εἰς σύντονον ἐργασίαν καὶ ἀφθονον παραγωγήν.

Ἡ ἀκρίβεια τῶν ναύλων, ἀποτέλεσμα τῆς γενικῆς κρίσεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καθιστοῦν ἐπιτακτικώτερον τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν γειτόνων Κρατῶν. Ἰδιαιτάτα μάλιστα ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Ν. Οὐγγαρίας, διὰν οἱ γείτονες λαοὶ ἔχουν διάφορον παραγωγήν γεωργικὴν καὶ βιομηχανικὴν, ἧς ἡ ἀνταλλαγὴ ἡδύνατο νὰ καταστήσῃ αὐτάραχη τὰ κράτη ταῦτα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάγκην νὰ προστρέξουν εἰς μεμακρυσμένας ἀγοράς. Ἐπὶ πλεον διὰ μίαν τοιαύτην πολιτικὴν προστίθεται καὶ ὁ ὑψωμὸς τοῦ συναλλάγματος τῶν χωρῶν τούτων, ὅπερ δὲν εἶνε τόσον δυσμενὲς εἰς τὰς γειτονικὰς ἀγοράς ὅπου μάλιστα δύναται νὰ βελτιωθῇ τάχιστα διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐμπορικῶν τῶν σχέσεων.

Τοιαύτη πολιτικὴ, ἡ ὅποια θὰ εἶχε ὡς ἄμεσον συνέπειαν νὰ μειώσῃ τὰς τιμὰς τῆς πρώτης ἀνάγκης προϋποθέτει πρὸ παντὸς ἀλλαγὴν κατευθύνσεως ἐν τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ τοῦ τόπου. Ἀδελφὴ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ σήμερον μετὰ ψυχραιμίας τὴν νέαν κατάστασιν τοιαύτην ὅποια εἶναι καὶ νὰ προπαρασκευάζῃ τὸν πληθυσμὸν διὰ τὴν ἄμεσον ἐπαναλήψιν τῶν εἰρηνικῶν του ἐργασιῶν, τὸν ὠθεῖ ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν τὴν ὅποιαν δημιουργεῖ ἡ ἀβεβαιότης τοῦ μέλλοντος. Σφάλμα οὐκ εἶνε αἱ συνέπειαι εἶναι: 1) Ἡ ἐξάρθρωσις τῆς παραγωγῆς τῆς Ν. Οὐγγαρίας καὶ 2) ἡ εὐλογος δυσμένεια ἐκ μέρους τῶν γειτόνων αὐτῆς.

Ἡ εἰρηνόφιλος πολιτικὴ θὰ ἔδιδεν εἰς τὴν Οὐγγαρίαν οὐ μόνον ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ ἀπόψεως οικονομικῆς ἀλλὰ καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ θέσῃ ἐν τάξει τὰ δημόσια οικονομικά της ἅτινα σήμερον εἶνε ἐκτάκτως συγκεχυμένα. Ὑπολογίζομεν εἰς 500—600 ἐκ. τὰς μη-

νιαίας δαπάνας τῆς διοικήσεως, ἦτοι εἰς 6—7,000,000,000 Κ. τὰς ἐτησίας. Ποσὸν τρεῖς φορές ἀνώτερον τῆς προπολεμικῆς δαπάνης ἀνερχομένης εἰς 2—3 δισεκ. Κ., ἐνφ' ἣ Ν. Οὐγγαρία εἶνε τρεῖς φορές μικροτέρα. Αἱ δαπάναι δικαιολογοῦνται ἐν μέρει ὡς συνέπεια τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων τῆς πολεμικῆς περιόδου, καὶ ἐκ τῆς υποτιμῆσεως τοῦ νομίσματος ἢ ὁποῖα προεκάλεσε τὴν ὑπερτίμησιν τῶν ἄξιων καὶ τὴν ἀύξησιν τῶν μισθῶν.

Δυνάμεθα βέβαια νὰ περιμεινῶμεν βελτίωσιν τινα ἕσων ἀφορᾷ τὰς τακτικὰς δαπάνας τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅστις ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἀπαλλαγῇ τῶν ὑπερβολικῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ σήμερον ἀκόμη βαρύνουν τὴν Οὐγγαρίαν ἐν μέτρῳ ὀνοιτέρῳ τῶν δυνάμεων τῆς. Ἄλλ' ἐξ ἄλλου ὁ νέος προϋπολογισμὸς τῆς Οὐγγαρίας θὰ βαρυνθῇ διὰ τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δανείων τῆς. Πόσον θὰ εἶνε τὸ ποσὸν τοῦτο; Τοῦτο εἶνε ζήτημα ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ συνόλου τοῦ δημοσίου χρέους ὑπερ αὐτῆ καὶ ἀναλάβῃ νὰ πληρῶσῃ ἐκ τοῦ συνόλου τοῦ χρέους τῆς τέως Μεγάλης Οὐγγαρίας. Τὸ ἐν λόγῳ χρέος ἀνέρχεται εἰς 54,5 δισεκατ. ἐξ ὧν 8,8 δισεκ. χρέος προπολεμικόν, 32,5 χρέος πολεμικόν καὶ 18,5 χρέος μεταπολεμικόν. Ἀναμφισβητήτως τὰ νέα Κράτη νὰ ἐκ τῆς παλαιᾶς Οὐγγαρίας προκύψαντι θὰ μετάσχουν τοῦ προπολεμικοῦ χρέους· τί θὰ συμβῇ ὅμως ὡς πρὸς τὸ πολεμικὸν χρέος; Θὰ πληρωθῇ ὁλόκληρον ὑπὸ τῆς Ν. Οὐγγαρίας, ὥστε τὸ σύνολον τοῦ πολεμικοῦ καὶ μεταπολεμικοῦ χρέους θ' ἀνέλθῃ 46,1 δισεκ., ὑπερ θὰ ἀπαιτήσῃ ἐτησίαν ὑπηρεσίαν περὶ τὰ 2 δισεκ. ποσὸν ἀσφαλῶς δυσανάλογον πρὸς τοὺς πόρους τῆς Νέας Οὐγγαρίας, ἢ ὁποῖα παρουσιάζεται οὕτω ἀνίκανος νὰ βυστάσῃ καὶ ἄλλας υποχρεώσεις ἐὰν τοιαύτας τῆς ἐξήτουν.

Ε. Γ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΓΚΟΙΜΩΝΙΑΣ

Δι' ἀποφάσεως ἡμῶν προεκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς εἰσαγωγὴν 50 μαθητῶν εἰς τὴν Προπαρασκευαστικὴν Σχολὴν τῶν Ἑ. Ἑ. Τ.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἐνεργηθησόμενον τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου ε. ε., δύνανται νὰ προσέλθωσι μόνον οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον Γυμνασίου ἢ πτυχίον Ἑμπορικῆς Σχολῆς.

Αἰτήσεις γίνονται δεκταὶ μέχρι καὶ τῆς 21ης Σεπτεμβρίου.

Διάρκεια μαθημάτων ὀκτάμηνος. Οἱ ἐπιτυχάνοντες διορίζονται, ἐπὶ τῇ ἐγγραφῇ των εἰς τὴν Σχολὴν, δόκιμοι βοηθοί, λαμβάνοντες τὰς κανονισμένας εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον ἀπαδοχάς, ἦτοι 190 δραχ. μηνιαίως.

Διὰ πλείονας πληροφορίας οἱ βουλόμενοι πρέπει ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ Γραφεῖον Ἐκπαιδεύσεως (Διεύθυνσις Ἑ. Ἑ. Τ.)

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου)